LETO X. ŠT. 1 (436) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 13. JANUARJA 2005

NOVI GLAS

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

V deseto leto

Spričujočo številko Novega glasa vstopamo v novo leto, istočasno pa tudi v deseto leto, odkar sta se Novi list in Katoliški glas združila, da smo dobili Novi glas. Vsem bralkam in bralcem se za zvestobo v vseh teh letih zahvaljujemo, kot vas tudi naprošamo, da nam ostanete zvesti tudi v prihodnje!

Pred desetimi leti nas je bilo v uredništvu veliko več, kot nas je danes, finančne in druge stiske, predvsem pa politična nerazumevanja in dejstvo, da smo v veliko finančno breme le goriškemu delu Sveta slovenskih organizacij, so privedle do krčenja osebja na vseh ravneh, tudi v sestavi uredništva, kar pomeni po eni strani večji napor za nas, maloštevilne urednike (zaposleni: dva poklicna časnikarja in pripravnik, dve oblikovalki), po drugi strani pa večjo udeležbo pri snovanju časopisa s strani sodelavcev, ki se jim na tem mestu v imenu celotnega uredništva toplo in iskreno zahvaljujem, ker bi brez njihove nesebične marljivosti ne zmogli narediti niti ene same številke. Bili pa smo tudi kovnica novih poklicnih časnikarjev, trije sedaj delajo za deželni RAI, dva sta na Primorskem dnevniku, nekaj smo torej le naredili, pa čeprav se na to dejstvo prerado pozablja.

Minili so časi, ko so uredniki še lahko računali na obilo sodelavcev, ki so nesebično in predvsem pa zastonj pisali iz tedna v teden v časopisa, ki sta bila naša predhodnika. Predvsem med mladimi danes pogrešam, in najbrž ne samo jaz, večjo potrebo po tem, da bi kaj povedali na glas, da bi sami iskali možnosti vključevanja v časopis, da bi sami postali dejavni člen naše narodne skupnosti, kot pogrešamo med njimi tudi večjo širino in ne takojšnjega iskanja zaslužka za vsako ceno.

Tisti, ki smo pri Novem glasu z vami od začetka, se še spominjamo, kako smo v prvi številki Novega glasa zapisali, da "smo združili več glasov" in to vodilo tudi v prihodnje ostaja moto za naš tednik, ker želimo dati glas vsem vam, drage bralke in bralci, in vas tudi zato iskreno vabimo k sodelovanju. Pošljite nam predloge, opazke, zapise, ideje in predvsem pa fotografije in drugo dokumentarno gradivo, da boste in bomo pisali o vas, da bo tudi v prihodnje naš Novi glas zares naš skupni tednik, v katerem se bomo in se boste prepoznavali.

V začetku vsakega novega leta se zgodi, da se nekaj naročnikov odpove Novemu glasu, največkrat zato, ker so bralci že prestari, da bi zmogli tednik še brati, mladi, ki so v njihovi družini, pa ne čutijo nobene potrebe po tem, da bi ostali še povezani s slovensko tiskano besedo in narodno skupnostjo, ki jo naš tednik predstavlja. To je slabo. Zgodi pa se, da dobimo tudi nove naročnike med mladimi, kar potrjuje zlato pravilo, da so povsod izjeme, za mlade se danes namreč ve, da ne berejo skorajda ničesar. Dobro, zelo dobro pa je predvsem to, da smo v desetih letih ohranili vas, drage bralke in bralci, naše zveste naročnike, in je velik uspeh že dejstvo, da nam naklada, skromna, kot so, brez izjeme!, vse naklade vseh slovenskih časopisov v našem prostoru skromne!, ne upada! Če bomo pridobili še kaj novih naročnikov, bomo veseli, če boste pridobili vi sami še kakega naročnika, bomo še bolj veseli! O kakšnih razvojnih strategijah in načrtih Novega glasa v prihodnje zaradi zgoraj navedenih težav nima nobenega smisla govoriti, lahko le rečemo, da bomo vztrajali, kot smo doslej, tudi v januarju, ki je mesec verskega tiska in ga tudi mi predstavljamo.

"Smo sestavni del slovenskega naroda!"

Dan emigranta v Čedadu

Foto Kroma

"Nismo folklorna skupina!"

Na praznik Svetih treh kraljev popoldne je bil v čedajskem gledališču Ristori tradicionalni Dan emigranta, ki velja za tradicionalni novoletni praznik Slovencev na Videmskem. Vsakoletna prireditev, ki je vedno na praznik Sv. treh kraljev in jo prirejajo vse slovenske organizacije iz videmske pokrajine, je ohranila ime Dan emigranta v spomin na težke čase povojnih let, ko je skoraj večina slovenskih in furlanskih prebivalcev Nadiških in Terskih dolin ter Rezije zaradi nevzdržnih gospodarskih razmer v domačih krajih odšla v tujino.

Na letošnjem Dnevu emigranta sta spregovorila predsednik videmske pokrajine Marzio Strassoldo in v imenu vseh Slovencev, ki živijo v videmski pokrajini, znani javni delavec Giorgio Banchig; Republiko Slovenijo so zastopali podpredsednik Državnega zbora Republike Slovenije Vasja Klavora, evropski poslanec Republike Slovenije Lojze Peterle, generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Jože Šušmelj in vrsta okoliških županov.

"Nismo in ne nameravamo nikdar postati nekaka folklorna skupina, ki govori neko praslovansko narečje, kot bi si nekateri želeli, ampak smo sestavni del slovenskega naroda, ki se je zato izredno veselil vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo, in tudi sami smo se zbrali na Matajurju, da smo se skupaj s Slovenci iz domovine veselili izjemnega dogodka!" je vzkliknil Giorgio Banchig, ki je načel tudi živo občuteno pomanjkanje vezi z matično Slovenijo, ker državna meja še trdno stoji; izpostavil je tudi dejstvo, da se v skoraj celotni Beneški Sloveniji, Kanalski dolini in Reziji še vedno ne vidijo televizijski program RTV Slovenija, pa čeprav je državni zbor RS že pred leti izglasoval poseben zakon za omogočanje gledanja slovenskih programov v Beneški Sloveniji, kar se pa žal še ne izvaja.

/ stran 12

Posrečena izbira sovodenjske občine

Še o slovenskih uličnih imenih

Pred kratkim so se v bližini rubijskega gradu v sovodenjski občini pojavile ulične tablice z napisi Via Primož Trubar in Trubarjeva ulica. Izbira tega imena je zelo primerna tudi zaradi dejstva, da je Trubar med svojim bivanjem na Goriškem novembra 1563 pridigal tudi na gradu v Rubijah, in sicer v slovenščini, nemščini in italijanščini.

O toponomastiki na narodnostno mešanem ozemlju smo v našem listu že večkrat pisali. Ob razveseljivem zgledu, ki ga je dala sovodenjska občinska uprava, ponovno poudarjamo, da bi bila pri poimenovanju ulic tudi v mestih, v katerih živi naša manjšina, zaželena večja pozornost do pomembnih slovenskih imen. Primerne bi bile npr. osebnosti, ki so v svojem delovanju spoštovale narodnostno raznolikost v naših krajih.

Za Gorico naj omenimo *Valentina Staniča* (1774-1847), stolnega kanorika, šolskega nadzornika, enega od ustanoviteljev goriške gluhonemnice itd. Nadškof *Frančišek B. Sedej* (1854-1931) se je v težkih časih fašističnega nasilja nad Slovenci zavzemal za vse narodnosti, živeče v goriški nadškofiji. V Gorici rojeni profesor in pisatelj *Alojzij Res* (1893-1936), znan tudi kot posrednik med slovensko in italijansko kulturo, je ob 600-letnici Dantejeve smrti uredil in izdal Dantejev zbornik, posebej v slovenskem in italijanskem jeziku. *Andrej Budal* (1889-1972) iz Štandreža pri Gorici, profesor, pesnik in pisatelj, je prevajal italijanska literarna dela v slovenščino, med drugim obsežni roman Alessandra Manzonija I promessi sposi (Zaročenca). Ti štirje primeri kažejo, kako umestno bi bilo v času zbliževanja in večkrat izražene želje po medsebojnem spoznavanju upoštevati tudi slovenska imena, ki so izraz takih prizadevanj. Imen je seveda še veliko, potrebna je samo politična volja tistih, ki so odgovorni za takšne odločitve. Komisija za toponomastiko pri goriški občini (v njej so tudi slovenski člani) je posvetovalnega značaja, zato imena lahko samo predlaga, sprejeti in odobriti pa jih mora občinski svet. Da bi le imel dovolj posluha za primerne in pravilne izbire!

Andrej Bratuž

Jevnikarjev večer v Trstu

Prof. Martinu Jevnikarju so posthumno podelili visoko slovensko državno odlikovanje 8

Nova knjiga

Raziskovalec Vlado Klemše je pripravil novo knjigo s krajevnimi, vodnimi in ledinskimi imeni 9

Kulturni dom v Trstu

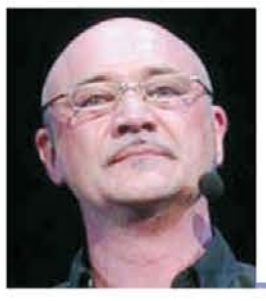

Maurizio Zacchigna in njegova neznosna lahkotnost tržaške preteklosti 10

Po odločitvi EU za pristopna pogajanja

Preizkušnja za Turčijo in Evropo

Sredi minulega decembra so državniki evropske petindvajseterice po več desetletnem odlašanju odobrili začetek pogajanj o morebitnem pristopu Turčije v Evropsko unijo. Začela naj bi se oktobra prihodnjega leta. Gre vsekakor za dalekosežno odločitev, katere posledice lahko predvidevamo le do določene mere. Prav tako je težko napovedati, kdaj naj bi se omenjena pogajanja zaključila. Navsezadnje gre za pomembno odločitev, do uresničitve katere bo morda potrebnih deset ali petnajst let, morda tudi več. V tem primeru ne gre za pristop navadne članice, temveč države s posebnimi zgodovinskimi, družbenimi in verskimi značilnostmi, sistemom vrednot in načinom življenja nasploh. Zaradi tega odločitev bruseljskega vrha različno odmeva v članicah Evropske unije. V bistvu gre namreč za dolgoročni proces, ki bo moral razčistiti marsikateri predsodek na obeh straneh in preveriti uresničljivost načrta o polnopravni vključitvi te velike azijske države v evropske povezave.

V zvezi s tem je še polno neznank in nedorečenosti, ki jih bo morala Turčija pojasniti, da bodo pogajanja lahko napredovala v smeri končnega cilja. Prva preizkušnja bo njeno stališče do Cipra, ki je še vedno razdeljen na grški in turški del. Evropska zveza je že postavila zahtevo po priznanju južnega dela Cipra pod grško suverenostjo, ki je od lanskega 1. maja njen polnopravni član. To pomeni, da mora Ankara pred začetkom pogajanj priznati grško Republiko Ciper in se postopoma odpovedati turški Republiki Severni Ciper.

Recep Tayyip Erdogan

Kar javno mnenje evropskih držav najbolj zaskrblja, je velika razlika med Evropo in Turčijo glede sistemov vrednot ter različnih kulturnih in verskih podlag, četudi so bili v zadnjem obdobju storjeni pomembni koraki v smeri prilagajanja temeljnim evropskim vrednotam. Potem so tu še demografski razlogi. Turčija ima že danes 70 milijonov prebivalcev in bi po zdajšnjih trendih že leta 2025 imela 82 milijonov prebivalcev, to se pravi 17% vsega prebivalstva razširjene Evrope. Poleg tega ne gre spregledati dejstva, da Turki v Nemčiji že zdaj sestavljajo četrtino vseh tujcev (1.87 milijona). Po drugi strani je pozitivno dejstvo, da so se zlasti mlajše generacije turških priseljencev že zdaj prilagodile življenju v evropskem okolju. V širšem pogledu pa je resen problem vprašanje vzpostavitve sožitja med turškim islamizmom in vrednotami, na katere se danes Evropa sklicuje.

Kljub tem in drugim pomislekom pa sta obe strani zainteresirani za zbliževanje na vseh področjih. Sedanji turški politiki bi se s približevanjem Evropi radi osamosvojili od ekstremnih teženj islamizma v številnih sosednjih arabskih državah. Vodilni glasnik te politike odpiranja Evropi je sedanji predsednik turške vlade Recep Tayyip Erdogan, ki je na lanskih volitvah močno utrdil svoj politični položaj. Star je 51 let, je veren musliman, vendar ne radikalec. Njegovi štirje otroci se šolajo na Harvardski univerzi v ZDA in ne v sosednjem Iranu, kar je tudi po svoje značilno za splošno usmeritev tega turškega državnika, ki velja za privrženca "demokratičnega" islama.

Alojz Tul

Italijanska notranja politika

Križi in težave leve sredine

Le še nekaj mesecev nas loči od volitev v 14 italijanskih deželah, katerih izid bo gotovo pokazal, kako italijanski volilni zbor ocenjuje tudi splošni politični položaj v državi. Naj tu pojasnimo, da takih volitev ne bo v Furlaniji-Julijski krajini, kar pa nikakor ne pomeni, da omenjeni volilni izidi ne smejo zanimati naše narodnostne skupnosti. Zanje je po državi zanimanje tem večje, ker se bo prihodnje leto končala tudi legislatura in bodo torej tudi državnozborske volitve. Kot vse kaže, se bo Dom svoboščin pod vodstvom Silvia Berlusconija lahko tedaj pobahal, kako se je prvič v zgodovini italijanske republike zgodilo, da v sedanji legislaturi ni bilo takšnih kriz, ki bi terjale korenite spremembe v sestavi osrednje vlade. Trdno pa je v sedlu sedel zlasti predsednik Berlusconi, čigar položaj ni bil nikdar resno ogrožen, saj se mu je doslej vedno posrečilo varno krmariti med Scilami in Karibdami.

Kar zadeva levosredinsko opozicijo,je treba omeniti, da je dobro prestala vse pomembne volilne preizkušnje v sedanji zakonodajni dobi. Dobro se je odrezala tako na upravnih kot na evropskih in nadomestnih volitvah, kar je dosegla predvsem s svojim enotnim nastopom in s programi, ki so očitno odražali pričakovanja, voljo in želje večine volivk in volivcev. Zato je marsikdo pričakoval, da se bo stanje v levosredinskem taboru že znatno izboljšalo, ko se bo italijanski notranji politiki lahko spet ves posvetil prof. Romano Prodi, ker mu bo potekla funkcija predsednika Evropske komisije. Prodi je namreč veljal in še velja za nespornega voditelja levosredinskega tabora in za tako rekoč naravnega kandidata za predsednika levosredinske vlade, ki naj bi jo sestavil po zmagi na političnih volitvah prihodnje leto. Izkazalo pa se je, da stanje nikakor ni enostavno in da ima Prodi še največ težav v krogih, ki bi mu morali biti politično in nazorsko zelo blizu. Njegovi pogledi in predlogi pa prihajajo še najbolj navzkriž v vrstah Marjetice, medtem ko do zdaj nima prevelikih težav s skrajno levico; slednja ga na primer še zdaj ima za nespornega tekmeca Silvia Berlusconija, čeprav bi na primarnih volitvah za določitev nosilca liste nastopila s svojim kandidatom.

Medtem ko to pišemo, se zdi, da se je leva sredina sporazumela za enotni nastop v devetih od skupnih 14 dežel; potrjuje pa se tudi dejstvo, da je prav Marjetica še najtrši oreh za predložitev skupnih levosredinskih kandidatnih list. Res je, da je do volitev še nekaj časa, vendar dosedanji razvoj dogodkov ni kdo ve kako obetaven. Tudi nasprotnik ima sicer nekaj hudih težav, a Berlusconi je do zdaj vedno dokazal, kako zna sebi v korist razvozlati še tako zamotane vozle.

Kot smo omenili, bo izid letošnjih volitev pomemben precedens za državnozborske volitve, ko se bo levi sredini ponudila možnost, da zmaga in tako sestavi svojo vlado.

Slovenska narodnostna skupnost v Italiji seveda ne more neprizadeto spremljati razvoja notranjepolitičnih dogodkov, čeprav se dobro zaveda, da ne more nanje bistveno vplivati. Vsekakor nam ne more biti vseeno, kdo ima v Rimu v rokah "škarje in platno". To tem bolj, ker je naš zaščitni zakon v marsičem nedorečen in ker se dejansko še ne izvaja, kot zgovorno dokazuje stanje, v katerega je zašel paritetni odbor. Po drugi strani je prav tako res, da je v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini vprašanje toponomastike naravnost vzorno uredila videmska desnosredinska pokrajinska uprava, ki ji predseduje prof. dr. Marzio Strassoldo. Ta je na letošnjem Dnevu emigranta v Čedadu spregovoril tako pogumne in spodbudne besede v korist slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini, kakršne še nismo slišali iz ust italijanskega političnega predstavnika. Le videmski nadškof Battisti si je pred mnogimi leti upal tako pogumno govoriti v gledališču Ristori v Čedadu!

Drago Legiša

Na dnu...

Odlikovanje RS predsedniku bocenske pokrajine

Za boljše uveljavljanje manjšin v Evropi

Delegacija Slovenske skupnosti, v osebah deželnega tajnika Damijana Terpina in deželnega svetovalca Mirka Špacapana, se je v Bocnu udeležila slovesnosti ob podelitvi državnega odlikovanja Republike Slovenije predsedniku avtonomne pokrajine Bocen Luisu Durnwalderju **(na sliki)**. Priznanje mu je slovesno izročil generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Jože Šušmelj ob prisotnosti predsednika OMO Slov. parlamenta Jožefa Jerovska in podpredsednika komisije za Slovence po svetu Mirana Petka. Slovesnosti se je udeležil tudi bivši predsednik RS Milan Kučan.

Odlikovanje si je Durnwalder prislužil zaradi večletnega prizadevanja in konkretne pomoči koroškim in sploh zamejskim Slovencem, pa tudi Soveniji v času njenega pogumnega osamosvajanja. Koroške rojake sta zastopala Karl Smolle in Janko Kulmesch za Narodni svet koroških Slovencev oz. Enotno listo.

V svojem nagovoru je generalni konzul Šušmelj podčrtal ključno vlogo, ki so jo južnotirolski poslanci odigrali v času odobritve zaščitnega zakona za Slovence v Italiji. Predstavnika SSk sta se pogovorila z južnotirolskim predsednikom in predstavniki slovenskega parlamenta o prihodnjih skupnih pobudah za boljšo uveljavitev manjšin v skupnem evropskem prostoru.

SSk za slovenska imena

Ko gre za javno uporabo slovenščine in njeno priznavanje, je Slovenska skupnost vedno v prvi vrsti. Tako se na zadnje novice o polemičnih prizvokih pri preimenovanjih zaselkov in ulic v sovodenjski občini postavi gotovo v bran čim večje uporabe slovenskih imen. Toponomastika in cestne table so za vsakogar jasen in viden dokaz naše prisotnosti na ozemlju. Poleg tega so jasna slika etnične barvitosti naše dežele in obenem garancija, da se imena ne izgubijo in pozabijo. Venomer se moramo truditi za udejanjanje pravic, ki obstajajo prevečkrat zgolj na papirju. Ko se torej pojavi možnost, da uprava izvede obogatitev v tem smislu, je ne gre zapraviti, še toliko bolj zaradi domnevnih prevelikih stroškov, ki naj bi bili s tem povezani. Pokrajinsko tajništvo SSk torej podpira občinsko upravo pri izpeljevanju dela, ki bo na teritoriju utrjevalo slovenski jezik.

Povejmo na glas

Pomoč naj bo silna kot potres

Res in iskreno: pomoč vsem, ki jih je prizadel katastrofalen potres na jugovzhodu Azije, naj bo velika, silna in silovita. Vsaj tako silovita - in ta misel ne želi biti ironija - kot je bil vojaški poseg na Irak. Premaknejo naj se ladje in letala, in sicer z živežem, zdravili, obleko in hrano, na tisoče in desettisoče mož in žena naj se spremeni v armado pomoči in naj odide v ogrožene kraje. Na prizadetih območjih pričnimo takoj izgrajevati bolnišnice, šole, nova naselja, preobrazimo opustošena naselja, da bodo preživeli našli vsaj nekaj utehe za izgubo svojih bližnjih, za neznansko uničenje, katerega posledice bo mogoče čutiti še leta in leta. Vse dajmo, kar imamo, in ne bodimo skopi in preračunljivi, bodimo darežljivi, ker je - in to se žal še vedno zdi mnogim popolnoma nevzdržna trditev - v tem naša rešitev, v tem je rešitev naše civilizacije, ki je daleč najbogatejša na zemlji. Naša rešitev je v tem, da postanemo tako bogati po srcu in plemenitosti, kot smo po stopnji svoje razvitosti.

Katastrofa v jugovzhodni Aziji, če se je že morala zgoditi, naj torej postane naša velika priložnost, ki je nikar ne zamudimo. Dajmo in dajajmo in ne postavljajmo pogojev, češ pomoč bo težko dospela do tistih, ki so je potrebni, v večini prizadetih držav je korupcija visoka in ni vredno in pametno razmetavati še kako potrebni denar. Dajmo in dajajmo, da naš dar ne bo, kot je bilo slišati takoj po nesreči, ena delavna ura, da naš dar ne bo, kot je bil prvi odziv Združenih držav Amerike, 35 milijonov dolarjev in je potem najbogatejša država sveta zaradi kritičnih pripomb omenjeno vsoto podeseterila. Da ne bo tako, kot se je na primer zgodilo v Italiji, kjer je vlada sicer namenila 70 milijonov evrov začetne pomoči, toda telefonske družbe so brez velikih pozivov od ljudi preko sms iztržile več kot 25 milijonov evrov. In prav tu se je pokazalo, kako so državljani pripravljeni dati več kot politika. S tem v zvezi je razvite države utemeljeno pozvati, naj postane transparentno, koliko sredstev namenjamo naravnim katastrofam in iz katerih virov, naj se odpre vsedržavni račun povsem javne narave, za katerega bomo vsi vedeli, koliko je na njem in koliko naj bi še doteklo. Slednjič velja vse razvite države pozvati, naj svojo pomoč jugovzhodni Aziji vnesejo tudi in predvsem v svoje proračune, kjer pomeni že en odstotek ogromno. In verjetno bi morali, v kolikor želimo pomagati učinkovito, v državnih proračunih nameniti kar nekaj odstotkov naših sredstev.

In zakaj naj bi dali toliko? Zato, da ne bi bila naša pomoč podobna drobtinam z bogatinove mize, bolje rečeno ostankom. Da bi bila naša pomoč preprosto del našega vsakodnevnega obeda, saj bomo v tem primeru - in v tem je čudež in plačilo resničnega obdarovanja - občutili srečo naše širokosrčne darežljivosti, bomo neprimerno srečnejši in v resnici bogatejši, istočasno pa bo naša pomoč tako velika, da bo sedanje brezupne razmere zares lahko izboljšala.

Janez Povše

Preverjanje stanja slovenske manjšine

Izvedenci Sveta Evrope na obisku v naši deželi

Večdnevni obisk izvedencev komisije za manjšinska vprašanja pri Svetu Evrope v naši deželi je bil namenjen preverjanju izvajanja okvirne konvencije za zaščito manjšin s strani italijanskih državnih in drugih oblasti.

V delegaciji,ki jo je vodila podpredsednica odbora Lidija Basta-Fleiner, profesorica na švicarski univerzi, sicer srbske narodnosti, sta bila še Vigen Kocharyan iz Armenije in član tajništva, Francoz Alain Chablais. Predstavniki Evropske komisije so se v ponedeljek, 10. t.m., najprej srečali z upravitelji dežele Furlanije-Julijske krajine in s predstavniki radia in televizije deželnega sedeža RAI, nato pa še s člani paritetnega odbora in krovnih organizacij SSO in SKGZ.

Na Deželi so potekali razgovori s predsednikom deželnega sveta Alessandrom Tesinijem, s predsednikom deželnega odbora Riccardom Illyjem ter deželnima odbornikoma Antonazom in Jacopom. Več ur je trajalo srečanje s paritetnim odborom oz. s slovenskim delom tega odbora, v kolikor so italijanski člani srečanje bojkotirali. Predsednik paritetnega odbora Rado Race in ostali člani so predstavili vlogo paritetnega odbora in težave, s katerimi se stalno srečuje, v prvi vrsti sta to seveda stalen bojkot italijanskega dela in zavlačevanje italijanske vlade, ki onemogočata redno delovanje tega važnega organa, ki je poklican, da izraža mnenje o izvajanju številnih členov zaščitnega zakona. Negativno stališče je prišlo še posebno v ospredje pri sestavi seznama občin, v katerih naj bi se zakon izvajal. Evropsko delegacijo je še posebej zanimalo, ali težave paritetnega odbora in izvajanje zaščitnega zakona izvirajo iz političnih računic strank, ki vodijo državo, ali iz same sestave in vloge odbora. Povedali so tudi, da je njihova prisotnost v naši deželi predvsem namenjena preverjanju realnega stanja manjšine. Začudeni so bili nad dejstvom, da slovenska manjšina ni bila seznanjena z vsebino poročila glede slovenske narodnostne skupnosti, ki ga je italijanska vlada poslala Evropskemu svetu. Ker so jim deželni predstavniki zelo pozitivno govorili o novem deželnem statutu in o odnosu do Slovencev v Italiji, so evropski izvedenci želeli glede tega slišati tudi mnenje manjšine.

Evropski predstavniki na srečanju s krovnima organizacijama (foto Kroma)

Srečanje je podpredsednica odbora Lidija Basta-Fleiner ocenila kot izredno pozitivno in koristno, saj je prispevalo k temu, da so lahko dopolnili poznanje glede številnih važnih manjšinskih vprašanj.

Na srečanju s krovnima organizacijama SSO in SKGZ so prišla v ospredje še dodatna konkretna vprašanja, s katerimi se stalno srečuje naša narodna skupnost in ki niso še rešena. Neizvajanje zaščitnega zakona, nevidljivost slovenskih televizijskih oddaj deželnega sedeža RAI v Beneški Sloveniji, težave z dvojezičnimi osebnimi izkaznicami, samo simbolično vračanje Narodnega doma v Trstu in Trgovskega doma v Gorici ter še neuresničena slovenska sekcija pri konservatoriju Tartini v Trstu. Na željo Evropske delegacije je bilo tudi poglobljeno vprašanje slovenskega šolskega sistema v Italiji in izpostavljene so bile težave, s katerimi se naša narodna manjšina srečuje na tem področju predvsem v videmski pokrajini. V naslednjih dneh se je delegacija srečala z zastopniki videmske pokrajinske uprave in v Rimu s predstavniki vlade.

Goriška šola se predstavlja

Iz dogajanja na srednji šoli Ivana Trinka

Z goriške srednje šole Ivan Trinko smo prejeli dopis o njenih zadnjih uspelih pobudah in kratkoročnih načrtih. V času, ko poteka vpisovanje, naj bo to poročilo v razmislek in spodbudo mladim in njihovim staršem.

Iztek leta pomeni tudi za šolski svet trenutek premisleka in vrednotenja lastnih kratkoročnih dosežkov, hkrati trezno soočenje s potrebami in načrti za naslednje mesece šolskega delovanja. Tako so se na srednji šoli Ivana Trinka ocenile dejavnosti, ki so se iztekle tja v božični čas.

Poleg rednega učnega dela so se učenci spomnili v mesecu oktobru osebnosti, po kateri je poimenovana njihova šola in katere petdesetletnico smrti smo obhajali v letu 2004. Masovni, celošolski pohod na Trčmun je imel namen v učencih podkrepiti zavest, da so nositelji kulture in visokih vrednot človeštva kljub minljivosti vedno živi, aktualni in da smo glasnikom kulturnega bogastva dolžniki, vsaj spoštljivega spomina.

Jesensko ozračje, prepojeno z dežjem, je resnobno sprejelo goriške obiskovalce sredi beneških vzpetin, s svojo prepričljivo beneško besedo pa jih je nagovoril gospod Božo Zuanella po krajšem postanku na trčmunskem pokopališču. Mlade poslušalce je seznanil s stvarnostjo beneškega pasu naše dežele. Opozoril jih je na neustavljivo zapuščanje gorskih vasi Benečije in posledično izumiranje slovenskega življa tudi vsled družbenih asimilacijskih pritiskov v nižinskem prostoru. O msgr. Trinku je podal več manj znanih zanimivosti in poudaril, da je Trinko v svojem času pripomogel k spoznavanju danosti beneških dolin s svojimi spisi in priročniki za širše okolje, pri tem pa je Trinku, profesorju v videmskem semenišču, zmanjkal neposreden stik s svojim ljudstvom.

Prijetno srečanje z znanim beneškim duhovnikom, ki postaja že redkost, se je izteklo v predpopoldanski čas, ko so se udeleženci poučnega izleta razdelili po stopnjah v tri skupine in različno nadaljevali spoznavanje Beneške Slovenije.

Prvi razredi so se v Landarju povzpeli v jamo kraljice Vide, v popoldanskih urah pa jih je sprejela dvojezična špetrska šola, kjer so se seznanili s specifiko njenega delovanja. Odkrivanje Benečije se je za to skupino izteklo v Čedadu, na sedežu društva Trinko z ogledom filma o msgr. Trinku.

Za učence drugih razredov je bil tistega dne vabljiv obmejni Kolovrat, kjer naj bi spoznavali vojne priče iz prve svetovne vojne. Že samo vzpenjanje z avtobusom do zavetišča Solarje ni bila šala, nadaljevanja dneva, kakršnega smo doživeli, pa si ni bilo pričakovati. Ob prvih korakih proti grebenu Kolovrata je pohodnike zajela meglena neprosojna koprena in zastrla širši pogled. Na vrhu je učence pričakal s svojo strokovnostjo zunanji sodelavec Kobariškega muzeja gospod Knez, ki je nemočen pred nenaklonjenostjo vremena lahko vodil učence le po bojnih jarkih in nudil le bistvene podatke o dogajanju na tem bojišču. Veter in dež pa sta obiskovalce sovražno prisilila k umiku v zavetišče. Tudi to skupino je v Čedadu čakal ogled filma o Trinku.

Učenci tretjih razredov pa so se v popoldanskih urah seznanili z gospodarsko stvarnostjo beneških dolin. Ogledali so si kamnarsko delavnico, kjer se obdeluje krajevni kamen, nato so se seznanili s peko potice na obrtniški ravni in kot zadnje so spoznali, da je v gorskih predelih možno izbirati naravi bolj prijazne oblike kmetovanja oz. živinoreje in vzporedne proizvodnje sira. Pred vrnitvijo v Gorico so se tretješolci ustavili še v uredništvu Novega Matajurja.

Delo na šoli je seveda brez premora teklo v naslednjih tednih.

Poleg rednega pouka so bili učenci tretjih razredov deležni predavanj o čustvovanju mladega človeka in o spolnosti v okviru zdravstvene vzgoje, ki jo že več let nudi šoli Združenje krvodajalcev iz Sovodenj.

Po novembrski umirjenosti je prinesel na šolo več živahnosti mesec december. Šolski odbojkarji so se v okviru Mladinskih iger pomerili na pokrajinski ravni in zasedli prvo mesto.

15. decembra so obiskovalci gledališke delavnice ponovili v Kulturnem domu predstavo Kam greš, mali človek. Na skupnem večeru so prikazali svoje gledališke veščine tudi osnovnošolci iz Sovodenj v predstavi Voda, vir življenja. Namen predpraznič nega večera je bil nuditi goriški publiki predstavi, ki sta bili na pomladanskem tekmovanju šolskih gledališč v Fiumicellu izbrani kot najboljši v naši deželi in ki sta si zagotovili nastop na Državnem tekmovanju šolskih gledališč v kraju Serra San Quirico v pokrajini Ancona bližajočega se meseca aprila. Nastop v Markah je za naše izziv in hkrati potrditev gledaliških dosežkov, vezan pa je tudi na stroške, ki jih šola sama ne more kriti, zato si pričakuje denarno pomoč od ljudi, ki jim je slovenska šola blizu. Pozornost za potrebe šole so nekateri že tistega večera izkazali.

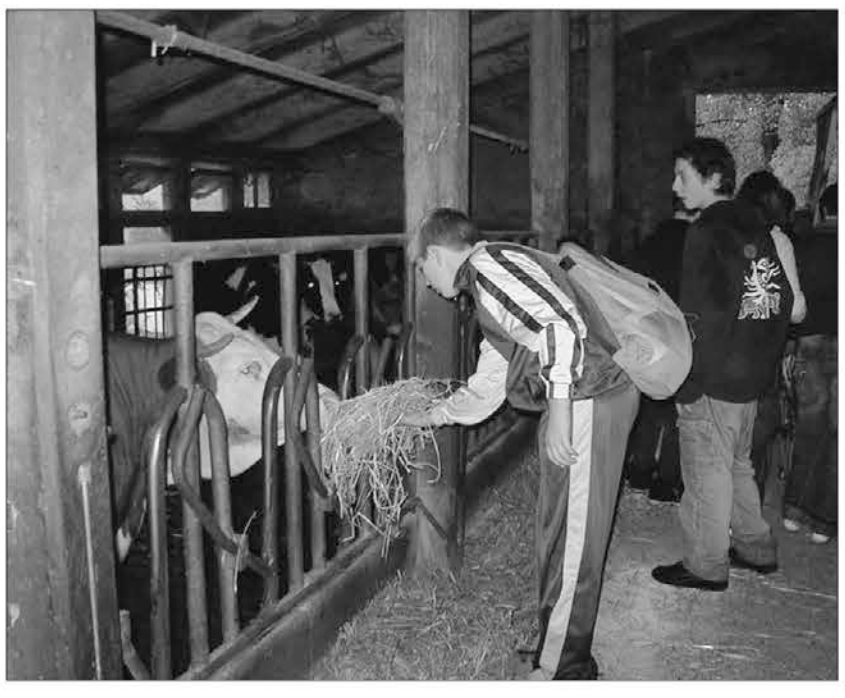

Drugi razredi so se odzvali povabilu šole Locchi in si na prireditvi v goriškem Avditoriju 16. decembra najprej ogledali predstavo-predavanje o srednjeveškem dogajanju v Furlaniji z naslovom Chi di spada ferisce. Sledila je božičnica, ki so jo poleg učencev gostujoče šole sooblikovali učenci iz Šempetra pri Gorici, šole Ascoli, ločniške šole in šole Ivana Trinka.

Iztek zadnjega dne pouka je bil na šoli po tradiciji bolj praznič en; učenci so se s prepletom voščil, razmišljanj, petja in glasbe odpravili na dvotedenski premor.

Pogledu nad izvedenim nujno sledi pogled naprej. Šolo čaka uresničitev še marsikaterega načrta. V teku so priprave na tekmovanje iz znanja slovenščine za Cankarjevo nagrado; kmalu bodo stekle priprave na matematično Vegovo tekmovanje. Manjša skupina prijavljencev se že nekaj tednov trudi z izdelavo avtomobila v okviru projekta Newton Trophy in ga bo spomladi preizkusila na tekmovanju sorodnih vozil. V marcu bo šola priredila svoj Dan slovenske kulture, aprila pa se bodo učenci drugih razredov umaknili za teden dni v naravo koroške pokrajine. V montaži je nov film, načrtovani pa so še drugi videoizdelki, ki jih bodo učenci oblikovali v okviru kinematografske vzgoje. V načrtu je še spoznavanje okolja, goriških parkov, Krasa in soškega območja ter oblik onesnaževanja narave in ne nazadnje še skrb za zdravo počutje. Konec šolskega leta bo zaznamovala običajna šolska prireditev, ko se bomo poslovili od vsega šolskega, letos tudi od sedanjega šolskega poslopja, vendar v pričakovanju dokončnega sedeža. Tudi ta skrb je na prvem mestu med prizadevanji in srednjeročnimi načrti šole Trinko.

Bog je umrl v žrtvah popotresnih valov

Cunami Božja kazen?

"Nikjer ni bilo slišati duhovnikov in škofov, ki bi izjavljali, da je cunami Božja kazen za grešno človeštvo." Tako se začenja kratek članek na neki internetni spletni strani; nadaljuje se: "Vsaj tistih duhovnikov in škofov ni bilo slišati, ki vsak dan oblegajo časopise in televizijo novega klerikalnega režima". V resnici sem osebno marsikoga slišal, ko je razmišljal na glas in povedal, da je Bog te ljudi kaznoval, ker za Božič je treba ostati doma. Mislil sem si, da predstavljajo vsekakor največji delež mrtvih tamkajšnji domačini, po vrhu še muslimani in budisti, ki torej nimajo nič opraviti z našim krščanskim Božičem. Še več ljudi sem slišal, ki so spraševali, kako je mogoče, da Bog dopušča takšne ali drugačne nesreče. Nič novega pod svobodnim soncem... To je prastara dilema. V filmu Andrej Rublev režiserja Tarkovskega se Teofan Grški hudo sooča na temo Božje kazni oz. sodbe z mladim Andrejem. Za Teofana Grškega Bog kaznuje in strogo sodi, medtem ko Andrej Rublev težko verjame v takšno razumevanje Božje sodbe nad človekom in to svoje stališče izrazi Teofanu. Za Andreja, mladega umetnika, sicer največjega znotraj ikonografskega slikarjenja, je Bog skladna ljubezen treh Božjih Oseb; Njegova kazen in sodba sta in bosta ostala neskončno usmiljenje. Če strnem zaprepaščenost mnogih ljudi v dva stavka, prav zaradi Njegovega neskončnega usmiljenja: kako je mogoče, da Bog dopusti nekaj takega. Zasledil sem odgovor, ki ga je dal ateistični znanstvenik, ki preučuje prav potresne sunke: "Zakaj pripisujemo Bogu odgovornosti, ki jih nima, ko je očividno, da je največja odgovornost prav pri človeku? Drugje so 'oboroženi' in pripravljeni proti takšnim ali drugačnim naravnim katastrofam; je stvar človeške pameti, kako protiukrepati preventivno. Azija je obubožana in nima denarja za takšne preventivne naprave, ki bi naznanjale cunamije. Zakaj se raje ne sprašujemo, kako to, da je bilo potrebno dočakati takšno katastrofo, da so bogate države zamrznile dolg nekaterim prizadetim državam? Ker človek je tak!" Seveda - osebno dodajam - prestrašili smo se pred silo narave in smo zaradi nje šokirani, a kje je Bog za milijone splavov, za tistih 400 in več pobitih ljudi na leto npr. v New Orleansu (ZDA), da ne govorimo o vsakodnevnih zločinih po svetu ali pa o pobitih zaradi krutih interesnih vojn po svetu? Kaj pa izkoriščani otroci in mlada dekleta zaradi spolnega trgovanja? Kaj pa milijoni ljudi, ki umirajo od lakote? Bojim se, da je cunami objektivno le malenkost. Bog je umrl, res je, v vseh teh ljudeh. Čustveno smo zgroženi pred takšno močjo narave, ki je prekinila življenja toliko tamkajšnjim ljudem in našim Evropejcem, vendar Božič je za nas verujoče sled Božjega sestopa na pot življenja, ki se nadaljuje. Ikonografija postavlja dete v globoko temno jamo. To dete je položeno v grob, ne v jasli, kar naznanja njegovo kruto smrt. Ali je mogoče, da je tisti Jezus, ki je obvisel na križu kot pozabljen pes, res Bog? "Če si Bog, stopi s križa!" je kričalo ljudstvo. V drugih besedah: kje je tvoj Bog, povrhu še Oče, dragi Jezus, o katerem si nam toliko govoril? Še s križa te ni rešil, tako kot ni rešil nedolžnih otrok pred Herodom in vseh ljudi v zgodovini zaradi zla do današnjih dni. Večna dilema! Križ je odgovor, kako Bog kaznuje ljudi: z ljubeznijo nedolžnega Sina, ki je eno s svojim Očetom in ki je dopustil, da ga je zlo "pokončalo", zavedajoč se, da bo v Njem zmagalo življenje. Zakaj obstaja moralno, fizično in naravno zlo na svetu? Teoloških odgovorov bi že našli in obstajajo, vendar temeljno vprašanje je navsezadnje vprašanje človeka, ki se ni nasitil na drevesu spoznanja dobrega in zlega ter "posedoval" dobro in zlo (prim. 1 Mz, 2, 3. poglavje). Spričo vseh grehov do soljudi, narave in samega sebe bo moral človek v zgodovini gotovo znova in znova sprejeti dejstvo, da ni Bog in da je tema, v kateri je ljudstvo zagledalo luč, resnična, kot je resnična luč vsemogočne, ponižane, križane ljubezni, ki odrešuje: ne pred smrtjo, ampak v smrti "in hora nostrae mortis"!

P. Mirko Pelicon

Karitas za jugovzhodno Azijo

Slovenska Karitas organizira pomoč prizadetim v jugovzhodni Aziji

Slovenska karitas se je aktivno vključila v projekt zbiranja pomoči za prizadete v južni Aziji. Zbrala je že več kot 50.000.000,00 SIT. Darovalcem se iskreno zahvaljuje. Zbiranje pomoči se nadaljuje. Od 8. januarja dalje so v vseh župnijskih uradih na Slovenskem in na poštah na voljo namenske položnice. Sredstva postopoma usmerjajo v mednarodno mrežo Caritas Internationalis, ki je že zbrala 35.000.000,00 dolarjev pomoči. Ta organizacija je na Sri Lanki in v Indiji prisotna s svojimi ekipami. Prizadetim nudijo vodo, hrano, zdravila in zasilna bivališča.

Slovenska karitas bo s sodelovanjem prostovoljne skupine g. Milana Kovača, dolgoletnega predstavnika Unesca na Sri Lanki, že v tem tednu poslala prvi kontejner pomoči. Vseboval bo plastične ponjave, ki jih je poklonilo podjetje Sava Trade, enostavno opremo za razred otrok in material, ki so ga poklonila podjetja in posamezniki. Vse ljudi dobre volje vabijo, da prispevajo material za naslednje pošiljke. Zbirajo šolske potrebščine za otroke: zvezke in pisala, igrače ter preprosto orodje: kladiva, ročne žage, žeblje in vijake. Prizadeti potrebujejo tudi odeje. Vse darovalce opozarjajo, da tokrat oblačil ne zbirajo.

Prvi kontejner pomoči bo iz Slovenije na Sri Lanko odpotoval 13. januarja 2005. Pomoč bodo na cilju sprejele sestre Dobrega pastirja v Nayakakandi na Sri Lanki. Pomoč bodo razdelile v 30 postojankah po otoku. V prihodnjih mesecih se bodo vključili v oblike razvojne pomoči in v obnovo prizadetih območij v skladu z programom Caritas Internacionalis in v sodelovanju s tamkajšnjimi dobrodelnimi ustanovami. Zbirna mesta za podarjeni material po slovenskih škofijah:

Nadškofija Ljubljana: Župnijska karitas Polje, Polje 351, 1260 Ljubljana - Polje, tel. 031/667-899; od ponedeljka, 10. januarja 2005, dalje med 10.00 in 18.00.

škofija Maribor: škofijska karitas Maribor, Ljubljanska ulica 23, 2000 Maribor, tel. 02/332-23-21.

škofija Koper: župnijska karitas Ajdovščina, Vipavska cesta 11, 5270 Ajdovščina, tel. 041/429-713.

Informacije dobite pri g. Petru Tomažiču na sedežu Slovenske karitas, Kristanova ul. 1, Ljubljana, tel. 01 3005960 in na spletni strani: http://www.karitas.si.

Župnija sv. Janeza Krstnika

Boljunec: praznovanje 50-letnice župnije

Boljunška župnija sv. Janeza Krstnika je v preteklem letu praznovala 50-letnico svoje osamosvojitve. Boljunška cerkev je namreč spadala pod obširno dolinsko župnijo in je bila cerkveno ustanovljena komaj 27. septembra 1954, razglašena pa 8. decembra istega leta, civilno je bila priznana 21. decembra 1965.

Starodavna dolinska župnija je segala včasih celo do vasi Klanec in Podgorje na Krasu ter na svoji zahodni strani mejila z župnijo sv. Justa v Trstu. Po oddaljenih vaseh te župnije so sčasoma nastavili samostojne kaplane, vendar tako, da so bili podložni župniku v Dolini. Boljunec je tako dobil svojega kaplana leta 1852.

Ko so se vasi povečale in napredovale, je prišel čas, da so se kaplanije začele druga za drugo odcepljati od matične župnije sv. Urha v Dolini ter postajati samostojne župnije. V Borštu so dobili samostojno župnijo že leta 1904, kmalu nato so dobili svojo župnijo tudi v Ricmanjih, Boljunec je ostal zadnji, ker je Dolina najbližja in ni bilo tako nujno ustanoviti samostojno župnijo.

Prizadevanje Boljunčanov za osamosvojitev župnije in tedanjega dolinskega kaplana Brenceta sega v oddaljeno leto 1902. Nadaljnjo prošnjo v tem smislu so domačini vložili tudi leta 1913. Julija 1914 pa je izbruhnila prva svetovna vojna in stvar je obtičala. Po vojni so bile mnoge spremembe in zmede, prišla pa je še druga svetovna vojna. Obe vojni sta povzročili mnogo razdejanja, ne samo stvarnega, temveč tudi duhovnega. Počasi so se rane začele celiti. Boljunec je po zlomu fašizma zopet dobil svojega kaplana, ki je spet dobil svoje stanovanje. Na škofiji v Trstu pa so začeli razmišljati o ustanovitvi novih župnij, kjer se je kazala potreba in so bili dani določeni pogoji.

Tako je končno prišel na vrsto tudi Boljunec. Dne 27. septembra 1954 je tedanji škof Antonio Santin podpisal ustanovno listino boljunške župnije. Listina določa, da začne delovati nova župnija 8. decembra istega leta na praznik Marije Brezmadežne. S tem dnem se je prenehala stoletna kaplanija in so se začele pravice in dolžnosti samostojne župnije. Listina določa, da spadajo pod župnijo vas Boljunec, Zgornji konec in Krmenka. Cerkev sv. Janeza Krstnika v Boljuncu postane župna cerkev. Pod župnijo spada tudi cerkev Marije Vnebovzete na Pečah kot podružnica in cerkev sv. Roka na Koromačniku, ki pa je zdaj ni več. Tako je tedanji kaplan Andrej Gabrovšek postal prvi boljunški župnik. Dogodek so župljani proslavili z velikim zadoščenjem na praznik sv. Štefana, 26. decembra istega leta.

Današnja boljunška verska skupnost s svojimi novimi dušnimi pastirji se je odločila, da zlato obletnico svoje župnije primerno proslavi prav na praznik sv. Štefana, 26. decembra 2004. Tega dne je škof msgr. Evgen Ravignani ob 10.30 daroval slovesno sv. mašo ob somaševanju domačih dušnih pastirjev. Pri maši sta pela domači ženski cerkveni pevski zbor ter zbor italijanske skupnosti. Gospod škof pa je poskrbel še za veselo novico, med pridigo je namreč objavil svoj odlok, s katerim postane pater Rafko Ropret župni upravitelj za župniji Boljunec in Boršt. Novico so prisotni sprejeli z velikim odobravanjem in veseljem, saj je ta petdeset let stara župnija dobila novega župnika.

Praznovanje so obogatili tudi mladi pritrkovalci, saj smo po dolgem času ponovno slišali to veselo zvonjenje. Zveza cerkvenih pevskih zborov je namreč priredila tečaj pritrkovanja pod vodstvom duhovnika g. Volka. Mladi boljunški udeleženci so svoje veščine izrazili prav med božičnimi prazniki in to še zlasti v nedeljo, 26. decembra, ob okrogli obletnici župnije.

Praznovanje se je potem nadaljevalo v dvorani Mladinskega doma, popoldne, po stari boljunški navadi pa so bili ob 14. uri v cerkvi pete litanije MB in slovesen blagoslov. Po blagoslovu so se ponovno oglasili pritrkovalci in na vaški Gorici se je pričelo "lučanje" sv. Štefana, po starodavni boljunški navadi, ko dekleta obmetavajo fante z jabolki.

AS

Evangelji

viljem Žerjal

2. NAVADNA NEDELJA

Iz 49,3.5-6; Ps 40; 1 Kor 1,1-3; Jn 1,29-34

Božični motiv odmeva v čas med letom. To pomeni, da se Božič ne izpoje s praznikom krsta Jezusa Kristusa. Za kristjana je Božič vedno. Je rojstvo Boga v človeku. Kajti Božji Sin je za vedno postal človek. Ni pa postal angel. Saj so tudi angeli odrešeni po zaslugi "človeka" Jezusa Kristusa (1 Tim 2,5). Tudi oni strmijo nad novim človekom. Sv. Pavel je zapisal, da so oznanjevalci evangelija postali prizor, ki ga gledajo svet, angeli in ljudje (1 Kor 4,9). Kaj to pomeni, nudi snov za premišljevanje in čudenje za celo življenje in še bolj za strmenje nad Božjo skrivnostjo. Sprašujemo se, zakaj nas je Bog hotel take, kot človeka. V listu Hebrejcem Pavel pravi, da je Jezus kot človek malo nižji od angelov (Heb 2,7.9). Pri Janezu pa pravi Jezus, da smo bogovi (Jn 10,34; Ps 82,6). Kaj vse to pomeni, lahko le polagoma razčistimo po premišljevanju ter izpolnjevanju zapovedi in z molitvijo.

Jezus ni z nami le o Božiču, marveč tudi in predvsem v sivem vsakdanu, še najbolj pa v trpljenju. Z Alelujo pred današnjim evangelijem zopet ponavljamo: "In Beseda je postala meso in se naselila med nami" (Jn 1,14).

Nekatere pesnitve Stare zaveze-Psalmi-kot npr. Ps 22; 69; 88 nam razodevajo bližino, ja poistovetenje Boga z "mesom", t.j. s človekom, ki umira, izgineva v temo in zapuščenost, v jamo, v pozabo, ker ga vsi in vse zapušča.

Pri današnjem psalmu pa ponavljamo odpev: "Glej, prihajam, da izpolnim tvojo voljo" (k Ps 40). V listu Hebrejcem razloži, da le po učlovečenju, po telesu, ki je trpelo, zdihovalo, vpilo, je Bog mogel odrešiti blodečega, izgubljenega človeka. Takole beremo: "On je v dneh svojega mesa daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami njemu, ki bi ga mogel rešiti iz smrti, in bil je uslišan zaradi spoštovanja do Boga." Še pred tem odlomkom Pavel govori, da "je pretrpel, okusil smrt daleč od Boga" (Heb 5,7; 2,9.10).

Tudi list Filipljanom poudarja bogastvo Božje ljubezni do človeka, ki se izniči, si privzame podobo človeka. Je pokoren do smrti, smrti na križu (Flp 2,6-11).

Izaija v prvem današnjem berilu nakaže pomen služabnika Jezusa ne le za Izraelce, marveč za vse ljudi, do konca zemlje (Iz 49,5.6). Vsi ljudje so namreč v Božjem srcu. Vsi smo njegovi otroci. Pavel bo zapisal, da Bog hoče rešenje vseh ljudi. Zato opominja, naj molimo za vse ljudi, tudi za voditelje narodov (1 Tim 2,1-4). Čeprav ti niso vsi pobožni, verni, marveč so lahko tudi krvoločni, ošabni, nečloveški. Kajti Jezus se je podal ravno med take, t.j. med grešne. A računa tudi na našo molitev in potrpežljivost v vsem trpljenju. Sam je to živel in prenašal. Cele noči je prebedel v molitvi (Lk 6,12; zopet Heb 5,7; 2,9.10). Zaradi tega si je privzel človeško telo, "meso", da bi z nami in za nas trpel.

Niso mu bile všeč daritve Stare zaveze s krvjo volov in juncev (Heb 10,4). Hotel je namreč živo daritev, ki jo more darovati le ljubezen. Jezus, četudi je Božji Sin, se je naučil pokorščine v šoli trpljenja (Heb 5,7-8).

Molitvena osmina, ki jo bomo obhajali od 18. do 25. januarja, nas bo še tesneje združevala v eno Cerkev, čeprav do enotnosti ne bo nikoli prišlo. Ostaja pa vedno delo za edinost vseh kristjanov. Vse se namreč osredotoča v osebo Jezusa Kristusa, v katerem so vsi ljudje dobre volje eno. Ta enost zahteva seveda različnost, enkratnost vsakega človeka. Ni za poenotenje vseh in vsega.

Janez Krstnik kaže v današnjem evangeliju tudi nam vsem "človeka" Jezusa (1 Tim 2,5), ki je edino "Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta", zato ker je Božji Sin (Jn 1,29.34.36).

Božič, Bog, ki je postal majhen, da bi mogel biti vedno z nami, majhnimi, z bolniki in grešniki, se nadaljuje neprenehoma. Svojo veličino pokaže zlasti s križem. Zato mu odprimo svoje ubogo srce, vso svojo ljubezen. Saj je bil krščen zato, da je vzel na svoje rame vse razburkane vode greha in vso revščino; ponesel ju je na križ, kjer se je rodilo vstajenje "mesa", Božič novega človeka.

Poslanica sv. očeta Janeza Pavla II. ob svetovnem dnevu migrantov

Medkulturne integracije

Dragi bratje in sestre!
1. Svetovni dan migrantov in beguncev je pred vrati. V letni poslanici se ob tej priložnosti obračam na vas in bi tokrat rad opozoril na pojav migracij z vidika integracije. Mnogi s to besedo označujejo potrebo imigrantov, da bi bili resnično vključeni v deželo gostiteljico, čeprav niti vsebina tega koncepta niti njegova praksa nista lahko opredeljiva. Glede na to želim spomniti na nedavna navodila z naslovom Kristusova ljubezen do migrantov. V tem dokumentu integracija ni predstavljena kot asimilacija, ki vodi migrante k potlačitvi ali zanikanju njihove kulturne identitete. Stiki z drugimi vodijo k odkrivanju lastne "skrivnosti", k večji odprtosti, da bi tako prispevali k boljšemu medsebojnemu poznavanju. To je dolgotrajen proces, ki ima za cilj svojega prizadevanja oblikovanje take družbe in kulture, ki vse bolj postajata odsev raznovrstnih darov, ki jih je Bog dal človeku. V tem procesu se mora migrant po svojih močeh potruditi za vključitev v družbo z učenjem narodnega jezika, s podrejanjem zakonom in zahtevam dela, da bi se izognil pretiranemu razlikovanju od avtohtonih prebivalcev. Ne bom se posvečal različnim vidikom integracije. Ob tej priložnosti želim osvetliti in poglobiti le nekaj posledic njene medkulturne razsežnosti.
2. Nikogar ni, ki se ne bi zavedal konflikta identitete, ki pogosto prihaja na dan ob srečanjih oseb različnih kultur. Ne pozabimo pa tudi na pozitivne strani. Ko se migrant vključuje v novo okolje, se pogosto globlje zaveda, kdo pravzaprav je, posebej tedaj, ko ob sebi nima več oseb in vrednot, ki so zanj pomembne. V naši družbi, ki jo

zaznamuje globalni pojav migracij, morajo posamezniki iskati pravšnje ravnovesje med spoštovanjem lastne identitete in sprejemanjem tuje. Potrebno se je zavedati legitimne raznolikosti kultur, ki so prisotne v posamezni deželi, v skladu z varovanjem zakonov in reda, od katerih sta odvisna družbeni mir in svoboda prebivalstva. Bistveno je, da se izključijo tako asimilacijski modeli, ki silijo tiste, ki so drugačni, k temu, da bi postali njihove lastne kopije kot tudi modeli marginalizacije priseljencev, ki lahko privede do apartheida. Najboljša pot je pot pristne in resnične integracije z odprtim pogledom, ki ni zgolj ozko usmerjena na razlike med priseljenci in državljani države gostiteljice (prim. Poslanico papeža Janeza Pavla II. za svetovni dan miru 2001, št. 12).
3. Tako nastane potreba za dialog med ljudmi različnih kultur v kontekstu pluralizma, ki presega navidezno toleranco in postaja simpatičen. Preprosto soočanje skupin migrantov in lokalnih prebivalcev vodi k vzajemni zaprtosti med kulturami ali k vzpostavitvi površinskih in navidezno tolerantnih odnosov. Namesto tega je potrebno spodbujati medsebojno oplajanje kultur. To predpostavlja medsebojno poznavanje in odprtost med kulturami v kontekstu resničnega razumevanja in naklonjenosti. Kristjani, ki se zavedamo presežnega delovanja Svetega Duha, lahko v različnih kulturah prepoznavamo prisotnost "dragocenih religioznih in človečnostnih prvin" (prim. Pastoralno konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu, CS, čl. 92, 4), ki lahko ponudi resnične perspektive za medsebojno razumevanje. Načelo spoštovanja kulturnih razlik je potrebno povezati z zaščito skupnih in neprenosljivih vrednot, ki so utemeljene na univerzalnih človekovih pravicah. Na teh temeljih lahko nastane atmosfera "civilne razumnosti", ki zagotavlja prijazno in mirno sobivanje. Če smo kristjani zvesti sebi, moramo oznanjati evangelij vsemu stvarstvu (prim. Mr 16, 15) . Jasno je, da moramo pri tem upoštevati vest drugih in vedno znova izbirati pot ljubezni, kar je prvim kristjanom priporočil že sv. Pavel (prim. Ef 4, 15).
4. S podobo iz knjige preroka Izaija, na katero sem na svetovnih srečanjih mladih že velikokrat opozoril (prim. Iz 21, 11–12), tudi tokrat vabim vse verujoče, naj bodo "jutranji stražarji". Kot stražarji moramo kristjani predvsem slišati klice na pomoč, ki prihajajo s strani množtva migrantov in beguncev, potem pa jim moramo z aktivnim posredovanjem buditi tudi upanje v bolj svetlo, odprto in podpirajočo družbo. Med prvimi nalogami kristjanov je pokazati Božjo navzočnost v zgodovini celo tedaj, ko se vse zdi zavito v temine. S to željo, ki jo izrekam kot molitev Bogu, ki želi okrog sebe zbrati vsak narod in jezik (prim. Iz 66, 18), vsakemu od vas pošiljam svoj blagoslov z globoko ljubeznijo.

Vatikanu, 24. novembra 2004
papež Janez Pavel II.

Vabilo vikarja za pastoralo Renata Podbersiča

Ostanite pokončni in zavedni Slovenci!

Izšla je nova številka Tojve, a.d. 1200, glasila istoimenskega kulturnega društva v Vrtojbi. V njej je objavljenih veliko prispevkov iz preteklosti tega naselja, med katerimi je tudi daljši zapis o 18. marcu leta 1944, ko so zavezniška letala bombardirala območje ob vojaškem letališču na Rojcah in povzročila nad 150 smrtnih žrtev in okrog 300 ranjencev. Zelo aktualen je tudi uvodnik z naslovom Vrtojba in Vrtojbenci v Evropi, ki ga je napisal domačin Renato Podbersič, vikar za pastoralo koprskega škofa.
"V želji po boljšem gmotnem življenju smo v Vrtojbi pozabili npr. tudi na naše slovenske sosede čez mejo, na Sovodenjce, Štandrežce in še na koga. Zanimivo, da je bila Vrtojba prav z njimi v preteklosti veliko bolj povezana, kot po drugi svetovni vojni do današnjih dni. Ne le, da so se v preteklosti več med seboj poročali in gospodarsko sodelovali, ampak tudi skupno preživljanje prostega časa ob nedeljah in praznikih ter kulturno in cerkveno sodelovanje je bilo večje. Zadeve in odnose je potrebno izboljšati.
Začnimo kar z našim odnosom do materinega jezika. Kaj ga res nimamo dovolj radi, da ga moramo celo v pozdravu med nami Slovenci "plemenititi" s "ciao". Kaj res nimamo nobenega zgodovinskega spomina, ki bi nam povedal, da je bila in je še vedno zmerljivka določenega kroga naših italijanskih nespravljivih sosedov za nas Slovence, beseda schiavo!
...In ko gremo v trgovine in na "plac" v Gorici, poskusimo spregovoriti po slovensko, saj se sicer noben Italijan ne bo naučil našega jezika. Zakaj moramo vedno prvi podajati to našo, večkrat prav revno italijanščino? Nadaljujem potem s stiki z našimi sosedi, slovenskimi rojaki v neposredni bližini meje. Koristno bogatenje je za začetek lahko medsebojna globja izmenjava človeških in kulturnih povezav. Štandrež nas na primer lahko obogati z bogato dramsko in folklorno tradicijo. Mi v Vrtojbi lahko njim ponudimo bogato pevsko tradicijo. Skupaj lahko ustvarjamo kulturne (denimo muzejske) in druge projekte, tudi cerkvene, s katerimi bi ohranjali naše nekdanje skupne kmečke korenine, skupno duhovno in kulturno tradicijo. Prepričan sem, da je v Evropi posluh za te pristne narodne sestavine in jih Evropska zveza od nas tudi pričakuje," je med drugim v uvod zapisal"Renato Podbersič.

M.

Taizejsko evropsko srečanje mladih

Romanje zaupanja na zemlji v Lizboni

Tudi v času letošnjih božičnih praznikov, od 28. decembra do 1. januarja, je potekalo evropsko srečanje mladih, ki ga v sodelovanju s posameznimi lokalnimi cerkvami ter številnimi mladimi prostovoljci pripravlja redovna skupnost iz Taizeja. Romanje zaupanja in sprave na zemlji je letos potekalo v Lizboni, na Portugalskem. Ta srečanja so priložnost, da mladi preživijo teden dni v skupnosti kristjanov iz vse Evrope in spoznajo življenje v krajevni Cerkvi, ki srečanje gosti. Tudi skupne molitve, ki jih organizirajo na velikih razstaviščih, so posebnost taizejskih srečanj, saj mladega človeka na preprost način, s pomočjo pesmi in kanonov, ki jih spremlja tudi orkester, pritegnejo v skrivnost občestvenega življenja z Bogom. Letošnje srečanje je bilo 27. po vrsti. Evropskega srečanja mladih se vsako leto udeležuje od nekaj 10.000 do več kot 100.000 mladih z vseh koncev Evrope. Slovencev je bilo letos 7 avtobusov (skupaj nekaj čez 300), poleg tega pa še pripravljalna skupina. Vsi smo bili nameščeni po družinah.
Brat Roger, ki vodi taizejsko skupnost, se je na prvi večerni molitvi, 28. decembra, najprej zahvalil portugalski skupnosti, da je srečanje lahko letos potekalo v Lizboni. Spomnil je prisotne, da so bili Portugalci med prvimi, ki so potovali po morjih okoli sveta in da nam njihova intuicija lahko spregovori in danes navdihuje Evropo. Letos, ko se je Evropski zvezi pridružilo deset novih držav, se je mnogo Evropejcev zavedalo, da se po toliko letih sporov zdaj Evropa skuša premikati po poti miru. Trenja in nasilja seveda obstajajo, pomembno je, da se na poti ne ustavimo; iskanje miru je

vtkano v same korenine Evrope.
Na srečanju smo se vprašali, kaj je ta mir, ki nam ga daje Gospod. S pomočjo pisma, ki ga je brat Roger napisal kot bazo za razmišljanje na skupnih molitvah in po delavnicah, ki so jih vodili sami bratje iz Taizeja, smo skušali odkriti to novo Evropo, ki je lahko "obljubljena dežela" miru in sprave. Odkrili smo, da to ni utopija, da to je lahko res, ker smo se zavedali, da, ko smo mladi skupaj, s spoštovanjem do drugega, smo jo že začeli ustvarjati. Evropa se v polnosti uresničuje le takrat, ko se odpira drugim, v solidarnosti do revnejših narodov. Pismo brata Rogerja ima prav zato letos naslov "Prihodnost miru". Mir se najprej začne v srcu, globoko v nas, in ta nam omogoča, da lahko gledamo okoli sebe z upanjem. Zato se je toliko mladih zbralo v Lizboni, ker se zavedamo, kako nujen je ta mir v svetu, in da ga lahko gradimo le, če začnemo pri sebi, z grajenjem miru in zaupanja v našem srcu. Ta notranji mir lahko veliko spremeni tudi v naši okolici.
Poleg molitev in enkratnih priložnosti za meditacijo je vse udeležence prevzela tudi toplina in gostoljubnost Portugalcev. Vsi udeleženci smo bili letos nameščeni po družinah, kar veliko pove o tem, s kakšnim veseljem so nas sprejeli. Vzeli so si čas, da so bili z nami, da so nam pokazali lepote svoje dežele in da smo spoznali čim več njihovih prijateljev, da smo okusili njihovo okusno hrano in poslušali njihove pesmi in glasbo. Tudi toplo sonce, ki nas je grelo vse dni srečanja, je pomagalo, da bo ostalo to romanje nepozabno v naših srcih. Čeprav je bila pot do Lizbone dolga, saj smo z avtobusi potovali dva dni, smo se vsi vrnili domov polni notranjega veselja in luči, ki so jo nam podarili Portugalci, pa tudi božje ljubezni in upanja, ki jo sedaj vsi mladi delijo naprej po domačih krajih.
Evropska romanja zaupanja potakajo vsako leto v božičnem času, skozi celo leto pa je možno iti v Taize, v Franciji, kjer se mladi srečujejo, da skupaj s taizejskimi brati preživijo teden ali več kot neke vrste duhovne vaje. Za vsake vrste informacijo si lahko ogledate spletno stran taizejske skupnosti: www.taize.fr, ali pa slovenskega društva Skam (www.drustvo-skam.si), ki organizira romanja iz Sovenije v Taize in tudi novoletna evropska srečanja.

Raffaella Petronio

Koncert božičnih pesmi

Nagrajevanje jaslic

Prva nedelja v novem letu je bila za zimski čas nenavadno lepa in topla, prav nič podobna starki zimi. Takšni so bili tudi občutki pevcev združenega zbora ZCPZ iz Trsta, ki so se po praznovanju po lastnih župnijah zbrali v nabrežinski cerkvi sv. Roka na tradicionalnem koncertu božičnih pesmi. Okrepljeni zbor pod vodstvom dirigenta Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Davorina Starca se je predstavil številnim zbranim vernikom z nizom slovenskih božičnih pesmi. V nagovoru je ga. Marija Kerže, ki je povezovala na tem koncertu, na kratko orisala sestav tega zbora. Med drugim je povedala: "Seveda, v tem zboru niso prisotni vsi pevci in pevke naših cerkvenih pevskih zborov, tu imamo le tiste, ki so še posebno požrtvovalni in čez leto redno skupno vadijo pod vodstvom svojega stalnega dirigenta Edija Raceta. Prihajajo k skupnim vajam iz vseh krajev, od Mačkolj do Devina, seveda je med njimi tudi delež iz Nabrežine."....."Zapel nam bo niz slovenskih božičnih pesmi, da bi nam polepšale doživljanje prazničnih dni."
Koncert se je pričel s pesmijo Že počiva vsa narava Leopolda Belarja, ki je prisotne uvedla v umirjeno milino božične skrivnosti. Sledila je Božična, Petra Potočnika. - Čar pesmi je v melodioznosti glasbe, a nič manj v podlagi besedila, ki daje pomen skladbi sami. Še posebno za božični Čas je sinteza teh komponent bistvenega pomena. S pesmima Zvezde gorijo Matije Tomca in Zori noč vesela Leopolda Cveka se je nadaljeval program, ki je duhovno približal skrivnost Jezusovega rojstva. V priredbi Ubalda Vrabca so nato izzvenele pesmi iz ljudske zakladnice, ki so nastale na podlagi napevov in besedil, ki jih je zbral etnolog Niko Kuret. Jožef prileten mož, Poslušajte vsi ljudje in Sv. Jožef in Marija. - Stene, ki razmejujejo ljudi in moderni individualizem ne osrečujejo človeka; tega se še posebej zavedamo v teh prazničnih dneh in s tem tudi, kaj nam pomeni družina. Kaj pomeni, da pripadamo nekomu, ki nas čaka, ki nas ljubi. Koncert božičnih pesmi se je iztekel s pesmima Poglejte, čudo se godi v priredbi Stanka Premrla ter Pridite molit Jezusa - Josipa Sicherla. Sledila je duhovna misel g. Dušana Jakomina, naravnana na evharistijo in božično skrivnost, na svet brez vrednot, ki trosi denar za oboroževanje in ubijanje, medtem ko nima denarja za bolnišnice ter lačne in pomoči potrebne v svetu. Nato je sledil evharistični blagoslov, ki ga je vodil g. Dušan Jakomin. Po blaboslovu je bilo nagrajevanje družinskih jaslic. Domači župnik g. Bogomil Brecelj je pohvalil vse, ki so se odzvali temu vabilu, saj vsaka družina je imela svoje edinstvene jaslice. Na prvo mesto se je uvrstila družina Gruden, imela je pastirce izdelane v Betlehemu ter lepo razsvetljeno nebo z zvezdami vseh barv. Na drugo mesto sta se uvrstili družini Venier in Križmančič. Tretje mesto so zasedle družine Jazbec, Pelagatti in Conti. Na kraju je župnik čestital vsem udeležencem in povabil še druge, da bi se opogumili za prihodnje leto pri izdelavi lepih domačih jaslic.
Luči v cerkvi so ugasnile, vse je utihnilo, le nad jaslicami je gorela in razsvetljevala duhovno dimenzijo praznovanja božične skrivnosti, ki se je prelila v pesem Sveta noč, blažena noč! Vse že spi, je polnoč, ki jo je stoje zapela cela cerkev. Lepo prijetno vzdušje, ki ga je prinesel s svojo pesmijo združeni zbor ZCPZ v nabrežinsko cerkev, se je s to pesmijo tudi zaključilo.

Pavel Vidau

Kratke

Predbožični nastop gledaliških skupin OŠ P. B. Domen in SŠ I. Trinko v Kulturnem domu

Številna publika se je 16. decembra odzvala vabilu šolarjev OŠ P. B. Domen iz Sovodenj in dijakov SŠ I. Trinko iz Gorice, ki so jo povabili v goriški Kulturni dom na ponoven ogled izvirnih predstav Voda vir življenja, uglašenih na božično skrivnost, in družbenokritične Kam greš, mali človek? Tekstovno in uprizoritveno zelo povedni in aktualni predstavi z bogato, izredno domišljeno kostumografsko scensko podobo sta vzklili in dozoreli pod temperamentnim mentorskim in režijskim vodstvom Vesne Tomsič kot sad gledaliških delavnic, ki so potekale v lanskem letu na omenjenih šolah. Z uprizoritvama so učenci letošnjo pomlad na 9. deželni gledališki reviji v Fiumicellu suvereno prednjačili pred ostalimi udeleženci in si upravičeno prisvojili prvo nagrado v obeh kategorijah, ki jim je podala ključ za udeležbo na vsedržavnem gledališkem festivalu šolskih skupin v Markah, v kraju Serra di S. Quirico v aprilu oz. maju 2005. Lahko smo ponosni, da bosta na tem tekmovanju našo deželo zastopali prav slovenski šoli s tako kakovostnima odrskima prikazoma, ki sta tudi zgovoren odraz našega živahnega prosvetnega delovanja. To sta v nagovoru pred četrtkovima predstavama naglasila tudi ravnateljica SŠ I. Trinko iz Gorice Elizabeta Kovic in ravnatelj večstopenjske šole Doberdob Joško Prinčič.

Učenci so si od tega svojega predbožičnega gledališkega darila gledalcem nadejali nekaj gmotne pomoči za potovanje in tridnevno bivanje v Markah. Prostovoljni prispevki so na večeru navrgli 807,00 evrov, ki si jih bosta morali šoli razdeliti in seveda potrkati še na marsikatera vrata, da bosta uresničili gledališke upe, ki naj bodo krona dramskemu prizadevanju, trudu, požrtvovalnosti in navdušenju učencev, njihovih staršev, šolnikov in vseh ostalih, ki so pripomogli k uresničitvi zahtevnih in dognanih predstav.

Božični koncert v štandreški cerkvi

V nedeljo, 9. januarja, sta dve vokalni skupini oblikovali v štandreški cerkvi lep in doživet božični koncert, ki ga je organizirala župnija. S programom ljudskih in drugih božičnih motivov se je najprej predstavil Ptujski nonet, ki je dovršeno nastopil pod vodstvom Maksimilijana Feguša. Skupino sestavljajo mladi pevci s Ptuja in okolice. V osrednjem delu programa pa so božične melodije lepo podala dekleta skupine Vivere iz Slovenske Bistrice, katerih umetniški vodja je Jakob Feguš. Obe skupini sta ob zaključku koncerta združeno zapeli Sveto noč. Dobrodošlico mladim pevkam in pevcem je izrazil domači župnik Karel Bolčina.

Projekt Ko pravljice oživijo med petnajstimi najboljšimi v F-Jk

V šolskem letu 2001/02 se je v vrtcih in šolah goriškega didaktičnega ravnateljstva na pobudo in po zamisli učiteljice Majde Zavadlav, ki ima dolgoletno izkušnjo poučevanja v OŠ F. Erjavec v Štandrežu, začel uresničevati domiselno zamišljen projekt predšolske bralne vzgoje, ki je na učinkovit način zvabil otroke in njihove starše, da skupaj prebirajo izročene ilustrirane knjižice. Ta bralni načrt ima isti namen in cilj kot Bralna značka: spodbuditi k branju, spoznavanju naših literarnih piscev, odkrivanju lepote slovenskega jezika in bogatenju besedišča. Poleg teh knjižnih in jezikovnih prvin vključuje druge učne predmete oz. šolske dejavnosti, kot so likovna, gibalna in pevska vzgoja ter ročne spretnosti, pa tudi animacija in celo gledališka umetnost. Mesečna srečanja z učiteljico Zavadlav, ki je dobro poznana tudi kot izredno talentirana ljubiteljska igralka, so prave drobne gledališke predstave. Za prikaz pravljice se namreč sama prelevi v igralko-pripovedovalko, oblečeno v privlačen kostum in opremljeno s primernimi rekviziti in scenskimi pripomočki, s katerimi učinkoviteje posreduje pravljično vsebino. Otroci so v pravljico vselej aktivno vpleteni in ob koncu izdelajo ali dokončajo izdelek, ki se nanaša na obravnavano besedilo. Za nameček pade vedno še kaj sladkega iz pripovedovalčine košarice. Pravljični stik se za otroke nadaljuje doma, kjer skupaj s starši ali nonoti prebirajo zgodbico, se o njej pogovarjajo in o tem poročajo na naslednjem bralnem srečanju. Opravljeno delo je vsem vidno z lepaka, na katerega otroci prilepijo nalepko o prebrani knjižici. Učinkoviti predšolski bralni načrt, katerega sadove – zavzeto poslušanje, veselje do branja, dobro ubesedovanje, bogatenje celostne osebnosti itd. – že dalj časa beležijo učiteljice med šolskim delom, je Zavadlavova predstavila v okviru projekta Gold. V letošnjem maju je na spodbudo predstavnice komisije IRRE odposlala temu inštitutu bralni načrt iz šolskega leta 2002/03 z opisom podajanja pravljice o Zelo lačni gosenici, pri katerem je z ilustracijami sodelovala tudi Aleksandra Marassi, vzgojiteljica v vrtcu v ulici Brolo v Gorici. Med 40 prispelimi vzgojnimi pobudami je komisija IRRE izbrala petnajst najboljših, med katerimi je tudi tista Majde Zavadlav, in jih predlagala italijanskemu vsedržavnemu dokumentacijskemu inštitutu za inovacije in raziskave na področju vzgoje. Le-ta bo izmed najboljših dokumentiranih učiteljskih vzgojnih pobud iz vseh italijanskih dežel izbral dve najbolj izvirni in učinkoviti ter ju nagradil z denarnim prispevkom (2.500 evrov). Vsekakor, četudi bi se projekt Zavadlavove ne prebil do nagrade, je že zelo veliko priznanje to, da se je uvrstil med petnajst najboljših v F-Jk in da je v okviru projekta Gold vsem dostopen na spletni strani. Ta spletna stran je namreč v veliko pomoč vsem šolam in vzgojiteljem, ki želijo izpopolnjevati svoje znanje, ga primerjati z drugimi izkušnjami in ga seveda dopolnjevati s preverjenimi vzgojnimi prijemi.

Učiteljici Majdi Zavadlav, ki med drugim tudi letos nadaljuje tečaj slovenščine v drugem in dveh prvih razredih OŠ Feretti v ulici Zara v Štandrežu, čestitamo ob tem dosežku in priznanju za vztrajno delo z otroki, ki bo gotovo doživelo še marsikateri uspeh, saj njena šolska ustvarjalna žilica nikdar ne miruje in venomer išče novih, prepričljivejših vzgojnih pristopov. / IK

V župnijskem domu A. Gregorčič v Štandrežu

Sklop prireditev ob štiridesetletnici dramskega odseka PD Štandrež

Leta 1968 so v Štandrežu uprizorili Županovo Micko. Na sliki od leve: Bruno Budal, Marjan Breščak, Joana Nanut, Dušan Brajnik, Majda Zavadlav in Valter Reščič.

Letošnji januar bo za člane dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež in za vse, ki zvesto in vneto spremljajo njihovo neutrudno, uspešno in z nagradami posejano neprekinjeno umetniško pot, pa tudi za vse vaščane, ki jim je pri srcu kulturna dejavnost domače vasi, ovenčan z lovoriko ob častitljivi 40. obletnici dramskega snovanja v tem prijaznem obsoškem kraju. Vsa praznovanja se bodo zvrstila v župnijskem domu A. Gregorčič v Štandrežu. Uvodna prireditev bo že v četrtek, 13. t.m., ob 20. uri, ko bo predstavitev celotnega programa in publikacije, ki jo je društvo izdalo ob 40-letnici dramske dejavnosti. Kot že vrsta drugih publikacij, nanašajočih se na štandreško vas in njen kulturni utrip, je tudi ta izšla izpod peresa požrtvovalnega urednika in zagrizenega zbiralca gradiva dr. Damjana Paulina. Izdaja ob štirideseti obletnici se navezuje in seveda dopolnjuje tisto zajetno "brošuro", ki je zagledala beli dan pred desetimi leti, ob tridesetletnici štandreškega dramskega popotovanja.

V nedeljo, 16. januarja, ob 11. uri bo odprtje dokumentarne razstave, na kateri bodo obiskovalci s fotografij, plakatov, iz gledaliških listov in drugih virov podoživljali utrinke iz predstav, ki so si sledile v tem zelo plodnem štiridesetletju. Razstava bo odprta ob nedeljah od 11. ure do 12.30 in ob ponedeljkih in petkih od 19. ure do 20.30.

Sobotni večer, 22. t.m., (ob 20.30) in nedeljski popoldan, 23. t.m., (ob 17. uri) bodo s komičnim plaščem ogrnili obetavni mlajši štandreški igralci in naši priljubljeni, imenitni "starejši" odrski mački, ki se po štandreškem odru sučejo že vsa ta dolga leta, a jim je srce še zmeraj polno zanesenega ustvarjalnega duha. Skupaj bodo premierno oz. na prvi reprizi prikazali slovensko noviteto, krstno izvedbo veseloigre Janeza Povšeta Za blagoslov in rdeče zvezde, ki jo je avtor zasnoval prav za to njihovo prelepo slavje.

V četrtek, 27. t.m., ob 20.30 bo na sporedu srečanje članov in sodelavcev dramskega odseka, na katerem bodo pretehtali opravljeno delo in si izmenjali misli in načrte za prihodnost.

Praznovanja ob visokem jubileju bodo imela slovesni epilog v soboto, 29. t. m., ob 20.30 s slavnostno proslavo ob 40-letnici dramskega odseka, edine ljubiteljske gledališke skupine v zamejstvu, ki se lahko upravičeno ponaša s tako častitljivim mejnikom v svojem neprekinjenem umetniškem loku.

IK

V Kulturnem domu v Sovodnjah

Čudežna srajca dopetajca pritegnila v svoj začarani ples navdušene gledalce

Navdušenje in bučno ploskanje, ki sta na predvečer Silvestrovega, 30. decembra 2004, večkrat privabili na oder Kulturnega doma v Sovodnjah mlade igralce Gledališkega Cicikluba ob njihovi novi premieri, pravljični igri Čudežna srajca dopetajca, slovenskega pisatelja Leopolda Suhodolčana (1928-1980), je vsaj za ta lepi večer razgnalo sive oblake, ki se zaradi pomanjkanja tehničnega osebja zgrinjajo nad to dobro utečeno, plodovito dramsko skupino in ji pretijo s prenehanjem delovanja. Res žalostno in nepojmljivo bi bilo, da bi se gledališka muza morala zaradi tehničnih ovir umakniti s teh plodovitih tal, ki jih v zadnjih letih z veliko zanesenostjo in tehtnostjo tako skrbno goji mentorica Vesna Tomsič, iz katere kar izžareva sla po odrskih dogodivščinah. Tudi tokrat je številno občinstvo osupnila s svojo režijsko, kostumografsko in scensko povednostjo ter seveda odgovornim in zanesljivim vodenjem mladih izvajalcev, otrok od četrtega razreda osnovne šole do prvega nižje srednje šole in enega višješolca. Pretehtano porazdeljene vloge so trinajstim igralcem (Alida Passon-krojaček Hlaček, Martina Caudi-zmaj, Gaja Tomsič-kralj Violin, Carlotta Tomsič-minister Polž, Erika Tomsič-minister Vijak, Martina Cocetta –minister Štor, Debora Marson-kraljična Vijolica, Micaela Passon-general Zguba, Aleš Kodrič-Matjaž, Jasna Leban-slepec Vid, Mateja Petejan-srajca Dopetajca, Monica Marusič-kmetica, Aleksija Antonič-debeluh Požeruh) dopustile, da so kar najbolje izkazali svoja odrska nagnjenja, ki so pri nekaterih prav dobro vidna in občutena. Z že profesionalnim nadihom je Tomsičeva otrokom spet razkrila očarljivi gledališki svet, ki zahteva disciplino in natančnost; le-ti pa zna ona spretno prepresti z igrivostjo, da ne zamori otroškega veselja do nastopanja.

Foto Bumbaca

Za nekatere izvajalce tekstovno zahtevna, gostobesedna pravljična vsebina o srajci dopetajci, ki ji je čarodej Jasnovid dahnil čudežno moč, da je s hitrim plesom premagala celo zlobnega zmaja in privedla zaželjenega Matjaža do poroke s kraljično Vijolico, se je razpletala na učinkovito "praznem" odru, po vzoru sodobnih profesionalnih scenskih rešitev. Visoko na zastoru je v ozadju visela le umetelno pritrjena "zavesa", ki je efektno ponazarjala dvorno sobano. Na levi strani je stal visok zlat steber, ki se je spremenil v z bršljanom poraslo deblo. Druge scenske elemente in pripomočke so na oder, ob zatemnitvi med prizori, prinašali in odnašali kar igralci sami. Magične svetlobne učinke je ob plesu uročene srajce zarisoval raznobarvni mozaik tisočerih lučk, odsevajačih z vrteče se steklene krogle, viseče v ospredju odra. Ciciklubske predstave so že večkrat presenetile s slikovito kostumsko izbiro. Tudi ta zadnji odrski podvig je potrdil to odliko sovodenjske ljubiteljske gledališke skupine. Vesna Tomsič, Renata Pisco, Teja Pahor in Breda Bertalanič so z dobršno mero domišljije in drobcem humorja oblekle junake v živopisane obleke in jim nadele klobuke in lasulje. Šivilje Magda, Bruna, Elena, Marija, Verena, Breda, Renata in Vesna so prebile kar nekaj ur s šivanko v roki, saj so bili kostumi natančno in bogato sešiti.

Odrsko dogajanje je z izborom prikladne glasbene spremljave opremila režiserka, uglasbitev ponavljajočega se songa Toma Hmeljaka pa je s svojim glasom oplemenitila Darja Pavio. Za odrom je kot že nekajkrat tiho šepetala Teja Pahor. V pričakovanju "stalnega" tehničnega mojstra je vlogo tonskega tehnika prevzela Vera Češčut, ki je v letošnjem letu končala učiteljsko službo v sovodenjskem vrtcu.

Likovno mikaven in grafično posrečeno oblikovan gledališki list si je zamislil Roland Mueller, ki je na premieri upravljal luči, gmotno pa je izdajo podprla Zadružna banka Doberdob in Sovodnje.

Mladi igralci Cicikluba so z režiserko in sooblikovalci izdelali dobro predstavo, ki bi jo bilo vredno občudovati tudi na enem izmed naših obširnejših odrov v Gorici. Prava škoda bi bila, da bi iz tehničnih ovir zamrla po tako uspeli premierski uprizoritvi.

IK

Od 10. do 25. januarja 2005

Vpisovanje v vrtce in osnovne šole

Tudi letos je napočil čas vpisovanja v vrtce, osnovne in srednje šole za šolsko leto 2005-2006. Vpisovanje samo se je začelo v ponedeljek, 10. t.m., končalo pa se bo 25. januarja.

Pri vpisu v vrtce imajo prednost otroci, ki bodo izpolnili tretje leto starosti do 31. decembra 2005; starši otrok, ki bodo dopolnili tretje leto do 28. februarja 2006, pa lahko predložijo prošnjo za predčasni vpis.

V prvi razred osnovnih šol se lahko vpišejo otroci, ki bodo dopolnili šesto leto starosti do 31. marca 2006. Na večstopenjski šoli v Doberdobu poteka vpisovanje od ponedeljka do sobote med 8. in 10. uro, ob sredah tudi od 14. do 15. ure; na ravnateljstvu v ulici Brolo pa od ponedeljka do sobote med 10.30 in 12. uro; ob torkih in sredah tudi od 16. do 17. ure popoldne. Učenci, ki obiskujejo večstopenjsko šolo v Doberdobu, pri prehodu na srednjo oz. prvostopenjsko sekundarno šolo ne bodo imeli potrebe vložiti prošnje za vpis, če se bodo odločili za nadaljevanje šolanja na istem zavodu. Če bi šolanje želeli nadaljevati na drugem zavodu, bodo morali ravnatelju večstopenjske šole predložiti prošnjo za vpis. Tako bodo morali ravnati npr. učenci, ki obiskujejo osnovno šolo na Vrhu sv. Mihaela ali v Sovodnjah in želijo nadaljevati šolanje na srednji šoli Trinko v Gorici. Vpis v goriško nižjo srednjo šolo bodo morali predložiti tudi učenci, ki obiskujejo osnovne šole ravnateljstva v ulici Brolo.

Dijaki nižjih srednjih šol iz Doberdoba in Gorice so višje srednje šole oz. drugostopenjske sekundarne šole že spoznali meseca decembra na informativnem srečanju o humanističnem in tehničnem polu. Dijaki tretjih razredov srednjih šol bodo morali vpis v višje šole potrditi meseca junija letos.

Starši in mladi so torej pred pomembnimi odločitvami, ki bodo gotovo zaznamovale njihovo življenje. Obenem pa bodo tudi pokazale, ali naša šola učinkovito odgovarja željam in potrebam naših ljudi. Ker smo prepričani o njeni kakovosti in nezamenljivi vlogi za razvoj naše skupnosti, jo seveda toplo priporočamo!

KC Bratuž: Iskrivi smeh na ustih vseh

Štiri predpustna srečanja s humorjem

Ko ugašajo svetlikajoče se božične lučke, se za voglom že poredno smehlja šegavi pust, ki nas vabi, da vsaj za kratek čas pozabimo na vsakodnevne skrbi in težave ter se z njim sprostimo v norčavem plesu in se dodobra nasmejemo ob komedijskih predstavah, ki jih letos sedmo leto ponujata Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice pod prikupnim geslom Iskrivi smeh na ustih vseh. Tudi letošnja izvedba niza veseloiger ljubiteljskih odrov vsebuje štiri predstave, namenjene vsem, ki imajo radi gledališko umetnost, tudi tisto, ki se poraja na obrobju gledališkega sveta, na manjših odrih, toda z vselej predanimi in zagnanimi gledališkimi ustvarjalci in poustvarjalci, ki jim oder daje možnost izpovedovanja misli, čustev, neminljivih resnic, pa tudi razkrinkavanja današnje družbe, njenih vrlin in napak.

Letošnja "komedijska kvartina" se bo začela v nedeljo, 16. t.m., ob 17. uri, ko bo KCLB prvič gostil dramsko skupino Kulturno prosvetnega društva Franc Zgonik iz Branika s komedijo v treh dejanjih Etienne francoskega avtorja Jacquesa Devala v režiji Staneta Lebana, trdne igralske korenine nekdanjega PDG Nova Gorica. Središčna tema dela je skrb staršev za vzgojo svojega otroka in njihove bolj ali manj preverjene vzgojne metode.

Prvič se bo v naši sredi predstavila tudi gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu, in sicer v četrtek, 20. januarja, ob 20.30 s komedijo Zapleši nam še enkrat, Lili!, ki jo je po motivih iz igre Michela Tremblaya Sisters-in-law sestavil režiser predstave Sergej Verč. Komedijski splet se vrti okrog današnjega potroštništva oz. mrzličnega zbiranja znamkictočk v supermarketih, pri čemer se razkrijejo tudi značajske poteze in razmišljanja zbirateljic-protagonistk.

Tretje srečanje s humorno sliko našega vsakdana bo v nedeljo, 30. t.m., ob 17. uri in bo še posebno svečano. V veliki dvorani KCLB bo nastopil priljubljeni in z veliko priznanji in nagradami ovenčani dramski odsek PD Štandrež z izvirnim delom Za blagoslov in rdeče zvezde, ki ga je za letošnji, 40. jubilej štandreške gledališke skupine napisal vsem dobro poznani, dramatik, režiser, publicist Janez Povše. Režijo je tokrat podpisal igralec SNG Nova Gorica Jože Hrovat.

Komedijske večere bo v sredo, 2. februarja, ob 20. uri sklenila premierna uprizoritev mladinske veseloigre Črno in belo avtorice Vike Srobovšek v izvedbi mlajših članov Odra 90 in režiji spretnega komedijanta, Marka Černica, gonilne sile edine slovenske ljubiteljske skupine v našem mestu. Isti večer bo tudi podeljevanje nagrad Mladi oder, natečaja, ki ga že vrsto let prirejata ZSKP iz Gorice in SP iz Trsta, da bi spodbujali čim bolj aktivno in kakovostno odrsko dejavnost otroških, mladinskih in odraslih ljubiteljskih gledaliških skupin.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

▪ Nedelja, 16. januarja 2005, ob 17. uri
Jacques Deval
ETIENNE
KPD Franc Zgonik - Branik

▪ Četrtek, 20. januarja 2005, ob 20.30
Sergej Verč
ZAPLEŠI NAM ŠE ENKRAT, LILI!
KD Brce – Gabrovica pri Komnu

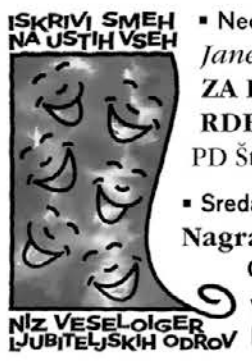

▪ Nedelja, 30. januarja 2005, ob 17. uri
Janez Povše
ZA BLAGOSLOV IN RDEČE ZVEZDE
PD Štandrež

▪ Sreda, 2. februarja 2005, ob 20. uri
Nagrajevanje Mladi oder
Oder 90 - Igra Črno in belo
VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA L. BRATUŽ

Obvestila

V nedeljo, 16. t.m., bo med mašo pri sv. Ivanu ob 10. uri pel ženski zbor Unitri iz Nove Gorice. Po maši bo še kratek izbor božičnih pesmi.

SZSO vabi vse voditelje in člane na redni deželni občni zbor, ki bo v nedeljo, 16. januarja, v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu. Pričetek ob 9. uri. Vabljeni!

Širši odbor Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestal v torek, 18. januarja 2005, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

V nedeljo, 23. t.m., prireja duhovnija sv. Ivana v Gorici obisk razstave Evropskih jaslic v duhovnem središču Sv. Jožefa v Ljubljani. Odhod po maši, in sicer ob 11.30 izpred cerkve sv. Ignacija na Travniku. Vpisi pred večerno mašo (18.30) ali po njej ali na uradu duhovnije od srede do sobote od 10. do 12. ure ali po telefonu (0481 33814 ali 340 5470879).

V mesecu februarju se bo pričela v Močnikovem domu Slovenskega pastoralnega središča priprava na zakon. Za prijave tel. 0481 33814 ali 340 5470879.

Novi glas vabi na osemdnevno potovanje z avtobusom od 17. do 24. maja 2005. Pot nas bo vodila po sledeh sv. bratov Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško. Odhod iz Trsta in Gorice preko Gradca do Bratislave. Obiskali bomo glavno slovaško mesto Bratislavo, nato Brno, Velehrad, Mikulčice in Staro mesto. Pot nas bo vodila tudi do glavnega moravskega mesta Brna, nato Olomouca in drugih znamenitosti. Končno bomo obiskali tudi Prago, kateri smo namenili dva dni našega obiska. Na poti domov bomo obiskali tudi Salzburg. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi so na razpolago programi celotnega potovanja. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino. Z vpisom, prosimo, pohitite!

Darovi

Za poplavljence v Aziji: namesto cvetja na grob pok. Dominiku Kovicu s Peči sestrična Adrijana Kovic 30,00 evrov.

Za Novi glas: N.N. 5,00; N.N. 5,00; Aldo Jovan 2,00; Kazimir Marušič 2,00; Duhovniški dom Šempeter 22,00; N.N. 5,00; N.N. 25,00 evrov.

Za Pastirčka: N.N. 20,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N.N. 10,00; J.K. 50,00 evrov.

Za lačne po svetu: v spomin na sestro Anico daruje Otilija 100,00 evrov.

Za obnovitvena dela v cerkvi v Gabrjah: Igor Merku' iz Trsta 50,00; N.N. s Peči 50,00; Stana iz Trsta 50,00 evrov.

Za obnovitvena dela v cerkvi na Vrhu: N.N. 500,00, CZP za božične luči 70,00; Renato Devetak v spomin na ženo Helko 55,00 evrov.

Za cerkev na Peči: družina Kovic, Malnišče 11, namesto cvetja na grob bratranca Dominika 50,00; Oskar z družino namesto cvetja na grob Dominika 50,00; Anica v spomin na moža Dominika 200,00; Mirjam in Igor z družinama v spomin na očeta Dominika 100,00; Romano in Marija Čevdek v spomin na soseda Dominika 50,00; Niko Cotič z družino namesto cvetja na grob Dominika 25,00; N.N. s Peči 50,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: N.N. 30,00 evrov.

Za MePZ Rupa-Peč: Anica v spomin na moža Dominika Kovica 150,00 evrov.

Za misijon p. Kosa: N.N. iz Rupe 75,00; Danila Čeudek s poti na Roje v spomin na Dominika 20,00; Adriano Malič 10,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 14.1. do 20.1.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 14. januarja (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 17. januarja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 18. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Veter, od lahne sapice do hrumenja viharjev. - Izbor melodij.

Četrtek, 20. januarja: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

40 LET DRAMSKEGA ODSEKA

SPORED PRIREDITEV

ŽUPNIJSKI DOM ANTON GREGORČIČ - ŠTANDREŽ

- Četrtek, 13. januarja 2005, ob 20. uri
  PREDSTAVITEV PROGRAMA IN PUBLIKACIJE
- Nedelja, 16. januarja 2005, ob 11. uri
  ODPRTJE DOKUMENTARNE RAZSTAVE
- Sobota, 22. januarja 2005, ob 20.30
  KRSTNA IZVEDBA VESELOIGRE JANEZA POVŠETA ZA BLAGOSLOV IN RDEČE ZVEZDE
- Nedelja, 23. januarja 2005, ob 17. uri
  PONOVITEV (abonmajska) IGRE ZA BLAGOSLOV IN RDEČE ZVEZDE
- Četrtek, 27. januarja 2005, ob 20.30
  SREČANJE ČLANOV IN SODELAVCEV DRAMSKEGA ODSEKA
- Sobota, 29. januarja 2005, ob 20.30
  SLAVNOSTNA PROSLAVA 40-LETNICE DRAMSKEGA ODSEKA

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Prejeli smo

Komisija za toponomastiko je zaključila delo decembra 2000

V zvezi s polemikami, ki spremljajo uresničevanje sklepa občinskega odbora o preureditvi toponomastike v občini Sovodnje, želim kot član in zapisnikar posvetovalne komisije, ki je bila imenovana s sklepom občinskega sveta, javnost seznaniti z naslednjim:

- delo komisije, ki se je prvič sestala 12.9.2000, je potekalo pod vodstvom g. odbornika Devetaka;
- komisijo so sestavljali, poleg omenjenega predstavnika občinske uprave, svetovalci A. Florenin, M. Juren, P. Černic in Vlado Klemše, kot strokovni zunanji člani pa Aldo Rupel, Marija Češčut in Marko Waltritsch.
- za zapisnikarja je bil soglasno imenovan P. Černic in o poteku dela so bili vestno sestavljeni zapisniki.
- komisija je delo zaključila v decembru leta 2000 in s tem opravila svojo nalogo oblikovanja predlogov preimenovanja oz. poimenovanja.

Glede vprašanj, ki so te dni v ospredju polemik, pa naslednje:

Glede ureditve toponomastike na Vrhu sv. Mihaela je bil soglasno sprejet predlog, da se ohrani ime vasi in da se namesto ulic uvede poimenovanje po zaselkih, in to brez prevoda, to je v domači pristni obliki. Hišne številke se štejejo za vsak zaselek posebej.

Soglasje je bilo tudi glede ovrednotenja zaselka Škrlje. To naj se uredi z namestitvijo napisne table (Škrlje) ob vstopu v ta del vasi, kar bi zelo vidno poudarjalo posebnost tega dela vasi. Na podoben način naj bi ovrednotili tudi Vas.

Toliko o dveh najbolj aktualnih vprašanjih. Komisija (izključno posvetovalnega značaja) je z oblikovanjem predlogov svoje delo zaključila.

Izvajanje nadaljnjega postopka z upravnega vidika, kakor z vidika informiranja občanov, kar je v takih primerih zelo pomembno, je bilo od tedaj dalje v pristojnosti občinske uprave.

Peter Černic
Sovodnje, 5. januarja 2005

Dve muhi na en mah

Spošt. g. urednik,

oglašam se z željo, da vse tiste občane sovodenjske občine, ki so jim prav v teh dneh bila spremenjena imena ulic in zaselkov, spodbudim k temu, da izkoristijo to priložnost in, preden začnejo obnavljati osebne dokumente, naj pomislijo na spremembo svojega poitalijančenega priimka in imena v prvotno slovensko obliko. Menim namreč, da bodo tako ulovili dve muhi na en mah in obvezno birokratsko nevšečnost izkoristili za ovrednotenje svojih slovenskih korenin. Sprememba poitalijančenega priimka in imena v slovensko obliko je brezplačna.

S spoštovanjem,

Peter Černic
Združeni

Veliko zanimanje za Coppijevo razstavo

Dokumentarna razstava o največjem italijanskem kolesarju Faustu Coppiju, ki so jo odprli v Kulturnem domu Gorica prejšnjo soboto, je vzbudila veliko zanimanje po vsej deželi, bližnji Sloveniji in Venetu. Obiskovalci si lahko ogledajo vrsto predmetov, ki so zaznamovali kariero "prvaka prvakov". Razstava bo odprta do 25. t.m. ob delavnikih od 9. do 12., od 15. do 18. ure in v večernih urah med prireditvami. Informacije: 0481 33288.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Vljudno vabljeni na odprtje skupinske razstave

PRIHODNOST JE NAŠA

Svoja dela bodo predstavili:
Dimitri Brajnik, Tatjana Floreancig, Štefan Pahor, Matej Susič, Luisa Tomasetig, Ivan Žerjal

O likovnikih bo spregovoril Jurij Paljk

Kulturni center Lojze Bratuž
Petek, 14. januarja 2005, ob 18. uri

ŽUPNIJA SV. LOVRENCA in ŽENSKI PEVSKI ZBOR IZ RONK

ob priložnosti obnovljenih cerkvenih orgel
vabita na

ORGELSKI KONCERT

prof. Renate Bauer z akademije za glasbo v Ljubljani

Sreda, 19. januarja 2005, ob 20.30

Cerkev sv. Lovrenca v Ronkah

DSI / Podelitev slovenskega državnega odlikovanja

Doživet Jevnikarjev večer s tehtno okroglo mizo

Foto Kroma

Prvi večer v DSI v novem letu je bil posebno slavnosten. Ob 1. obletnici smrti so ga posvetili spominu prof. Martina Jevnikarja, ki je bil med rednimi člani DSI. Ta neutrudni sin Dolenjske, ki se je po drugi svetovni vojni znašel na Tržaškem, je v tem prostoru opravil nadvse pomembno vzgojno, izobraževalno in publicistično delo. Kako je bil pokojni profesor priljubljen in cenjen, je jasno pričalo izredno številno občinstvo, ki je napolnilo Peterlinovo dvorano. Prof. Jevnikar je bil predvsem slavist, zato je bilo še posebej posrečeno, da so organizatorji priredili okroglo mizo z naslovom Naša "zamejska književnost" v času odmiranja mej, ki jo je vodil ugledni slavist in do nedavnega predsednik SAZU, prof. dr. France Bernik. Razmišljal je o književnosti v tem prostoru in kako jo literarnozgodovinska veda označuje. Pri tem je izpostavil razvoj uporabe pridevnika "zamejski", ki je ob strogo zemljepisnem imel tudi določeno ideološko obarvanost in kako se pojem pojavlja pri Jevnikarju. Predavatelj je ugotavljal, da se prvotni pomen in uporabnost vse bolj brišeta in da postaja oz. je edino merilo slovenska identiteta. Okrogla miza se je nadaljevala z branjem tehtnega referata, ki ga je pisno prispevala sicer odsotna prof. Tatjana Rojc. Prof. Lojzka Bratuž je razmišljala o goriški stvarnosti in izpostavila vlogo, ki jo je imel prof. Jevnikar pri izhajanju PSBL ter izrisala like goriških ustvarjalcev. V svojem nastopu je prof. Marija Pirjevec izpostavila, kako so tržaški avtorji zapisani vrednotam in zavračajo nihilistične oblike, kako so zavezani jeziku, narodni pripadnosti in pozitivnemu gledanju na svet. Krog razmišljanj je sklenil prof. Miran Košuta. Zrelativiziral je pojem zamejstkosti in poudaril, da je tukajšnja literana ustvarjalnost prispevala svojstven, kakih 400 del obsegajoč corpus del in raznolik sklop tematik, ki so last vsega naroda.

Višek večera pa je nastopil, ko je generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj vdovi po prof. Jevnikarju, prof. Nedi Abram, izročil visoko slovensko državno odlikovanje, Red za zasluge, ki ga je predsednik dr. Drnovšek posmrtno podelil prof. Martinu Jevnikarju "za vsestranski prispevek k slovenski kulturi in slovenstvu ter za vsa dejanja v dobro Slovencev v Italiji".

Cankarjev dom

Pred svetovno premiero Renskih nimf v Ljubljani

Gre za skupni projekt SNG Opere in baleta Ljubljana, Cankarjevega doma in Festivalskega gledališča St. Poelten.

Postala je že tradicija, da ponovoletno kulturno zatišje v Ljubljani poživi velika odrska, gledališka ali operna produkcija. Lani je bila to Verdijeva Aida, pred tem Gounodev Faust, od velikih gledaliških spektaklov pa na primer Shakespearova Macbeth in Kralj Lear.

V pripravi tako velikih predstav, za katere sta primerna le največji oder in dvorana v prestolnici - Gallusova dvorana Cankarjevega doma - se slovenska Opera oziroma Drama povežeta s soproducenti, ustanovami in ustvarjalci iz domovine in tujine, sicer taki projekti niso niti mogoči, ne po finančnem ne po ustvarjalnem vložku.

Letošnjo uprizoritev pričakujemo še z večjo nestrpnostjo, saj bomo 13. in 14. januarja v Ljubljani priča svetovni premieri opere Renske nimfe, dela francoskega skladatelja nemškega judovskega porekla Jacquesa Offenbacha (1819-1880). Po sodbi današnjih poznavalcev zgodovine opere sodi to "razgibano delo z mojstrskim finalom, čustvenimi baladami in prekrasnimi dueti" (G. Heinsen), ki je do leta 2002 veljalo za izgubljeno, med vrhunce francoske glasbene romantike.

Usoda Renskih nimf je nenavadna. Opera je bila prvič uprizorjena leta 1864 v dunajski Dvorni operi in prav tam še nekajkrat ponovljena. Kasneje je utonila v pozabo, deloma zaradi uničujočih kritik pristašev Richarda Wagnerja, Offenbachovega nemškega tekmeca, deloma pa zato, ker so jo zasenčila druga skladateljeva dela, predvsem opera Lepa Helena in njegove znamenite Hoffmanove pripovedke. Ker se je kasneje izgubila tudi partitura opere, se ni čuditi, da so Renske nimfe obveljale v Offenbachovem opusu za eno manj pomembnih del.

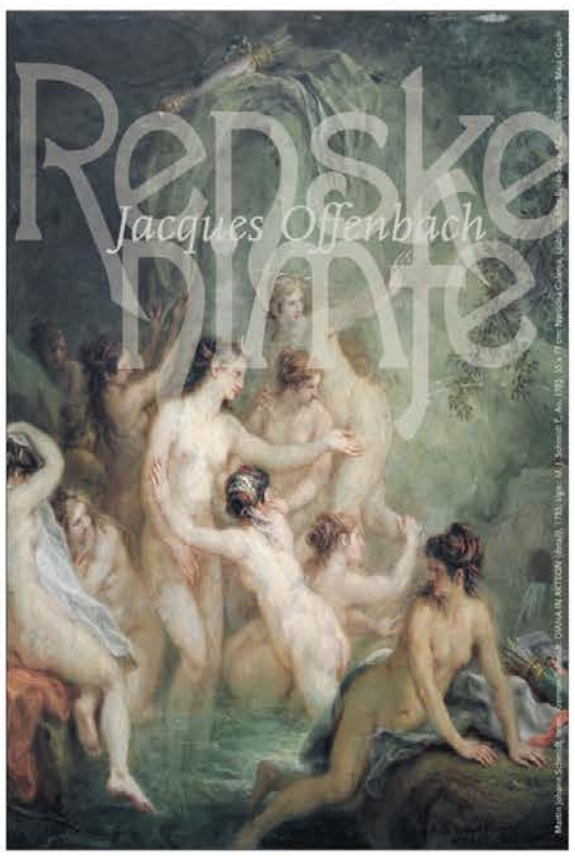

Zasluge za to, da so Renske nimfe dobesedno "vstale od mrtvih", ima Jean-Christophe Keck, izdajatelj Offenbachovih del. Po dolgoletnem iskanju po knjižnicah in zasebnih zbirkah mu je uspelo zbrati vse dele partiture, ne samo verzije, ki jo je bil skladatelj prisiljen skrajšati za dunajsko premiero, ampak tudi francoski izvirnik. Renske nimfe so bile tako prvič ponovno predstavljene poleti leta 2002 na Festivalu radia France v Montpellierju. Že tej, zgolj koncertni izvedbi, so kritiki namenili toliko pohval, da lahko govorimo ne samo o pomembnem odkritju poldrugo stoletje zapostavljene in spregledane opere, ampak tudi o novi aktualnosti in širšem vrednotenju mojstra operete in odrske komike, ki so ga v njegovem času in kasneje - predvsem zaradi žanra, ki se mu je posvečal - mnogi podcenjevali.

Že ob premieri koncertne izvedbe Renskih nimf se je eden od kritikov vprašal: "Katero gledališče si bo upalo uprizoriti to veliko romantično opero ... ?" O tem, da bi jo uprizorili v Ljubljani, so se predstavniki nemške agencije Landgraf dogovarjali z ravnateljem SNG Opere in baleta Ljubljana dr. Borutom Smrekarjem. Ta je za zamisel ogrel direktorja Cankarjevega doma Mitjo Rotovnika. K zahtevnemu projektu sta zatem pristopili še Deželno gledališče iz Bolzana (direktor Manfred Schweigkofler) in Festspielhaus iz St. Poeltna v Dolnji Avstriji (prof. Michael Birkmeyer).

Za novo odrsko postavitev Renskih nimf - okroglih 140 let po prvi uprizoritvi - so soproducenti angažirali najboljše dosegljive operne ustvarjalce iz Evrope. Režiser je Manfred Schweigkofler iz Bolzana; pod njegovim vodstvom je tamkajšnje gledališče doživelo opažen razcvet. Dirigenta sta Dieter Rossberg iz Nemčije, redni gost prestižnih opernih hiš iz Berlina, Pariza, Dresdna in Stockholma, ki je že večkrat gostoval tudi v Ljubljani (med drugim je dirigiral Fausta, uprizorjenega v Cankarjevem domu pred dvema letoma), ter Igor švara, stalni dirigent ljubljanske Opere od leta 1983 (med letoma 1995 in 1998 je bil stalni gost - dirigent v salzburški operi). Ustvarjalno jedro ekipe dopolnjujejo madžarski koreograf Sandor Roman, ki nastopa in poučuje po Evropi in v ZDA, v zadnjem času pa si je pridobil mednarodni sloves kot vodja skupine ExperiDance, scenograf in oblikovalec Michael Zimmermann iz Nemčije ter slovenski kostumograf Alan Hranitelj, zagotovo eden najbolj z domišljijo obdarjenih oblikovalcev oblačil v srednji Evropi.

Svetovna premiera Renskih nimf ne bo samo ena, ampak bosta dve. 13. januarja se bo v Cankarjevem domu predstavila slovenska pevska zasedba (v solističnih vlogah bodo nastopili Martina Zadro, Mirjam Kalin, Branko Robinšak, Jože Vidic, Saša Čano idr.), 14. januarja pa mednarodna (Adriana Kohutkova, Natela Nicoli, Marc Heller, Vitomir Marof, Ralf Lukas idr.)

Dogovorjeno je, da bo nova opera že mesec po ljubljanski premieri gostovala v Švici, je povedal dr. Borut Smrekar, aprila pa jo bodo uprizorili v St. Poeltnu. Pri tamkajšnjih uprizoritvah bodo sodelovali domači glasbeniki - orkester Tonkuenstler Dolnje Avstrije.

Dušan Rogelj

Kratke

Razstava fotografij dveh mojstrov v Pilonovi galeriji v Ajdovščini

Razstava umetniških fotografij dveh majstrov, ki je na ogled v Pilonovi galeriji v Ajdovščini, vzbuja veliko zanimanje. Slikar Veno Pilon je med bivanjem v Parizu posnel fotografije, ki so del njegove zapuščine in jih je galerija sedaj prikazala javnosti. Na ogled so tudi fotografije, ki jih je Veno Pilon posnel leta 1947, ko se je s skupino izseljencev vračal iz Pariza v Slovenijo. Razstavljene pa so tudi fotografije, ki jih je med prvo svetovno vojno v Gorici in drugod na območju Soške fronte posnel madžarski vojak Andre' Kertesz. To so vedute iz okolice Gorice, do morja v Tržiču in Trstu, do Koroške. Posneti pa so tudi številni portreti avstrijskih vojakov, tako vojakov kot oficirjev na pohodih, pri vajah in ob oddihu. Gre za 23 posnetkov. Razstava fotografij z izvirnimi motivi, ki so tudi del slovenske kulturne zapuščine, v Pilonovi galeriji, bo odprta do konca januarja. Na ogled je od torka do petka med 10. in 17. uro, v soboto in nedeljo med 15. in 18. uro, ob ponedeljkih in praznikih pa je galerija zaprta.

Nova komedijska radijska serija Janeza Povšeta

Po lanskoletni odzivni komedijski nanizanki "S.O.S. za družino" je to pot Janez Povše za slovenski Radio Trst A napisal nadaljevanje te iste zgodbe v desetih delih, in sicer z dopolnjenim naslovom "S.O.S. za družino še traja". Tudi to pot gre za zgodbo o sosedih, o družini Batistič in družini Radetti. Družini sta se v prvem delu borili za prestiž z ideološkimi sredstvi, saj je ena bolj verno in druga bolj levičarsko obarvana. Na koncu se je pokazalo, da se je ideologija iz nas že toliko umaknila, da z njo ni mogoče učinkovito tekmovati, in tako je med obema družinama prišlo do premirja, ki pa je postalo tako za eno kot za drugo stran neznosno. Neznosno do tolikšne mere, da se je naravnost morala pokazati druga možnost za medsebojne obračune. Slučaj je razkril, da je to lahko erotika, erotika kot sredstvo spodkopavanja in šibitve sosedove družine. O tem, kaj vse je mogoče doseči s preračunanimi simpatijami, kakor tudi o tem, da očitno morajo obstajati takšni ali drugačni prepiri, govori "S.O.S za družino še traja".

Radijska izvedba nadaljevanke je v izkušenih rokah Sergeja Verča, ki je poskrbel tudi za učinkovito glasbeno opremo ter izbral isto uspešno igralsko ekipo. Prvo družino namreč zvočno upodabljajo Vladimir Jurc, Minu' Kjuder, Stojan Colja in Maja Blagovič, drugo pa Anton Petje, Bogdana Bratuž, Franko Korošec in Nikla Panizon.

Prvi del nadaljevanke je bil na sporedu minulo soboto, vsa ostala nadaljevanja pa bodo na valovih slovenskega Radia Trsta A na programu devet naslednjih sobot, vedno ob 18. uri.

Flavtistka Irena Grafenauer Slovenka leta 2004

V ljubljanski Operi je pred dnevi potekala že 17. tradicionalna slovesnost ob razglasitvi Slovenke leta, ki je tokrat postala doma in v svetu zelo znana glasbenica Irena Grafenauer. Pred dobrim letom dni je slovenski predsednik Janez Drnovšek mednarodno znani flavtistki Ireni Grafenauer podelil visoko državno odlikovanje in takrat je pogumna glasbenica povedala, da je na smrt bolna, saj je prosila za darovalca kostnega

mozga, ki pa ne bi pomagal samo njej, ampak tudi drugim bolnikom za levkemijo. In prav ta človeška stiska je bila tudi razlog za dodelitev nagrade, ki jo vsako leto podeli ženska revija Jana.

Za naš jezik

Predvidevati ali domnevati?

Zadnjič sem slišala po radiu: *Predvidevam, da so včeraj naši zmagali.* Ko bi v stavku stal prislov *jutri* in bi bil glagol v prihodnjem času, bi mi bil stavek jasen, tako pa ne. *Predvidevati* namreč pomeni biti gotovi, da se bo nekaj zgodilo v prihodnosti. Ni pa mogoče predvidevati za preteklost, tudi če ne vemo, kaj se je zgodilo. V takem primeru rečemo, da **domnevamo, si predstavljamo, mislimo**, da se je nekaj zgodilo (brez naše vednosti). Lahko **predvidevamo nesrečo, lakoto, vojno**, to je: predvidevamo, da se bo v prihodnosti nekaj zgodilo, lahko seveda tudi kaj prijetnega: poroko, rojstvo otroka, lepo službo, zmago na loteriji.

Za letošnje leto predvidevam predvsem lepe stvari, za lansko vem, da je bilo zame dobro leto, za druge pa domnevam, da se niso imeli preveč slabo.

Knjižna novost

Nova knjiga goriškega raziskovalca Vlada Klemšeta: krajevna, ledinska in vodna imena na Goriškem

Že v prihodnjih tednih bo izšla zanimiva publikacija o krajevnih, ledinskih in vodnih imenih na Goriškem. V tisku je namreč 192 strani obsegajoča knjiga z naslovom Lucinis, Štandrež, Podgora, ki jo je uredil Vlado Klemše (na sliki) in to na osnovi Terezijanskega, Jožefinskega in Franciscejskega katastra.

Namenjena je predvsem krajanom Štandreža, Podgore in Ločnika, z zanimanjem pa jo bo vzel v roke vsakdo, ki se zanima za preučevanje tukajšnje kulturne in jezikovne stvarnosti. Gradivo, ki ga obravnava publikacija, je časovno vezano na 18. in 19. stoletje, na Terezijanski kataster, ki je prvi sistematski popis zemljiške posesti v naših krajih (1752), vendar v glavnih obrisih aktualno tudi danes. Kar veliko ledinskih imen, ki so bila prvič zabeležena pred dvesto ali več leti, se je ohranilo do danes. Knjiga pa ne govori samo o ledinskih, krajevnih in vodnih imenih, ampak prinaša tudi veliko drugih podatkov. Tako so navedeni lastniki zemljišč in nepremičnin, koloni, opisi zemljišč, površine. Podatki so obravnavani posebej za vsako od treh skupnosti.

Morda bi kazalo opozoriti še na drugo posebnost publikacije, ki je že v tisku: napisana je v slovenščini, furlanščini in italijanščini.

V knjigi je objavljenih nad tisoč ledinskih imen (nekatera se sicer ponavljajo, ker so objavljene vse različice) za posamezna območja, kraje, vodne tokove in posamične parcele, nad 300 imen in priimkov lastnikov nepremičnin in številni drugi podatki. Gradivo je objavljeno posebej za vsako od treh skupnosti, ki so bile do leta 1927 tudi samostojne občine. Poleg sistematsko urejenih seznamov (za Terezijanski in deloma Jožefinski kataster), dobesednih prepisov iz omenjenih arhivskih virov, prinaša knjiga še niz drugih podatkov in niz barvnih reprodukcij (katastrske mape iz začetka 19. stoletja) in črnobelih fotografij, v glavnem iz obdobja pred prvo svetovno vojno.

Zamisel o izdaji knjige, ki bo pomagala k odkrivanju in utrjevanju lastnih korenin, so podprli rajonski sveti v Podgori, Ločniku in Štandrežu, ki so formalno tudi izdajatelj, medtem ko je izid omogočila Fundacija Goriške hranilnice.

Koncert goriškega pianista Mirana Devetaka v centru Bratuž

Popotovanje od Gorice do Sredozemlja

Pisana paleta zvokov je 6. januarja okrasila praznični četrtek ter priljubljena Srečanja z glasbo povzdignila na nivo imenitnega glasbenega in družabnega dogodka. V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je namreč nastopil orkester Arsatelier, ki je ljubitelje glasbe jasno opozoril, da dejavnost Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel živi na visoki poustvarjalni ravni, da se domači kadri vzgajajo skrbno in kvalitetno, da glasba še naprej ostaja osrednja kulturna dobrina z najvišjimi povezovalnimi in estetskimi vrednotami in da družabnost med prebivalci Gorice res uspe prebuditi prav "pojoča" muza, ki se dotakne vsake duše. Koncertni dogodek so organizatorji poimenovali Barve Sredozemlja. Na videz nekoliko nenavaden naslov je moč razvozlati v vsebini izvajanih skladb. Obe umetnini sta namreč tesno povezani s Sredozemljem, z njegovo melodiko in emotivno vihravostjo, predvsem pa z barvitostjo toplega in lenobno prijaznega sveta.

Foto DPD

V prvem delu koncerta smo uživali ob Ravelovem Koncertu v g-duru za klavir in orkester, kjer je kot solist nastopil Miran Devetak, nekdanji učenec SCGV Emil Komel in diplomant tržaškega konservatorija. Kot dobitnik mnogih prestižnih nagrad, ki imajo mednarodno veljavo - omenimo samo prvo nagrado na tekmovanju N. Rubinstein v Parizu -, je izredno muzikalnost potrdil tudi na tokratnem koncertu. Poslušalca predvsem fascinira njegov natančni in studiozni pristop, kjer je do zadnje podrobnosti izdelan vsak, še tako obroben detajl. Ravelova skladba sicer sodi v tisti tip umetniškega izražanja, kjer imajo glavno besedo čustva in strasti, zato dopušča nekaj več izrazne svobode, toda Devetak se je tudi v tem elementu izvajanja izkazal in se popolnoma podredil "diktatu" skladateljeve radoživosti. Delo samo je nekakšen kolaž različnih glasbenih zvrsti, celo jazzovskih elementov, kar je v bistvu za izvajalca lahko problem, saj valovi nihajo v širokih amplitudah: od lahkih okraskov do virtuoznih bravur, od mirnih, božajočih sapic do presunljivih krikov nevihtnega morja, ritmično pa je zahtevno in občutljivo. Orkester, ki je pod zanesljivo taktirko Marca Feruglia težko skladbo poustvaril "rutinirano" in zagotovo z največjim žarom, kar ga v tej sestavi premore, je bil pianistu dobra opora. Odlična godala orkestrov zvok barvajo z žlahtnimi odtenki tudi takrat, ko se celoti poznata pomanjkanje skupnih vaj in premajhna "kilometrina" nastopanja.

V drugem delu koncerta smo občudovali še prosojno delo Pulcinella Igorja Stravinskega, kjer so kot solisti nastopili mezzosopranistka Romina Basso, tenorist Gianluca Sorrentino ter basist Eugenio Leggiadri Gallani. Skladba, ki jo je skladatelj zasnoval na fragmentih znamenitega Pergolesija, se v celoti poklanja temu melodičnemu geniju in na nek način skuša nadaljevati mojstrovo delo. Pergolesi je umrl mlad in za sabo pustil vsaj dvoje: nekaj genialnih melodij in veliko neizpolnjenih sanj. Stravinski ga je v Pulcinelli oživil, še več, vdahnil mu je novo razsežnost orkestracije. Vsi trije solisti so svoje parte odpeli zanesljivo, posebej lepo mezzosopranistka Bassova, katere voluminozen in jasen glas še posebej všečno zveni v nižjih legah.

Koncertni večer, ki je navdušil prepolno dvorano "popotnikov od Gorice do Sredozemlja", je potrdil splošno znano dejstvo, da glasba združuje vse, da utrjuje mir in spokojnost, v Gorici pa, hvala Bogu, še vedno pomeni srčiko slovenstva, celo njegov *spiritus agens*.

Jože Štucin

Odmevi

"Kapljica ljubezni je več kot morje razuma"

Večkrat nekaj prebereš, nekaj vidiš ali slišiš po televiziji ali radiu, kar se te dotakne, te vznemiri, odmeva v tebi tisti dan in morda še naslednje dni. Lahko je ta odmev pozitiven ali negativen, včasih vzbudi željo, da bi svoje "odmeve" posredoval še drugim.

Verjetno sta bili slučajno v prvih dneh novega leta 2005 na sporedu radia Trst A dve oddaji, ki sta se po tematiki, po pozitivni energiji izrednih gostov dopolnjevali.

Slučajno je tudi naneslo, da sem obe oddaji poslušala. 2. januarja je urednica Ines Škabar intervjuvala pisatelja in psihiatra dr. Jožeta Felca, dolgoletnega predstojnika psihiatrične bolnice v Idriji in njegovo ženo, nekdanjo napovedovalko in tudi zdravnico Alenko Höfferle Felc. V oddaji Iz sveta znanosti pa je bila gost urednice Marije Brecelj dr. Metka Klevišar, onkologinja, pobudnica za ustanovitev društva Hospic, znana po svojih zapisih čisto vsakdanje svari v tedniku Družina, ki je pred kratkim izdala pri celjski Mohorjevi knjigo Moja četrta kariera. Oba intervjuja sta bila lekcija, kako si ustvariti bogato, polno, srečno življenje kljub bolezni in fizični omejenosti.

Ta zapis gotovo ne bo nekomu, ki oddaj ni slišal , nadomestil bogate misli, ki so jih gostje nizali v intervjujih, morda bo pa le zaslutil, za kako izredne osebnosti je šlo.

V skoraj enournem izčrpnem intervjuju je dr. Felc *(na sliki)*, ki ga je spretno s svojimi vprašanji vodila Ines Škabar, prikazal svoje strokovno delo med motenimi osebami, razčlenil odnos med pacientom in zdravnikom, prešel na svoje literarno ustvarjanje in se zaustavil ob svojem otroštvu, ob "svoji Alenki" pa tudi ob spominih na nekdanjo Drago.

Iz besed dr. Felca, ki je z novim letom dal slovo voditeljskemu delu v psihiatrični bolnici, je bilo čutiti velikansko zagledanost v poklic, ki si ga je izbral, potem ko je l.1960 nekaj časa delal v bolnici kot navaden delavec. Zanj so bolniki največji prijatelji, odnos pacient-zdravnik je dogovor dveh ljudi, kjer nima ne eden ne drugi prednosti. čeprav duševnih bolezni ni več kot nekoč pa se je povečal odstotek ljudi, ki trpijo za socialnimi fobijami, tesnobo. Zadoščenje ima, ko bolnika pripelje iz notranjega sveta v svet socialne realitete, da najde uglašenost sam s sabo, z bližnjimi in širšo okolico.

Zanimivi so bili tudi Felčevi avtobiografski spomini: težko otroštvo v begunstvu, revščina, izkušnje s komunističnim enoumjem. Pri tem se je z nostalgico spominjal , kako je zahajal v Drago, ko je bila ta še v Dragi pri Bazovici. "Takrat smo se tam zbirali ljudje, ki smo bili sumljivi zato, ker smo samo tam bili.

Mnogo let kasneje, ko sem bil zaradi tistih in še drugih svari - zaradi poznanstva z Edvardom Kocbekom, z Alojzom Rebulo in Borisom Pahorjem - zasliševan na Udbi, so mi točno povedali, za katero mizo sem takrat v Dragi sedel tega in tega leta in kdo je bil moj sogovornik". Neverjetne in danes že pozabljene stvari! Pa tudi v teh izkušnjah vidi dr. Felc obogatitev lastne osebnosti. Seveda so jo prekalile, vendar se človek sprašuje, koliko ljudi pa so te metode zmaličile ali zlomile?

Svojo literarno pot je Felc začel kot 19-leten študent s knjigo Dobro jutro, svoboda. Zavedal se je, da svet drugačnosti utegne biti zanimiv tudi zapisan. Pravzaprav se je skupna pot med dr.Felcem in njegovo ženo začela s tem, da je napovedovalki Alenki Höfferle poklonil svojo knjigo Osamelci, potem ko ga je v jutranji oddaji po Radiu Slovenija presenetila z - menda Pascalovo - mislijo (ki sem jo izbrala za naslov tega zapisa): "Kapljica ljubezni je več kot morje razuma". Dr. Alenka, ki je ohranila zvezo enkrat na mesec z radijsko hišo z rubriko "Sončna klinika", je v intervjuju poudarjala veselje do življenja, srečo biti skupaj, sicer pa je iz vsake njene resede dihalo občudovanje do moževe razgledanosti v svoji stroki pa tudi na vseh področjih umetnosti in je v glavnem prepustila besedo svojemu možu. Za konec je dr. Felc poleg voščil še enkrat poudaril, kako se, kjub svoji fizični omejenosti, veseli življenja in lepote sveta. Res izreden in globok intervju.

Povod za pogovor z dr. Metko Klevišar je bil izid njene knjige Moja četrta kariera. Klevišarjeva je razložila, kaj ta naslov pomeni: gre za prispodobo, za "kariero", ki je ne izbereš, ampak ti pride na pot, ki se zanjo ne poteguješ. To je kariera tistih, ki hočejo živeti zadovoljno, čim bolj polno, tudi če niso močni, lepi, zdravi, uspešni., ki hočejo dati neki smisel svoji končnosti. Dr. Klevišarjeva izhaja vedno iz lastne izkušnje. Kot dr. Felc daje in sprejema od težkih duševnih bolnikov, tako je dr. Klevišarjeva izkusila "partnerstvo" med zdravnikom in bolnikom z rakastim obolenjem. V omenjeni knjigi pa odkriva, da je njena "četrta kariera" pravzaprav življenje z multiplo sklerozo, ki so ji jo ugotovili že pri devetnajstih letih in ki jo vedno bolj omejuje. Njeno mirno in vedro sprejemanje življenja, bolezni in smrti me vedno znova navdaja z občudovanjem. Predvsem pa njena volja, da iz tistega, kar ima na razpolago, potegne največ. Na vprašanje Marije Brecelj, kaj ji daje moč, je dr. Klevišarjeva dala nekaj receptov, ki bi se jih moral vsakdo - tudi v manj hudih situacijah - držati. Čeprav je zdravnica, se zaveda, da je medicinska znanost omejena, da je življenje skrivnost. Moč ji dajejo ljudje okoli nje, realno ocenjevanje situacije. Tega in tega ne morem - pravi -, lahko pa naredim kaj drugega. Pomembno je živeti tu in sedaj ter v tem trenutku narediti največ, kar se da. Živeti moramo z najmanj dvema scenarijema - da se ti ne podere vse, če je prvi scenarij neizvedljiv. Zavedati se moramo, da smo v navideznem svetu močnih, mladih, lepih... vsi ranjeni in ranljivi, lahko samo pomagamo drug drugemu in si lepšamo življenje.

Tudi tu prevlada kapljica ljubezni nad morjem razuma...

Eho

Kratke

Emergenca v Aziji: poziv škofijske Karitas

Dan za dnem raste število žrtev morskega potresa, ki je minulega 26. decembra zajel zelo obširno področje Južne Azije. Mednarodna mreža organizacije Karitas se je takoj aktivirala za koordinacijo pomoči prizadetim ljudstvom. Italijanska škofovska konferenca, ki je prispevala tri milijone evrov, je s tem v zvezi napovedala vsedržavno solidarnostno nabirko, za katero je zadolžena ravno Karitas. "Situacija je zelo huda. Potrebujemo solidarnost celotne mednarodne skupnosti. Taka tragedija se ni še nikoli pripetila, niti na teh področjih, ki so sicer podvržena ciklonom in potresom", so poudarili pri mednarodni mreži organizacije Karitas. Slednja je analizirala dosedanji položaj in izjavila, da so Indonezija, Sri Lanka in Indija tiste države, ki so utrpele najhujše posledice ujme. Prvi prispevki mednarodne mreže Karitas znašajo 1.700.000 milijonov dolarjev; del te vsote - 100.000 evrov - je prispevala italijanska Karitas. Da bi podprli človekoljubne akcije, ki so sedaj v teku, lahko pošljete prispevke preko: poštnega tekočega računa št. 11135340, naslovljenega na škofijsko Karitas; bančnega tekočega računa 10481505, abi 03226,cab 02200, naslovljenega na tržaško škofijo; Cartasi' in Diners preko telefonskega klica na italijansko Karitas 06/541921 (delovni urnik); Cartasi' je dosegljiva tudi na mreži in to na spletnih straneh www.caritasitaliana.it (Come Contribuire) - www.cartasi.it (solidarieta').

Srbsko pravoslavna skupnost obhajala Božič

Srbsko pravoslavna cerkev sv. Spiridiona je bila minuli petek praznično okrašena. Veliko število srbsko pravoslavnih vernikov je namreč praznovalo Božič, saj obhajanje tega praznika po julijanskem koledarju, ki je še vedno v rabi v pravoslavnem svetu, poteka ravno 7. januarja. Slovesno bogoslužje je vodil pop Raško Radovič, ki se je v svoji homiliji med drugim spomnil na žrtve naravne ujme v jugovzhodni Aziji; obenem je zaželel obilo miru tudi v Srbiji in Črni gori.

Foto Kroma

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA in DEŽELNI INŠTITUT ZA ZGODOVINO OSVOBODILNEGA GIBANJA V FURLANIJI - JULIJSKI KRAJINI IZ TRSTA

vabita na predstavitev knjige

Milice Kacin Wohinz

VIVERE AL CONFINE

SLOVENI E ITALIANI NEGLI ANNI 1918-1941

Petek, 14. januarja 2005, ob 17.30
Knjigarna Minerva, ul. S. Nicolo' 20 v Trstu

Ob avtorici in založniku bo knjigo predstavila
prof. Annamaria Vinci

Kulturni Dom Predstava v italijanskem jeziku Maurizia Zacchigne

Neznosna tržaška preteklost

Težko je za pripadnika slovenske narodnostne skupnosti oceniti gledališko predstavo Dediščina porodničarke, ki jo je napisal in sam premierno uprizoril na odru Kulturnega doma v sredo minulega tedna tržaški igralec ter avtor gledaliških tekstov Maurizio Zacchigna. Menda ravno zato, ker predstavi italijanskega igralca, ki se loteva dolgoletnih, zgodovinsko hudih in hkrati intimnih tržaških sporov medetničnih odnosov, nima česa dodati.

Težko bi namreč kak zamejec oporekal Zacchignevim besedam, ki so vzklile iz humusa tistega tržaškega mestnega tkiva, ki se ne sramuje večetnične podobe našega mesta in njene duše, ki je bila v preteklosti obarvana z raznimi oziroma med sabo različnimi niansami in je ravno zato postala kraj, ki ga vsi ljudje odprtih misli danes idilično in melanholično obujamo: v tistem duhu je naše mesto dobilo evropsko razsežnost, katere zagon se je v letih polagoma razblinil.

Foto Kroma

Zacchigna pa je s svojim pristopom poudaril, da je nekdanji Trst še prisoten, živ in željan novega elana. Iztočnica njegove gledališke predstave, ki je pred časom izšla tudi v knjižni obliki (L'eredita' dell'ostetrica, Manifestolibri), je pač rojstvo Tržačana, ki si takoj, ko pride na dan, dobi na ramenih "neznosno" dediščino - tržaško preteklost. Igralec prične tedaj s podajanjem polpretekle mestne zgodovine z ironičnim in paradoksalnim slogom, ki predstavlja hkrati tudi priročnik politične zgodovine in civilnega sožitja. Zacchignev tekst razkrinka tako gnilo nacionalistično retoriko, ki se je Trsta posluževala in ga izrabljala v svojo korist. Avtor nas s plastičnimi prizori, katere so odlično obarvali še klavir Riccarda Morpurga in tolkala Luce Colussija ter glas Marije Serene Ciano, nenehno opozarja, kako je Trst v večji meri kot katerokoli drugo italijansko mesto neposredno preizkusilo tragično usodo rasne arogance in njene nestrpnosti do drugačne sosedne kulture, in to na že itak večetničnem ozemlju. Zacchigna se je pri oblikovanju tovrstnega sožitnega koda večkrat spoštljivo posluževal naše hude slovenske preteklosti in vzel v pretres današnjo zamejsko stvarnost kot aktivni element, ki mora strniti vezi z drugačnim, dobrosrčnim Trstom, takim, ki bi moral krojiti nadaljnjo pot sožitja z vsemi mestnimi komponentami: in ne vztrajati v tohli zaprtosti, kot se včasih, žal, dogaja.

V upanju, da bi Zacchigneva "dediščina" doživela čim več ponovitev, po možnosti v drugih ne-slovenskih tržaških gledališčih!

Igor Gregori

Na dan spomina premierno predvajali film o fojbah

Minister Gasparri na tržaški premieri

Italijanski režiser Alberto Negrin, ki je znan po filmu, v katerem opisuje zadnje dneve Benita Mussolinija, je pred časom zrežiral film Il cuore nel pozzo-Srce v vodnjaku, ki govori o fojbah. Negrin je večji del filma snemal v Črni gori, prve polemike pa je povzročil v Zagrebu, saj so o snemanju filma veliko poročali nekateri hrvaški časopisi. V dolgometražniku nastopata med drugim Leo Gullotta in Giuseppe Fiorello, vlogo nasilnega jugoslovanskega partizana pa so poverili Srbu Dragonu Bjelogrliću.

Film je nastal za televizijski ekran. Skupnih 180 minut posnetega in montiranega materiala bodo namreč razdelili v več sklopov: prvi del filma bodo predvajali po prvi vsedržavni televizijski mreži RAI v četrtek, 10. februarja, ravno na dan prvega praznovanja dneva spomina na fojbo in na eksodus Italijanov iz Istre, ki ga je lani z veliko večino glasov razglasil rimski parlament. Ob tej priložnosti bo pri nas mednarodno srečanje istrskih beguncev, na katerem je najavljen minister za Italijane po svetu Mirko Tremaglia, ki pripada stranki Nacionalnega zavezništva.

Kar se filma tiče, lahko poudarimo, da ga bo znala tržaška desnica izkoristiti v politične namene. Podžupan Paris Lippi je pred kratkim napovedal, da si bo premiero filma v našem mestu ogledal tudi minister za komunikacije Maurizio Gasparri.

S tovrstnim "kulturnim" projektom se bodo tržaški desničarski krogi čvrsteje podali na pot revanšističnega zgodovinskega spomina in čedalje podžigali nesrečno tržaško stvarnost, ki je v zadnjem letu zaživela v nesramnem nacionlističnem vrtincu. Namesto da bi rimski vladni kabineti vzeli kot temelj dvostranskega odnosa s Slovenijo skupni dokument mešane italijansko-slovenske zgodovinske komisije, se raje osredotočajo na samovoljno fikcijsko prikazovanje določenih bolečih plati nedavne preteklosti, ki pa jih je treba vstaviti v strogo kronološko zaporedje, to se pravi po nasilnem fašističnem nasilju in napadu na Jugoslavijo s strani Italije, ki je vojno povzročila in izgubila.

IG

Na božični dan v cerkvi sv. Jerneja

Tradicionalni božični koncert na Općinah

Božič na Općinah. Cerkev je razsvetljena tudi pozno popoldne. Ljudje se v njej počasi začenjajo zbirati, tako da je ob 18h že nabito polna. Nato zazveni božična pesem.

Božični koncert, ki ga že tradicionalno na sam božični dan prirejata openska župnija in njen cerkveni pevski zbor Sv. Jernej, je po množičnem obisku sodeč eden najbolj priljubljenih. "Zakaj?" se je vprašal sam napovedovalec, Tomaž Susič, "Morda zato, ker ga izvajamo, ko je božično razpoloženje na višku, medtem ko se drugi odvijajo že precej dni pred praznikom ali po njem. Morda zato, ker nastopajoči zbori, pa čeprav zelo različni med seboj, izhajajo iz ene same župnije in so torej slika nekega delovanja, ki jo lahko s ponosom pokažemo širši publiki. Morda tudi zato, ker je kvaliteta zborov vedno na več kot dostojni višini, in torej poslušalstvo ve, da bo deležno duhovnega užitka. Poleg tega je treba poudariti, da je openska tradicija ena najdaljših. Izhaja še iz časov, ko je bilo nezaželjeno (ali skoraj prepovedano) izvajati božične pesmi pred začetkom praznikov. Naša izbira datuma pa je za poslušalstvo ena najboljših, saj popoldanski koncert lepo dopolnjuje jutranjo ali nočno mašo. Cerkvena pesem je namreč molitev. S tem da je molitev izražena tudi z melodijo, pa se bolj neposredno dotakne srca in čustev, torej nadgrajuje to, kar je kristjan v sebi gradil ob postavljanju jaslic, maši, molitvi, praznovanju z domačimi in vsem, kar spada k božičnim običajem."

Najprej so se publiki predstavili mladi in najmlajši pevci. Otroški zbor in Mlajša mladinska pevska skupina Vesela pomlad sta pod vodstvom Mire Fabjan zapela "Splet slovenskih božičnih" za dvoglasen otroški zbor v priredbi Antona Kropivška, "Božično uspavanko" Zorka Hareja in "Novo leto", poknjiženo besedilo terske ljudske kolednice, ki jo je harmoniziral Pavle Merku'.

Foto Kroma

Mlajša mladinska pevska skupina je nato še sama zapela angleško božično uspavanko Sing to Him a Song of Love ameriške skladateljice iz Arizone, Linde Spevacek.

Presenečenje letošnjega koncerta je bil gotovo nastop vokalno instrumentalne skupine Joy Spring. Skupino sestavlja 13 mladih s Krasa (večinoma Občin), iz Trsta in Brega, ki jih združuje veselje do črnskih duhovnih pesmi in večglasnih jazzovskih priredb. Umetniški vodja skupine je Martina Feri, skupina pa deluje približno leto dni, in sicer v okviru društva Vesela pomlad. Na božičnem koncertu so se pevci predstavili z dvema črnskima duhovnima pesmima in tremi jazzovskimi priredbami božičnih napevov. S svojim prepričljivim in živahnim nastopom so mladi ustvarili lepo sproščeno vzdušje, zato jih je publika nagradila s toplim aplavzom.

Božična misel je bila zaupana Eriki Hrovatin, ki se je v svojem govoru osredotočila na pomen krščanskih vrednot v današnji Evropi: "Na vrednotah, ki nam jih je posredoval Novorojeni temelji naša percepcija tega, kar je dobro in kar je zlo, torej naša najosnovnejša in najbolj intimna etika." Po mnenju mlade doktorice je letošnji Božič edinstven, saj je prvi, ki ga praznujemo v Novi Evropi, to se pravi brez meje. Ta je zaznamovala vso našo zgodovino in našega človeka. Padec meje za zamejce pomeni priložnost za združitev celotnega slovenskega kulturnega prostora, možnost, da zaživimo bolj sproščeno in končno udejanjimo vso tisto energijo in potencial, ki ju je bilo prej treba usmerjati v golo ohranjevanje naše identitete in pravic. Od sedaj naprej pa bomo postavljeni pred nove izzive, ki bodo izhajali iz spremenjenih političnih razmer: v ospredje bo prihajal problem sožitja z drugimi kulturami. Kako bomo reševali te izzive, pa bo odvisno predvsem od tega, če in v kolikšni meri bomo znali ohraniti in udejanjati naše evropske, torej krščanske vrednote, je zaključila Erika Hrovatin.

Božični koncert je zaokrožil domači cerkveni pevski zbor Sveti Jernej. Njegov nastop se je začel s solistično točko. Basist Marijan Štrajn bo ob orgelski spremljavi Vinka Škerlavaja zapel nežno Schubertovo uspavanko Wiegenlied. Cerkveni pevski zbor Sveti Jernej je za nastop s pomočjo korepetitorke Martine Feri in zborovodje Janka Bana naštudiral pet pesmi. S prvo se je ob izteku leta še enkrat želel pokloniti Stanetu Maliču ob stoletnici njegovega rojstva. "Božičnemu pričakovanju" so sledile še Riharjeva in Premrlova Poglejte, čudo se godi, Božična noč, ki jo je na besedilo Elizabete Kremžar uglasbil Milko Rener, Zveličar dans se je rodil Anreja Vavkna ter Boga, ki zemlja ga časti, ki jo je po pesmi iz skupnih molitev na čast Devici Mariji uglasbil Andrej Missoni.

Koncert je bil tako pri kraju, toplo božično sporočilo miru in veselja pa je še dolgo odmevalo v srcih poslušalcev.

Breda Susič

Pogovor G. Giampaolo Muggia

Duhovna oskrba in pomoč težkemu bolniku

V četrtek, 20. januarja 2005, bo v Trstu, v konferenčni dvorani medicinske knjižnice v ulici Vasari 22 posvet o žgoči temi z naslovom: Trpljenje, razna perspektivna razmišljanja. Med devetimi predavatelji na posvetu, ki bodo ta problem analizirali z različnih zornih kotov, bo častiti g. Muggia, generalni vikar tržaške škofije, ob 11.30 predaval o duhovni oskrbi in pomoči težkemu bolniku. Slovensko združenje prostovoljcev HOSPICE ADRIA Onlus, ki je med organizatorji tega posveta, mu je postavilo nekaj vprašanj, na katera je rade volje odgovoril.

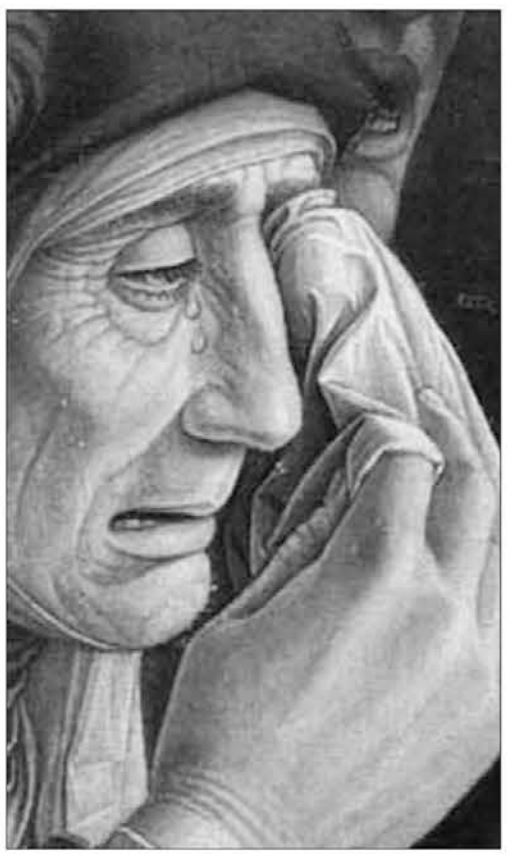

G. Muggia, ali se lahko predstavite našim bralcem?

Rodil sem se leta 1944 v Umagu, l. 1968 sem bil posvečen v duhovnika, l. 1969 sem opravil licenciat iz teologije na Gregoriani v Rimu, nato sem bil vice-rektor v tržaškem semenišču. Od oktobra 1978 pa do januarja 1995 sem služboval na raznih misijonskih postajah v Keniji. Ob svoji vrnitvi v Trst sem sprejel župnijsko odgovornost pri Novem sv. Antonu, kjer sem pričel delovati tudi v ekumenskem krožku. Od 1.1.2004 pa sem generalni vikar tržaške škofije.

Današnji človek želi odmisliti tako fizično bolečino kot duševno stisko. Kaj menite vi o tem?

Res je: človek ni rojen za trpljenje in bolečina ni v njegovih življenjskih perspektivah. Zaveda se, da se mora izogibati vsemu, kar bi mu povzročilo trpljenje in da mora najti primerna sredstva, da ublaži ali celo premaga bolečino. V boju proti trpljenju moramo vedno pomisliti na svoje dostojanstvo in enkratnost. Ni hujšega trpljenja kot tisto, ki v lajšanju fizične ali moralne bolečine pozablja na človeško dostojanstvo.

Zaradi Vašega dolgoletnega delovanja v Afriki ste gotovo dobro spoznali afriškega človeka in njegovo soočanje z bolečino. Se to sprejemanje bolečine morda razlikuje od Evropejca?

Razlike v kulturi prinašajo tudi razliko v sprejemanju bolečine. Tradicija obrezovanja pri plemenih, ki sem jih spoznal, podčrtuje prepričanje, da je to le nadaljevanje bolečine matere in otroka ob rojstvu in da nisi odrasel, če ne znaš prenašati bolečine. Zato fantje pa tudi dekleta ne tožijo in pogumno sprejemajo obred, ki jim zagotavlja odraslost. Družini je ta njihova drža v ponos, ravnotako celotni skupnosti, saj tako vzgojeni mladi so zanesljive osebe,ki bodo znale braniti in pomagati svojim sorodnikom. Zanimivo je tudi to, kako razumejo obred pokopavanja svojih dragih. Zanje sam obred prikazuje nadaljevanje življenja umrlega v njegovih potomcih, tako nakako kot bi razmišljali: "Z mojim trpljenjem in smrtjo se moje življenje ne konča, saj živim v svojih otrocih in vnukih". Kot lahko razvidite, trpljenje in bolečino sprejema celotna skupnost in ne v strogo individualnem miljeju kot pri nas. Za afriškega človeka bolečina in smrt ne spadata v humano sfero - za vse to, kar zmanjšuje ali nasprotuje njegovi fizični integriteti, so krivi zunanji "hudobni" dejavniki, morda zlonamernost domnevnih sovražnikov. Vsekakor pa mislim, da tako miselnost najdemo tudi nas.

Po II. Vatikanskem koncilu tudi Cerkev dovoljuje uporabo protibolečinskih sredstev in med temi tudi morfij. Kako razmišljate o tem sredstvu kot o zadnji možnosti, ki je dana težko bolnemu človeku?

Tudi v krščanskem pojmovanju je želja po premagovanju fizične bolečine in to v duhu tiste svobode, ki ima svoj izvor v Kristusovi zmagi v Velikonočnem vstajenju. Zadostovalo bi, da preberemo pismo sv. Jakoba in tako dojamemo krščansko skrb za zdravljenje, tako da tudi bolniško maziljenje postane zakrament. Krščanska skupnost je že zdavnaj razumela, da raziskave na medicinskem področju so izrednega pomena pri uveljavljanju vrednote življenja in da sam obred maziljenja ne zadošča pri lajšanju bolečine. Zato Cerkev dobrohotno sprejema in soglaša s prizadevanji nenehnega raziskovanja. Temeljne važnosti pa je, da vse raziskave in eksperimentiranja spoštujejo človeško dostojanstvo. Da so zdravila nujno potrebna, je ugotavljal že monsinjor Jean-Luis Tauran, ki se je meseca februarja 2000 udeležil VI. plenarne skupščine papeške Akademije za življenje. V svojem posegu se je spomnil na trditev papeža Pija XII., ki jo je prevzela tudi parlamentarna skupščina Evropskega sveta in ki se glasi takole: "Vsem terminalnim bolnikom mora biti zagotovljeno paliativno zdravljenje. Tudi na domu morajo imeti protibolečinska sredstva, pa četudi bi to pomenilo poslabšanje bolnikovega zdravstvenega stanja".

Bi lahko, prosim, spregovorili o nasvetih in duhovni pomoči in oskrbi, ki jih lahko nudijo težkemu bolniku oz. svojcem?

Domnevam, da v mnogih primerih ni potrebno veliko besed; včasih je lahko to spontana molitev okoliščini primerna. Kar je vsekakor izjemno pomembno, je fizična prisotnost, ki zveni, kot bi hoteli reči: "Tvoja prisotnost je zame zelo pomembna, blizu sem ti, ti si zame in za vse ostale dar, in kolikor morem, želim s tabo deliti tvoje občutke...".

Ko so me poklicali za obred maziljenja, sem včasih ugotavljal, da tudi bolnik, ki ni mogel več govoriti, je z ustnicami sledil molitvi, s katero smo se zanj obračali k Bogu. Poznam mnogo oseb, ki molijo le tako, da stisnejo svoje roke trpečega brata ali sestre.

Ali bi lahko razložili neverujočemu človeku, pa tudi vernemu, zakaj Bog nekomu naklanja toliko trpljenja, drugemu pa ne. In to posebno v današnjih dneh, če pomislimo na jugovzhodno azijsko tragedijo.

Kdor ne veruje, ne potrebuje nobene razlage, ker ne more o tem spraševati bitje, ki zanj ne obstaja. Vernik pa si bo vedno postavljal vprašanja in terjal odgovore za trpljenje in nesrečo. Odgovori pa ne morejo biti zgolj razumarski. Sicer pa lahko najde pojasnila v Jobovi knjigi. Verujoči kristjan dobi odgovor v učlovečenju, trpljenju, smrti in vstajenju Jezusa Kristusa. On, Bog je solidaren s človekom do smrti. On me spodbuja k solidarnosti z bližnjim in z vsem človeštvom. On me uči spoštovanja, ki ga moramo imeti do človekove svobode, in to tudi v primeru, ko dela proti človečnosti. V Njem vidim, da je Bog res nudil človeku vse, da v polnem zaživi. V Njem slišim s sv. Pavlom klic, da "izpolnim v sebi to, kar manjka Kristusovemu trpljenju".

O krščanski drži trpečega človeka je pisal tudi papež Janez Pavel II. v apostolskem pismu "Salvifici doloris". Vsekakor pa drži, da vse nesreče ali trpljenja spodbujajo kristjana k večjemu poglabljanju v veri za resnično prenovo človeštva.

Obvestila

Radijski oder obvešča, da bo naslednja predstava Gledališkega vrtiljaka v nedeljo, 16. januarja, v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu (Ul. Brandesia 27). Na sporedu bo predstava Trije prašički v izvedbi Mini Teatra iz Ljubljane. Začetek prve predstave ob 16. uri (red Sonček), druge pa ob 17.30 (red Zvezda).

SZSO vabi vse voditelje in člane na redni Deželni Občni zbor, ki bo v nedeljo, 16. januarja 2005, v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu. Pričetek ob 9. uri. Toplo vabljeni.

Študijski center za prostovoljne usluge za Furlanijo-Julijsko krajino, Tržaška Univerza, Podjetje za zdravstvene storitve št. 1, Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus prirejajo v četrtek, 20. januarja 2005, celodnevni posvet na temo: Trpljenje - razna perspektivna razmišljanja. V dopoldanskih urah (začetek ob 9.30) sodelujejo: Roberto Lionetti - docent antropologije na tržaški univerzi in odgovorni za Študijski center za prostovoljne usluge, David Le Breton - docent sociologije na univerzi v Strasbourgu, Antonella Zadini - ravnatelj pri strukturi za medicinsko rehabilitacijo v Trstu, Giampaolo Muggia - generalni vikar tržaške škofije in Roberta Vecchi - psihologinja Hospice Pineta del Carso, Nabrežina. Popoldne od 14.30: Simon Spazzapan - onkolog, zdravstveni ravnatelj Hospica Via di Natale v Avianu, Giorgio Mustacchi - onkolog in docent onkologije na tržaški univerzi, Paola Rumiz - bolničarka v tržaškem socialnem onkološkem centru in Branka Sulčič - prostovoljka, Združenje Hospice Adria Onlus. Posvet bo v konferenčni dvorani medicinske knjižnice v ul. Vasari 22 v Trstu. Vljudno vabljeni!

Novi glas vabi na osemdnevno potovanje z avtobusom od 17. do vključno 24. maja 2005. Pot nas bo vodila po sledeh sv. bratov Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško. Odhod iz Trsta in Gorice preko Gradca do Bratislave. Obiskali bomo glavno slovaško mesto Bratislavo, nato Brno, Velehrad, Mikulčice in Staro mesto. Pot nas bo vodila tudi do glavnega moravskega mesta Brna, nato Olomouca in drugih znamenitosti. Končno bomo obiskali tudi Prago, kateri smo namenili dva dni našega obiska. Na poti domov bomo obiskali tudi Solnograd-Salzburg. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi so na razpolago programi celotnega potovanja. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino. Z vpisom, prosimo, pohitite!

Darovi

Iz Boršta darujejo 15,00 evrov za misijonarko v Albaniji Mirijam Praprotnik in 15,00 evrov za misijonarja v Ruski Federaciji Lojzeta Letonijo.

Za misijonarja Ernesta Saksido v Braziliji darujeta Marija in Marko Udovič 100,00 evrov.

V spomin na pok. Maksa Šaha daruje žena Jelka 50,00 evrov za cerkev v Mavhinjah, 50,00 za Karitas, 25,00 za Marijin dom v Rojanu in 25,00 za Vincencijevo konferenco v Trstu.

Za nabrežinsko cerkev: namesto cvetja na grob sestrični Anici Madga in Mitja 40,00 evrov.

Za društvo Rojanski Marijin dom: žena Ana v spomin na moža dr. Marija Geca 100,00; Mira Bole 20,00; Mariza Mari 50,00; V.N. 5,00 evrov.

Za rojanski cerkveni pevski zbor: Marija in Marko Udovič 100,00; družina Trampuž 10,00 evrov.

V spomin na msgr. Alberta Metlikovca daruje N.N. 30,00 evrov za Škofijsko gimnazijo v Vipavi in 20,00 za potresence v Južni Aziji.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu daruje ob praznikih Severina Sakolič 25,00 evrov.

Za cerkev v Bazovici ob smrti pokojnega Mirota Žagar daruje domača družina: 50,00 evrov.

Čestitke

V torek, 11. januarja, je v Škednju praznoval 80 let **g. Dušan Jakomin**. Da bi še mnogo let opravljal božjo službo v zdravju in užival sadove svojega dela! To mu želijo oba cerkvena pevska zbora in vsa slovenska verska skupnost od Sv. Ane in Škednja.

Svojemu predsedniku **g. Dušanu Jakominu** iskreno čestitajo ob njegovem okroglem življenjskem jubileju in mu želijo še veliko zdravja, sreče in Božjega blagoslova tudi v prihodnje vsi njegovi stanovski kolegi, slovenski duhovniki na Tržaškem.

Ob visokem jubileju **g. Dušanu Jakominu** iskrene čestitke!

Uredništvo Novega glasa

Tradionalen in doživet koncert v Štivanu

Božični koncerti - novi običaji svetega časa

Koliko običajev, ki so bili povezani z obhajanjem božičnega praznika, je šlo v pozabo. Malokje še kadijo in kropijo hišo, malokje se ob jaslicah poje in moli, le po redkih vaseh še koledujejo, a med nami rasejo nove navade, novi običaji se utrjujejo in nam lepšajo praznike. Tak pojav so gotovo koncerti božičnih pesmi. Pomagajo nam, da globlje in lepše podoživljamo praznične dni in njihovo duhovno sporočilo.

Vse več je teh koncertov. Če pomislimo, da so jih še pred dobrimi desetimi leti prirejali le obe združenji ali zvezi cerkvenih zborov in redki pevski zbori, lahko zadnja leta ugotovimo, da so postali koncerti na božično tematiko zelo pogosti in da jih zato začenjajo prirejati že zgodaj v adventu, trajajo pa tja do srede januarja. Med koncerte božičnih pesmi z dolgo tradicijo sodi tudi tisti, ki ga od leta 1969 prirejajo Fantje izpod Grmade v sodelovanju z OPZ Ladjica in ženskim ter mešanim zborom Devin. Tako je bilo tudi letos in na štefanovo se je v štivanski župnijski cerkvi zbralo številno občinstvo. Nastopajoči so pripravili pester spored. Otroški zbor Ladjica je pod vodstvom Olge Tavčar predstavil skupno pet pesmi, od teh tri ljudske, in zaključil z Merkujevo Koledo iz Terskih dolin. Otroci, ki obiskujejo glasbeni pouk v devinski podružnici SCGV Emil Komel, pa so med petjem na različne instrumente zaigrali več božičnih melodij. Zbor je na orgle spremljala Eliana Humar, ki je z gojenci tudi naštudirala vse točke na Orffov instrumentarij.

Foto Kroma

Sledil je ubrani nastop ženskega zbora Devin, ki ga je vodil in spremljal Herman Antonič. Ženske so lepo izvedle svoj program in zlasti ob Harejevi Božični uspavanki ustvarile toplo vzdušje. Sledil je nastop mešanega zbora, pevkam ženskega zbora so se namreč pridružili nekatere pevke in pevci mešanega zbora Rdeča zvezda - Devin in pod vodstvom ter ob spremljavi Hermana Antoniča izvedli svoj program. Zborovodja je priredil kar dve izvedeni pesmi, in sicer Prečudna je nocojšnja noč in Božično pesem Braneta Tičarja in Vere Šolinc.

Zadnji sklop so oblikovali Fantje izpod Grmade, ki so predstavili vsebinsko enotno lepljenko z naslovom "Iščite Gospoda, dokler ga je mogoče najti". Pod vodstvom Iva Kralja in ob orgelski spremljavi Rosande Kralj Gantar so doživeto podali svoj program, splet, ki je v pesmi in besedi prikazal uresničitev starozaveznih obljub o rojstvu Odrešenika. Odlomki preroka Izaija, a tudi iz Pete Mojzesove knjige in misli nekaterih sodobnikov so se prepletali s šestimi, ubrano podanimi znanimi božičnimi pesmimi Riharja, Vodopivca, Hribarja, Laharnarja in Sicherlove Podati hočem ti srce v Harejevi priredbi. Pesmi so ogrele srca poslušalcev in jih s svojim sporočilom povabile, da so se zamislili o pomenu Božiča. Koncert pa se je kot vedno v Štivanu končal z združenim petjem vseh nastopajočih in udeležencev koncerta. Vse je seveda idealno povezala Sveta noč. Ob številnem občinstvu, ki je prišlo na ta in tudi na druge božične koncerte, pa lahko ugotavljamo, da se ljudje ob praznikih radi odzivajo na tovrstna srečanja. Na domač in prijazen način jim pomagajo, da lepše doživljajo praznike. Zato so priljubljeni in lepo obiskani, kar nas seveda veseli.

MF

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IZ TRSTA

vabi na tradicionalni

BOŽIČNI KONCERT,

ki bo v nedeljo, 16. januarja 2005, ob 16. uri v stolnici Sv. Justa v Trstu.

S 1. strani

Dan emigranta v Čedadu

Giorgio Banchig pa se je v svojem lepem nagovoru, v katerem je prepletal slovensko beneško narečje, slovenski jezik, italijansko in furlansko govorico, tudi

Giorgio Banchig (foto Kroma)

ozrl nazaj v preteklo leto in poudaril veliko uspehov beneških in videmskih Slovencev, med temi gotovo na prvem mestu dvajsetletnico Dvojezičnega šolskega centra v Špetru, a je pri tem ponovil potrebo, prošnjo, zahtevo po srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom, saj bi prav šolanje v slovenskem jeziku omogočalo krepitev narodne identitete in samozavesti Beneških Slovencev, dveh vrednot, ki jih še kako potrebujejo. Ponosno je povedal, da sedaj v Ljubljani trije študentje iz Beneške Slovenije študirajo slovenski jezik, veliko več pa jih prav tako študira slovenščino v Vidmu na tamkajšnji univerzi.

"Dan emigranta je praznik slovenske kulture, slovenskega naroda, ki je trdno ukoreninjen v svojo tisočletno prisotnost in sobivanje s Furlani, drugim odprt, a zelo navezan na svoje slovensko narečje, ki je naš materin jezik!" je dejal Giorgio Banchig, ki se je tudi zahvalil predsedniku videmske pokrajine za postavitev dvojezičnih napisov v slovenskih vaseh in za postopno izvajanje zaščitnega zakona za slovensko in druge manjšine.

Predsednik videmske pokrajine Marzio Strassoldo, ki ga poznamo kot odličnega strokovnjaka statistike, predvsem pa kot izjemnega prijatelja Slovencev, pa je v svojem kratkem, a zato odličnem nagovoru poudaril predvsem nadaljevanje politike izvajanja vseh zakonov in zato tudi

Marzio Strassoldo (foto Kroma)

zakona za zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji in še posebej na Videmskem, kjer njegova pokrajinska uprava načrtno izvaja zakon 482, t.i., zakon za zaščito jezikovnih manjšin.

"Že velikokrat sem poudaril, da je naša dežela bogata zato, ker v njej živijo različni narodi in narodne manjšine in prav zato si vedno prizadevam, da bi prišlo do aktivne zaščite vsake narodne manjšine in zato tudi slovenske. Kot predsednik videmske pokrajinske uprave lahko samo potrdim, da bomo tudi v prihodnje poskušali udejanjati zaščitni zakon za slovensko manjšino v okviru zakona 482, in to kljub znanim težavam, ki pa nas ne smejo zaustaviti. Končno je naša dežela Furlanija-Julijska krajina dežela s posebnim statutom samo zaradi nas Furlanov, Nemcev in Slovencev. Srečo imate, ker imate za seboj državo Slovenijo, ki je mi Furlani nimamo, a skupaj lahko še veliko naredimo!" je povedal Marzio Strassoldo, ki je Slovencem tudi čestital za vse dosežene uspehe.

Na Dnevu emigranta je pozdravil tudi čedajski župan Attilio Vuga, ki si je zaželel, da bi se tudi prihodnje leto sešli v nabito polnem gledališču, kot je tudi izpostavil pomen vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo.

Evropski poslanec RS Lojze Peterle, ki je sicer dober znanec in prijatelj Beneških Slovencev, saj prihaja v Beneško Slovenijo že desetletja, je dal za naš tednik naslednjo izjavo: "Vstop Slovenije v Evropsko unijo naj prispeva k uresničitvi pričakovanj Slovencev v videmski pokrajini, pa naj gre za zakonske obveznosti ali obljube s strani Slovenije. Pozdravljam voljo Slovencev, da živijo polno in v skladu s svojo identiteto v sproščenem sodelovanju z drugimi narodi. Pozdravljam tudi oblasti na deželni, pokrajinski in lokalni ravni, ki pomenijo novo kvaliteto odnosa do slovenske skupnosti v tej pokrajini!"

Med visokimi gosti, ki so se udeležili Dneva emigranta, velja omeniti predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji SSO in SKGZ, Sergija Pahorja in Rudija Pavšiča, večje število županov iz Slovenije in videmske pokrajine, deželna svetovalca slovenske narodnosti Tamaro Blažina in Mirka Spazzapana ter senatorja Miloša Budina; opazili smo tudi Rudija Merljaka, ki je po novem tesen sodelavec Franca Pukšiča pri slovenski vladi za odnose s Slovenci zunaj meja domovine. Bili so prisotni tudi nekdanji konzul RS Tomaž Pavšič, števerjanski župan Hadrijan Corsi, predsednik goriške sekcije SSO Janez Povše, kot seveda tudi velika večina slovenskih beneških duhovnikov.

Letošnji Dan emigranta, ki je z leti postal predvsem družabno in kulturno srečanje Benečanov s političnim pridihom, je potekal pod pokroviteljstvom občine Čedad pod naslovom Pesmi, glasba, življenje Slovencev Videmske pokrajine.

Za kulturni program sta poskrbeli Skupina teh mladih in vokalna skupina Beneške korenine, ki je predstavila tudi svojo novo zgoščenko Substrati, medtem ko je Beneško gledališče v režiji Marjana Bevka

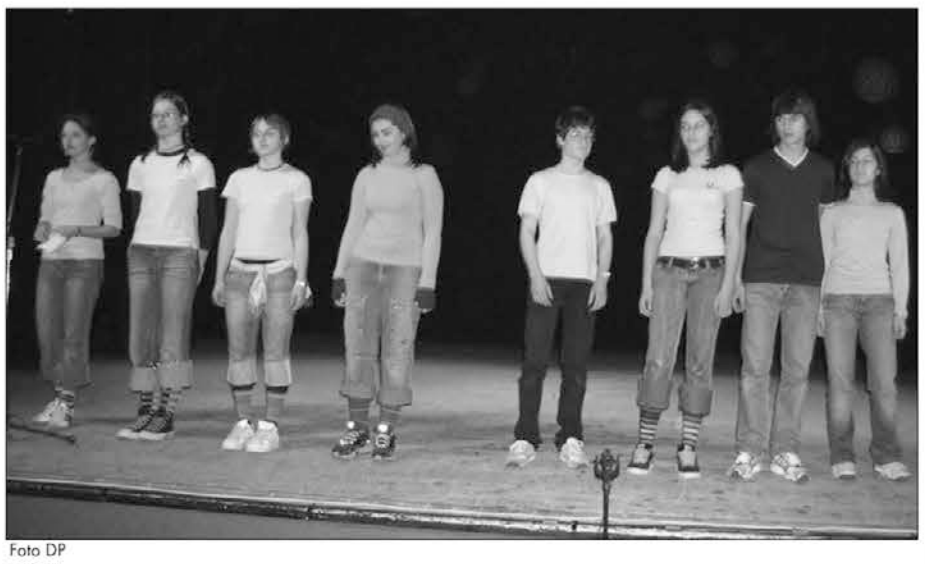
Foto DP

uprizorilo veseloigro Vinka Moederndorferja v beneškem slovenskem narečju (priredba Marina Cernetig) z naslovom Mama je umarla dvakrat.

Jurij Paljk

Prejeli smo

Nekaj cvetk iz naših logov

Naša radijska postaja Trst se ne ozira preveč na "par conditio", saj je med oddajo "Pogovori sredi dneva" reden gost, politik, sicer tudi predsednik tretje "krovne", ekonomski izvedenec zlasti, kar zadeva tržaško pristanišče. Dobro bi bilo, tudi v skladu z omenjenim zakonom, da bi si izmenjal mnenje z našima predsednikoma in jima svetoval, kako skupno nastopiti za rešitev finančne krize SSG, kjer je sam odbornik!

Med božičnimi prazniki so nas radijski časnikarji seznanili s partizani Al Zarkawija, ki se v Iraku borijo proti okupacijskim silam, ki delujejo v skladu z resolucijo OZN! Sicer se je terminologija po nekaj poročilih spremenila!

Naš dragi vladni predsednik je izredno hitro prebolel napad mladega zidarja, ki mu je pod vplivom komunistične propagande vrgel fotografsko stojalo (baje plastično!) v tilnik. Gotovo je hitremu okrevanju bistveno pripomogel "notranji biološki termometer, ki (mu)kaže štirideset, največ dvainštirideset let" (Predsednikova izjava na tiskovni konferenci konec lanskega leta).

Še o vitezu, ki je brez dvoma mož beseda: Obljubil je, da bo sprejel zastopstvo naše manjšine v minulem letu, a je verjetno na to malenkost pozabil.

V Rimu je svečano zagotovil celotni evropski eliti, da bo Italija prva odobrila Statut EU, česar pa doslej ni opravila; no do sedaj ga je že nekaj držav sprejelo, in kot vse kaže, bo veliko sosedo prehitela celo mala Slovenija. Zanimivo je, da se naš premier drži predvsem obljub, ki zadevajo posredno ali neposredno njega osebno ali njegove prijatelje!

Niti naš državni predsednik nima preveč sreče. Zelo mu je pri srcu, kot vsem, tragično stanje v Neaplju, kjer se streljajo kot nekoč na Divjem zapadu. Obiskal je Neapelj, tako uradno kot zasebno, in vsakič, ko je izrekel vse svoje zaupanje v sodelovanje Neapeljčanov z javno varnostjo, je pod streli padlo nekaj žrtev. Seveda o krivcih ne duha ne sluha, saj nihče ni videl ničesar.

Isti predsednik je na Dan proslave italijanske trobojnice izjavil, da se Italija nima kaj sramovati ne za svoje vedenje v preteklosti ne v sedanjosti, saj je njeno vedenje do vseh lojalno in ne oškoduje nikogar. Kaj k temu porečemo?

Na prvi letošnji veleslalomski tekmi svetovnega pokala je ponovno zmagala Tina Maze. Mlada Slovenka je pognala v rog vso svetovno elito. Najbolj brani italijanski športni časopis Gazzetta dello sport jo je proslavil na več kolonah, naš tržaški italijanski dnevnik pa jo v naslovu sploh ni omenil, kot je omalovaževalno o tekmi poročala italijanska televizija, ki je prekinila že napovedani prenos pred zaključkom tekmovanja, ne da bi počakala dokončnega epiloga (Glej Gazzetto!).

Italijanski deželni televizijski dnevnik je ob otvoritvi Coppijeve razstave v Gorici na široko poročal (časnikarka Nada Čok), a je pozabil navesti prostor, kjer se razstava odvija; tokrat pa se je Il Piccolo izkazal in v naslovu obvestil, da je razstava v Kulturnem domu v Gorici.

Ob koncu Olimpijskih iger 30. avgusta lani je ljubljansko Delo z velikim poudarkom poročalo o našem srebrnem Mateju Černicu in med drugim napisalo, da se je "ves čas šolal v slovenskih šolah in tudi doma s staršema ves čas govori slovensko". Informacija o zamejstvu pa taka!

Nikjer nismo zasledili novice, da je naš deželni svetovalec, goriški zdravnik, pevovodja, bivši atlet itd. izpolnil svojo predvolilno obljubo in si poslovenil ime. Čestitamo!

Komentar

Srečno novo leto?

Novo leto se v Italji vsako leto začenja z dvema velikima pričakovanjema, in sicer z žrebom loterije Italija ter začetkom sezonske razprodaje. Vsaj tako bi lahko razbrali iz naslovov člankov in reklam, ki se v tem času pojavljajo po časopisih.

Letos je najvišja nagrada loterije Italija doletela "srečneža", ki je listek kupil v Gorici.

Časopisi se seveda sprašujejo, ali je "zmagovalec" pravzaprav Goričan ali iz Slovenije, kot da bi bil ta podatek bistvenega pomena. Prav tako "bistveno" pa je razmišljanje, kako bo zmagovalec svoj denar uporabil. Vsakdo, ki je kupil listek za loterijo, je na tihem upal, da bo z omenjenim zneskom lahko potešil svoje potrošniške potrebe.

Reklamna sporočila so postala sestavni del našega življenja, namesto letnih časov in praznikov usmerjajo naše razpoloženje razprodaje, posebne ponudbe in ugodna posojila, ki pa jih je treba vendarle vračati. Nakupovanje na obroke je dandanes postala pravzaprav ponovno nuja, saj družine razpolagajo z vedno manjšimi zneski, potrebe, ki jih ustvarjajo reklamna sporočila, pa seveda ostajajo nespremenjena.

Nakup telefončka navidezno ne bremeni žepa najstnika, zlasti če podpiše pogodbo s telefonskim operaterjem. V Nemčiji in Avstriji, a tudi v drugih "razvitih" družbah, pa je prekomerna uporaba telefončka vzrok za visoko zadolženost mladih, ki pelje pogosto mladega v osebni stečaj.

Pošiljanje SMS sporočil je tudi pri nas skorajda nadomestilo osebno komunikacijo med mladimi. Praznični paketi SMS sporočil (slednjih je na voljo nad tisoč!), ki jih namenjajo telefonski operaterji prav temu segmentu potrošnikov, so dejansko nadomestili pošiljanje prazničnih čestitk. Prav zaradi tega ni naključje, da so v Italiji zbirali sredstva za poplavljence v Bengalskem zalivu tudi s pomočjo SMS sporočil.

V nemško govorečih deželah je solidarnost z žrtvami naravnih ujm in vojn nekaj samoumevnega. Iniciative, kot sta Sosed v stiski ali Luč v temi, so akcije, ki potekajo celo leto oziroma neprekinjeno vrsto let. Podjetja in zvezdniki, kot je npr. Michael Schumacher, so v ta namen darovali več kot nekatere države (npr. Italija...).

Otroci v vasici zraven Basla v Švici so sredstva za poplavljence zbrali na zelo doživet način. Namesto da bi otroci vtipkali anonimno SMS sporočilo, so se odločili, da bodo prodajali svoje najljubše igrače sosedom in znancem.

Izbrali so čisto nove igrače, od katerih so veliko več iztržili. Otroci so namreč razumeli so, da so njihovi vrstniki v Aziji izgubili vse. Ali smo tudi odrasli sposobni kaj takega?

Peter Rustja

Koledar prireditev za februar in marec

Poziv društvom in našim organizacijam

Pripravljate pustovanje, Prešernovo proslavo, dan žena, predavanje, izlet, tečaj, razstavo ali kako drugo prireditev?

Sodelavci Slovenskega informativnega centra Narodni dom že zaključujejo pripravo na novo številko dvojezičnega informativnega biltena "Kam?". Bilten bo vseboval koledar pobud, ki jih slovenske (pa ne samo slovenske) organizacije, ustanove, društva, župnije pripravljajo za meseca februar in marec. Uredniki so že pred božičnimi prazniki poslali društvom, organizacijam in zvezam povabilo, naj se oglasijo in naj posredujejo informacije o pobudah do prvih dnevov v januarju. Nekateri so se jim že odzvali, velika večina pa - verjetno zaradi praznikov - še ne.

Zato uredniki biltena še enkrat opozarjajo vse zainteresirane, naj jim čimprej pošljejo informacije po e-mailu na naslov libris@slori.it, lahko podatke posredujejo po telefonu na številko 040 348 12 48 (uradne ure od 9.00 do 13.00 in od 15.30 do 18.30), po faxu na isto številko (samo ob uradnih urah) ali pa po faxu na številko 040 369392 (Slori). Rok za oddajo informacij je 11. januar.

Tretja številka biltena, ki je zaobjemala koledar prireditev za december in januar, je bila tiskana v 5.300 izvodih, ki so bili razdeljeni in poslani po pošti na najrazličnejše naslove po celotni Furlaniji-Julijski krajini, sodelavci Slovenskega informativnega centra pa so največ izvodov raznesli po knjižnicah, knjigarnah, barih, restavracijah, gledališčih, šolah v tržaški in goriški pokrajini. Tudi tokrat je bil odziv, ki so ga mladi ob raznašanju biltenov zabeležili, zelo pozitiven. To je spodbuda, da je treba s projektom izdajanja dvojezičnega biltena nadaljevati, kljub temu da se je financiranje iz sklada Interreg IIIA/ Phare CBC Slovenija - Italija izčrpalo. Vendar je "Kam?" tako dragocena pridobitev ne samo za slovensko skupnost v Italiji, ampak tudi za Italijane, ki so prvič lahko celoviteje obveščeni o delovanju in ustvarjalni moči naše narodnostne skupnosti, dolgoročno pa je bilten dragocen tudi za večji prodor informacije o pobudah v zamejstvu tudi v obmejnem pasu Slovenije.

Jamstvo, da bo tudi spomladanska številka biltena "Kam?" uspešna in prodorna, sloni predvsem na odgovornih v zvezah društev, v večjih organizacijah, ustanovah, šolah, župnijah, prostovoljcih v društvih in vseh, ki bodo pravočasno poslali informacije o svojih pobudah na zgoraj navedene naslove.

Veliki lastniki kapitala prenesli v tujino milijardo evrov

Varčevanje in odrekanje z uvedbo evra

Leto 2005 se je v Sloveniji začelo z nekaterimi novostmi, napovedmi novih zakonov in izvršilnih odredb vlade, pa tudi z anketami in javnomnenjskimi raziskavami o novi desnosredinski oblasti oz. koaliciji. V vseh takih merjenjih javnost izraža veliko podporo in zaupanje v vlado in zlasti v njenega predsednika Janeza Janšo. Pri tem so velika pričakovanja o tem, kako bo vlada delovala, pa kakšni bodo njeni ukrepi in usmeritve.

Z novim letom je začel veljati nov zakon o varnosti cestnega prometa, ki naj bi Slovenijo dokončno zbrisal s seznama držav, kjer na cestah vsako leto umre več kot 170 tisoč ljudi na milijon prebivalcev. Lani je bilo v cestnem prometu 275 tisoč mrtvih. Predpisane so zelo visoke denarne kazni za kršilce prometnih predpisov, le-tem bodo lahko odvzeli tudi vozniška dovoljenja, velik del postopka zoper kršilce pa bodo samostojno izvajali policisti. Podobno je naravnan tudi nov zakon o prekrških, kjer bodo imeli poudarjeno samostojno vlogo policisti in redarji. Vlada odpravlja monopolno stanje v notariatu. V prihodnje bo lahko službo notarja opravljal vsakdo, ki bo izpolnjeval predpisana merila in pogoje, s čimer bi v tej službi zagotovili konkurenco in znižanje cen notarskih storitev. Državljani lahko odslej overjajo razna potrdila in druge listine oz. dokumente v upravnih enotah, to je v območnih državnih organih, kjer take storitve stanejo do trikrat manj kot pa pri notarjih. Sicer vlada intenzivno deluje na več področjih. Slovenija je v letu 2005 predsednica Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi, ki ima 55 članic, ter je največja mednarodna organizacija za področje varnosti na svetu. Zunanji minister je postal predsedujoči OVSE, ki se ji bo tudi največ posvečal. Pereča vprašanja odnosov s Hrvaško bodo zaradi tega ostala "zamrznjena" oz. jih bodo za nekaj časa odložili. Pomenljiva je ob tem izjava Janeza Janše, da ne bo sodeloval na nobenem srečanju ali sestanku v tujini, torej tudi na Hrvaškem, kjer ne bi sklepali o ničemer konkretnem, pač pa bi politiki prišli samo na "slikanje". Na ministrstvih medtem že izvajajo priprave na leto 2008, ko bo Slovenija prvič predsedovala Evropski zvezi. To bo veliko priznanje slovenski državi, priložnost za nadaljnje povečanje njenega prestiža in ugleda v mednarodni javnosti, vendar pa bo omenjeno predsedovanje pomenilo tudi veliko finančno breme in preizkus sposobnosti Slovenije za voditeljsko mesto v okviru EU.

Gorazd Kocjančič

Skoraj zagotovo bodo politične stranke nove koalicije kmalu sprejele popravke t.i. koalicijske pogodbe o ciljih in programu vlade. Zaradi javnofinančnih težav, torej pomanjkanja sredstev v državnem proračunu, bodo najbrž znižali izdatke na nekaterih področjih, pravice pa morda zmanjšali. Upokojencem še ne bi povišali pokojnin in jim priznali druge gmotne pravice. Premier Janez Janša poudarja, "da bosta potrebni dve leti varčevanja in zmanjševanja proračunskih izdatkov, zlasti na področju javne porabe, da bi Slovenija lahko izpolnila pogoje in merila za vstop v območje evra". Hkrati si vlada skupaj z Banko Slovenije trudi za znižanje inflacije, tako da bi v Sloveniji v začetku leta 2007 lahko uvedli skupno evropsko denarno enoto oz. valuto, evro.

Vlada nadalje poskuša preprečiti povečanje brezposelnosti, zlasti v tekstilni in obutveni industriji, kjer pričakujejo veliko konkurenco izdelkov iz tujine. Najbolj črnogledi poslovneži in tudi nekateri sindikati opozarjajo, da bi v Sloveniji lahko ostalo brez dela celo do 50 tisoč delavcev. Kakšni pa bodo ukrepi in posegi za premostitev takšne možnosti o veliki brezposelnosti, ki bi lahko povzročila tudi socialno krizo v Sloveniji, vlada še ni sporočila.

Za nov model vladanja in upravljanja države je značilno, da so okrepili boj zoper korupcijo v vrhu oblasti in odločanja. Ministri, in tudi predsednik vlade Janez Janša, bodo v prihodnje potovali v tujino z letali na rednih progah ali v nujnih primerih z najetimi letali. Ob svojem delu se ne bodo smeli ukvarjati z drugimi posli, ki bi bili plačani, to pa bo veljalo tudi za poslance vladnih strank.

Pri tem pa je slovensko javnost razburila novica, ki jo je objavila neka revija, da so namreč najbolj bogati poslovneži oz. lastniki kapitala prenesli v tujino kar milijardo evrov svojega premoženja. To naj bi storili iz bojazni, da bo njihovo premoženje pri nas preveč obdavčeno. V sredo, 5. januarja, se je zgodilo nekaj zelo pomembnega. Filozof, prevajalec, publicist in pesnik, Gorazd Kocjančič, je bil proglašen za osebnost leta 2004, osrednjega slovenskega časnika Delo. Priznanje je prejel za svoj celotni prevod, opombe in komentarje k prevodu Zbranih del Platona. Slovenska kultura in slovenska država sta s prevodom opusa enega najpomembnejših filozofov, kar jih je dala zahodna kultura, Platona, ogromno pridobila. Celoten opus je v dveh knjigah izdala celjska Mohorjeva družba.

Marijan Drobež

Kratke

Avstrijsko odlikovanje slovenskemu diplomatu Ivanu Martelancu

Avstrijski veleposlanik v Sloveniji dr. Ferdinand Mayrhofer-Grünbühel je slovenskemu diplomatu Ivanu Martelancu, na priložnostni slovesnosti, 5. t.m., izročil veliki častni znak za zasluge za Republiko Avstrijo. Odlikovan je bil za svoj prispevek k sodelovanju na kulturnem področju med Avstrijo in Slovenijo. Martelanc je zaslužen za to, da sta bili v letu 2000 nameščeni dvojezični spominski plošči; ena v spomin slovenskemu pesniku in absolventu pravne fakultete na Dunaju Francetu Prešernu na inštitutu za slovanske jezike dunajske univerze; druga pa v spomin pisatelju Ivanu Cankarju na dunajski hiši, v kateri je deset let prebival in deloval. Zaslužen je tudi za namestitev spominskega obeležja prof. Janezu N. Primicu, na stavbi stare univerze v Gradcu. Slovenski diplomat je še nadalje aktiven v svojih prizadevanjih. Trudi se, da bi v avstrijskem glavnem mestu namestili spominsko ploščo v čast največjemu slovenskemu arhitektu in urbanistu, Jožetu Plečniku.

Dvajset let igralništva v Novi Gorici

Letošnje leto je za družbo HIT jubilejno, saj v mesecu decembru praznujejo 20-letnico začetka igralništva v Novi Gorici. Razvoj je HIT pripeljal med vodilne in največje evropske ponudnike storitev na igralniškem in zabaviščnem področju. Skupina podjetij, ki sestavljajo družbo, je spremenila vsa svoja obeležja in znake, tako da se bo svojim gostom in javnosti odslej predstavljala v povsem novi obleki. V novi podobi pa bo nespremenjeno ime HIT.

Družba HIT je razvoj igralništva v Novi Gorici in Sloveniji, delež te družbe v slovenskem turizmu, pa nadaljnje možnosti igralništva, predstavila na srečanju s slovenskimi časnikarji, ki je bilo 15. decembra v Cankarjevem domu v Ljubljani. V soboto, 18. decembra, je družba HIT v počastitev 20-letnice igralništva pripravila veliko javno družabno in zabavno prireditev na odprtem prostoru v Novi Gorici.

Novo predavanje iz ciklusa Muzejski večeri v Idriji / Zgodovinar dr. Jože Pirjevec govoril o fašističnem nasilju na Primorskem

Mestni muzej v Idriji že enaindvajseto sezono izvaja t.i. Muzejske večere, s temami iz preteklosti in sedanjih razmer na najrazličnejših področjih v Idriji in širšem okolju. Potekajo pod pokroviteljstvom tamkajšnje velike gospodarske družbe Kolektor. Zadnje po vrsti je bilo predavanje zgodovinarja prof. dr. Jožeta Pirjevca, iz Trsta, 14. t.m.

Ugledni gost je obravnaval fašistično nasilje na Primorskem v obdobju med obema svetovnima vojnama. Opozoril je, "da je Italija izvajala nad Slovenci sistematično nasilje, ki je koreninilo predvsem v prepričanju, da se s svojo dvatisočletno kulturo sooča z barbarskim prebivalstvom. Ta kolonialni odnos pa ni bil povsem nedolžen, saj ga je spremljalo tudi prepričanje, da je treba zaostalost t.i. aloglotov in alogenov še povečati z uničenjem njegove inteligence. Pod udarom so se tako že v času "liberalne" Italije znašli laični in cerkveni izobraženci, s tržaškim škofom Andrejem Karlinom na čelu. V poznejših letih je pod fašističnim režimom nasilje dobilo bolj sistematične razsežnosti. Izhajajoč iz iredentistične mržnje proti vsemu slovenskemu, se je na Primorskem uveljavila posebna varianta tega gibanja, ki so mu pravili "fascismo di frontiera" (obmejni fašizem). Ker se je nasilje stopnjevalo, je prišlo do oboroženega odpora, posledično do usmrtitev nekaterih slovenskih "banditov", obsojenih na prvem in drugem tržaškem procesu.

Seznam ljudi, ki bodo po mnenju tedenskega magazina Mag letos krojili usodo Slovenije

Janez Janša prvi med stotimi najbolj vplivnimi

Uredniki in časnikarji tedenskega magazina Mag so sestavili in objavili lestvico najbolj vplivnih Slovencev, ki naj bi letos določali oz. krojili usodo Slovenije. V primerjavi z letom 2004 je seznam precej spremenjen, predvsem zaradi političnega preobrata oz. zamenjave oblasti po parlamentarnih volitvah 3. oktobra lani. Na lestvico so uvrstili kar 32 novih obrazov, mnogi med tistimi, ki so v prejšnjih letih zavzemali vidna mesta, pa so se znašli šele na koncu lestvice. Najbolj so nazadovali politiki iz LDS, stranke, ki je bila na volitvah poražena, in v kateri so se nekateri imeli tako rekoč za nezamenljive.

Pri tedniku Mag so mesto posameznika na omenjenem seznamu določili na "podlagi ocene moči, ki izvira iz njegovega položaja, in subjektivne ocene njegovega neformalnega vpliva v državi." Kot omenjeno so pri politični eliti nastale precejšnje spremembe v primerjavi z lanskim letom, medtem ko se pomembneži iz gospodarstva zmeraj bolj vzpenjajo. Vpliv preostale civilne družbe pa iz leta v leto bolj plahni. Na lestvici prevladujejo moški, saj so nanjo med stotimi imeni uvrščene samo štiri ženske.

Janez Janša

Po mnenju urednikov in časnikarjev omenjenega tedenskega magazina je po vplivu v Sloveniji sedaj na prvem mestu novi premier Janez Janša. "Bil je zelo vpliven že kot opozicijski politik, lani je na lestvici najbolj vplivnih zasedel deveto mesto. Janša že dober mesec prevzema oblast v svoje roke in jo bo skozi leto nedvomno še okrepil. Je eden redkih politikov, ki ima hkrati veliko neformalno moč in tudi pri svojih političnih tekmecih uživa spoštovanje." Drugi najbolj vpliven Slovenec je novi-stari zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, ker zanj velja, da ima več besede v Janševi, kot pa jo je imel v Ropovi vladi. Večjo moč, kot jo je imel lani, ko je bil sedmi, ima tudi predsednik republike dr. Janez Drnovšek, ki je uvrščen na tretje mesto. Na četrtem mestu po vplivu v Sloveniji naj bi bil novi minister za javno upravo Grega Virant, na petem pa predsednik koalicijske Nove Slovenije in finančni minister dr. Andrej Bajuk.

Bivši predsednik vlade Anton Rop naj bi bil sedaj po svojem vplivu v Sloveniji na osmem mestu. Bivši predsednik države Milan Kučan je s četrtega mesta na lestvici zdrknil na deveto. Precej je nazadoval tudi Borut Pahor, predsednik ZLSD, tudi zato, ker se je v tej stranki "v zadnjem času okrepila linija nekdanjih partijskih trdorokcev." Kot najšibkejši člen nove vladne koalicije je bil na 94. mesto uvrščen Marjan Podobnik iz SLS. Po mnenju urednikov in časnikarjev Maga, "bi se on rad z znanimi izsiljevalskimi metodami, za strankine in osebne koristi, spet rad šel visoko politiko."

Dimitrij Rupel

Po oceni omenjenega tedenskega magazina ima v slovenskem gospodarstvu trenutno največjo moč predsednik uprave družbe Istrabenz, Igor Bavčar. Na lestvici najbolj vplivnih je dosegel šesto mesto. O Igorju Bavčarju uredniki in časnikarji Maga takole razmišljajo: "On ostaja med odločilnimi gospodarstveniki zaradi koncentracije slovenske živilske industrije in turističnih podjetij. Še vedno pa zna mešati štrene tudi v politiki, kamor bi se utegnil vrniti, če bi, denimo, Anton Rop čez dve leti izgubil še lokalne volitve. Tedaj bi Bavčar prevzel LDS in sklenil koalicijo z Janezom Janšo, s katerim naj bi bil Bavčar še vedno v prijateljskih stikih."

Pred kratkim imenovani ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran je na lestvici najbolj vplivnih Slovencev zasedel šestindvajseto mesto. Očitno pa je zmanjševanje vpliva Zorana Jankovića, enega najbogatejših Slovencev in predsednika uprave trgovskega velepodjetja Mercator. Občuti posledice tega, da ga je, to je poudaril tudi nekdanji premier Anton Rop, na položaj postavila politična opcija, ki je izgubila parlamentarne volitve. Na lestvici najboj vplivnih je nazadoval z drugega na deseto mesto. Odgovorni v Magu celo domnevajo, da bo moral Janković po vsej verjetnosti prej ali slej pospraviti kovčke v Mercatorju in se vrniti v družinsko podjetje za gradbeni inženiring Electa, kamor je sicer tik pred novim letom prepisal tudi za okoli dve milijardi tolarjev svojih delnic v Mercatorju.

Na zadnje mesto lestvice najbolj vplivnih Slovencev, ki naj bi letos določali ali vsaj zaznamovali našo usodo, so uredniki in časnikarji vplivnega tedenskega magazina Mag v Ljubljani uvrstili Matjaža Hanžka, varuha človekovih pravic, kar je zagotovo zelo pomenljivo.

M.

Po nedavnih raziskavah dnevnika Il Sole 24 ore

V naši deželi živimo dobro

Ob koncu leta smo lahko v vsedržavnem dnevniku Il Sole 24 ore lahko prebrali analizo kakovosti življenja v vseh 103 pokrajinah Italije. Po razpredelnici, ki so jo objavili, se najbolje godi prebivalcem Bologne, najslabše pa prebivalcem Messine, to mesto se je tudi lani uvrstilo prav na rep lestvice. Iz zbranih podatkov lahko z veseljem ugotovimo, da se v naši deželi živi zelo dobro, saj zaseda tržaška pokrajina 6. mesto na državni lestvici, goriška 9., videmska 11.; najslabše se godi prebivalcem pordenonske pokrajine, saj se le-ta nahaja šele na 37. mestu. V primerjavi z letom prej je goriška pokrajina nazadovala za 5 položajev, vse ostale pokrajine v deželi pa so močno popravile svojo lansko uvrstitev. Pordenonska pokrajina je npr. napredovala za celih 11 mest na lestvici, videmska za 9, tržaška pa kar za 15 mest.

Pri analizi kakovosti življenja so analizirali več spremenljivk: blaginjo, število podjetij in stopnjo zaposlenosti, kakovost javnih storitev in okolje, oblike preživljanja prostega časa, število kaznivih dejanj. Vsaka izmed omenjenih spremenljivk se razdeli še na podpoglavja.

Tako se npr. pokazatelj blaginje razdeli na indeks, ki prikazuje na novo ustvarjeno bogastvo na prebivalca, na povprečno vrednost hranilnih vlog, na povprečni znesek pokojnin, na število življenjskih zavarovanj v neki pokrajini, na količino družinskih porab in na mesečni znesek za najemnine. Po ustvarjenem bogastvu je videmska pokrajina na 16. mestu, tržaška pokrajina na 26., goriška pokrajina na 29. mestu, pordenonska pokrajina pa šele na 32. mestu. Tržaška pokrajina je na teh lestvicah še posebej blestela, ko so analizirali povprečno vrednost hranilnih vlog. Na tej lestvici zaseda odlično 2. mesto. Ta podatek si lahko razlagamo z dejstvom, da je v Trstu izredno veliko upokojencev, ki svoje krvavo zaslužene prihranke vlagajo v banko ali na pošto kot jamstvo za bodoče slabše čase. Tudi po povprečni višini pokojnin se v naši deželi ne smemo pritoževati, saj znaša povprečna pokojnina skoraj 600 evrov. Med analizo vset teh spremenljivk pa so posvetili nekaj časa tudi potrošnikom, tako so spraševali, koliko znaša občutena inflacija v določeni pokrajini. Goriški potrošniki so ocenili, da znaša inflacija na letni osnovi 47,8%, pordenonski potrošniki so mnenja, da znaša inflacija 44,2% na letni osnovi, videmski potrošniki menijo, da so se dobrine v zadnjem letu podražile za 43,0%, tržaški potrošniki so bili najmanj črnogledi in so izjavili, da znaša občutena inflacija v Trstu kar 29,8%.

Pri analizi dinamičnosti podjetij so analizirali podatke o nastajanju novih podjetij, o stroških, ki jih podjetja in javne uprave namenjajo za raziskovalne dejavnosti, o deležu izvoznih poslov, o kratkoročnih obrestnih merah, ki jih lahko koristijo podjetja. Posebnega pomena pa je tudi stopnja nezaposlenosti. Naša dežela v tem poglavju ni posebno blestela, zanimiv pa je podatek, da je v Trstu veliko izredno inovativnih podjetij. Preseneča pa dejstvo, da podjetja v naši deželi ne izstopajo po količini izvoznih poslov, pa čeprav se hvalimo, da smo od 01.05.2004 center Evrope.

Na splošno lahko v naši deželi uživamo precej kakovostne javne storitve, imamo zelo dobre infrastrukture, precej dobro skrbimo za okolje in imamo prijetno podnebje; tudi zdravstvene storitve so na visoki kakovostni ravni, tako da je število preseljevanj iz ene dežele v drugo zelo omejeno, medtem ko je ta pojav predvsem na jugu zelo občuten. Med analizo so posvetili posebno pozornost tudi občanom, ki so jih spraševali, kako so z javnimi storitvami zadovoljni v posamezni pokrajini. Na splošno so bili občani s kakovostjo storitev zadovoljni, saj je tako v videmski kot v pordenonski in goriški pokrajini samo približno 11% intervjuvanih odgovorilo, da so s kakovostjo storitev nezadovoljni. Izjemo predstavlja tržaška pokrajina, kjer je skoraj 20% občanov nezadovoljnih z javnimi storitvami.

Važen pokazatelj kakovosti življenja je tudi število samomorov, število ločitev v neki pokrajini, gostota prebivalstva, razmerje med mlajšimi in starejšimi, strošek za izobraževanje in število priseljencev. Tudi na teh lestvicah so pokrajine naše dežele bolj proti repu. V Trstu so npr. ugotovili izredno slabo razmerje med starejšimi in mlajšimi, zelo visoko gostoto prebivalstva, zelo visoko število ločitev glede na število sklenjenih zakonov ter najvišje število samomorov v razmerju s številom prebivalcev.

Naša dežela spet zablesti, ko govorimo o kakovostnem preživljanju prostega časa. Tako najdemo v naši deželi zelo veliko število najrazličnejših kulturnih, športnih, rekreacijskih in podobnih organizacij. V prostem času zelo veliko beremo, saj kupimo v povprečju eno knjigo na osebo letno. Za primerjavo naj navedem podatek, da v Teramu, ki je na repu lestvice, kupijo bralci v povprečju 0,02 knjige letno, kar je izredno malo. Zanimiv je podatek, da v naši deželi precej redno zahajamo v kino in v razne telovadnice, kjer skrbimo za svoje telo. Zelo dobra pa je tudi enogastronomska ponudba, saj je razmerje med številom restavracij in številom prebivalcev zelo visoko, pa tudi ponudba gostincev je zelo raznolika in kakovostna.

Mara Petaros

Ko se dotakneš osebe

Vida Valenčič

Biserni dnevi

Plošč in kaset ne kupujem ravno pogosto. še danes, po skoraj letu dni, se v avtu drsata vedno isti dve kaseti, ki me spremljata na vseh kolesnih premikanjih. Poznam vsako besedo, vsako noto, ki bo sledila prejšnji, že vnaprej lahko predvidim, svoj razpoloženjski odziv na posamični verz. Pred kratkim pa sem se odločila za nagrado: CD pevke Elise, ki nosi naslov "Pearl days", biserni dnevi. In, kot vsakič z Eliso, počasi, v tednih odkrivam pomen, ki ga ima zame vsak verz, vsaka od tistih besed, v katerih se večkrat neverjetno prepoznavam.

Pred kratkim sem razmišljala o teh biserih dneh, o trenutkih, ki so včasih kot biseri, ko se ti zdi, da vzneseno letiš, ko doživljaš vsako sekundo, vsak gib, vsako izrečeno črko, vsak očesni trzljaj. Moj oče ve, kolikokrat me je že vprašal, naj svetujem, kako postaviti slike na stene. Odkrila sem namreč, da slike nametane kje za vogalom, ležeče v kakem podstrešju, zavite v papir vidim v svoji domišljiji že na točno določenem mestu na steni, ravno tisti dve sliki skupaj in nobeni drugi, žebelj ravno na tem mestu, diagonalno postavljene slike, navpično mali izdelki, ne, na tem mestu ne, ker je videti odsev luči. In, ko sem si končno vzela čas, da sem stopila pred belino zidov, se zatopila v barve izdelkov, jih skušala kombinirati med sabo, gledati nanje z novim pogledom, zaustaviti se ob nečem, kar ima življenje v sebi, a ga toliko časa niti opaziš ne, sem odkrila, da je lahko postavljanje slik na stene eden tistih bisernih trenutkov.Vsak izdelek s svojo zgodbo, neprespane noči slikarja, njegovi občutki žalosti in veselja, anekdote in kazniva dejanja. Kot olje neznanega Armenca, tri dekleta v pisanih barvah, ki predstavljajo tudi eno tistih par kaznivih dejanj, ki sem jih zagrešila v življenju. Na carini v Armeniji me je skorumpirani finančni stražnik vprašal kar nekaj desetin dolarjev "mostnine", ki sem mu jih žal tudi dala. Kdo ve, če bi se zdaj obnašala enako. Zagotovo vem, da bi danes ne kupila več ikon na bolšjem sejmu armenske prestolnice, ker so ikone na sejmu zato, ker jih je prej nekdo pokradel po ruskih cerkvah.

Biserni dnevi, ko ob stavku starejše prijateljice, da si "verjetno v dobri fazi svojega življenja", doženeš, da res. Končno ti uspe uvideti to, kar imaš, in ne tega, česar nimaš. Zanimivo, kako so večkrat knjige tisti pokazatelji emotivnega stanja, v katerem si. Spominjam se obdobij, ko sem brala izključno (pretežno sociološko) esejistiko, ko sem mislila, da romani in fantazijska dela niso zame. Nekaj sem jih prebrala, veliko "Zgodovin neodvisne Alžirije" in "Odprtih ran Latinske Amerike" pa tudi ne. Zdaj vem, da je bilo to tudi obdobje največje odtujenosti od same sebe, ko je bil priklopljen le tisti racionalni del osebe in je bilo branje le goltanje znanja. In v letih osebnostnega iskanja vse knjige o psihologiji, o podzavesti, razlage obnašanj, čustvenih stanj, vprašanj, ki si jih postavljaš. In potem odkritje romanov, ko si dovolj v miru sam s sabo, da se želiš zatopiti tudi v življenje nekoga drugega. In zelo počasno, obotavljajoče odkrivanje poezije, potem ko sem pred časom po naključju prisostvovala branju lastnih poezij Taje Kramberger, mlade lepotice vranjih las, ki piše s tako bogatimi in dognanimi besednimi sestavljankami kot malokdo. Knjige za poklicno ažuriranje, katerih mesto je na kuhinjski mizi in časovni termin zanje obedi, knjige, ki si jih nosim kar v kopalno kad in se tudi same mehčajo nad vročo paro, žepne knjižice zbranih misli, ki sem jih nekoč vedno hranila v torbici, kot Linus svojo odejo, knjige, ki so pomenile nekaj v točno določenem življenjskem obdobju, kot n.pr. Catherine Dunne "In the beginning" (v ital."La meta' di niente"), ki me je pred leti spremljala ob spoznavanju razlogov, zaradi katerih je bilo prav, da se je določena ljubezenska zgodba zaključila. Odpor do ciničnosti v delih, kot n.pr. v Deklevovem "Pimlicu", ko sem po nasvetu vzela v roke tudi slovensko sodobno delo, ker drugače vse preveč kupujem italijanskih knjig in sem knjigo....jezna tudi odložila. Ker potrebujem nekaj, v kar verjeti, naj bo to pogum in hlastajoče doživljanje družbe, ki te obkroža, ki ga izžareva veliko španskih avtoric, pa tenkočutnost izraelskih avtorjev, kot je lahko Grossman, trdoživost in upornost Irk, ki so za vsako ceno želele izstopiti iz že začrtane revne življenjske poti, kot je to storila Nuala O'Faolain.

In bisernih trenutkov je toliko, kot jih sam uspeš odkriti v prahu. Ravno tako, kot poje Elisa v svojih "Pearl days".

Govor inž. Bogdana Brecelja na božičnem koncertu ZCPZ iz Gorice

V imenu slovenske pesmi

Drage pevke, dragi pevci - moj prvi pozdrav naj velja Vam, ki boste danes posredniki božičnega sporočila. Spoštovani organizatorji božičnice, spoštovani vsi tukaj zbrani.

Vsako leto nas sveti dogodek - rojstvo našega Odrešenika zbere ob jaslicah, v družini, v cerkvi... Nekaj se v nas prebudi, želja po dobrem, po prijazni besedi... Kaj je in kje je ta moč dogodka - rojstva Jezusa Kristusa v jaslih v Betlehemu, da v nas spremeni občutke, odnose, in nas dobesedno popelje v drugo stanje. To božično občutje slovenskega človeka je čudovito izrazil pisatelj Ivan Pregelj, ko je zapisal:

"O noč neizmerne sladkosti! Kolikor je src po slovenski domovini in po širnem svetu, toliko pesmi ti je pelo. Kolikor je rosnih biserov pomladi na trati zeleni, toliko solza nebeške radosti je izplakalo to noč ljudstvo ob Triglavu, od turških dni do danes. Toliko ur v enem letu! Toliko gorja! V teh dremotnih večernih urah so pozabljene skrbi in bridkosti. En večer odtehta breme leta in let. Kapljica nebeškega usmiljenja pogasi strahove srda in jada, zabriše kesanje, gorje in madeže preteklosti. Vsa zemlja je Betlehem, vsi ljudje so otroci... Vsi? O Bog, kaj bi počeli sinovi slovenske matere, da nimajo slovenskega Božiča, svojih božičnih pesmi, polnočnic, jaslic in svojega upanja v večno živega Boga in Odrešenika sveta Jezusa Kristusa!"

Ko si leto za letom želimo blagoslovljene in vesele božične praznike, si pri tem želimo predvsem, da bi vera, upanje in ljubezen ob teh praznikih premagale ovire in težave, ki nas tarejo, da bi ob praznovanju Božiča močnó in globoko doživeli srečo družinske povezanosti, lepoto in upanje novega življenja, odrešujočo moč božje in človeške ljubezni in predvsem tistega veselja, ki so ga angeli oznanili pastirjem "za vse ljudstvo", kakor beremo v evangeliju pri božični zorni maši.

Ta skupina božično-novoletnih praznikov je kot zlati grozd, saj so njegove jagode - večji in manjši praznični dnevi - tako vabljivo domače, tako vsem blizu, tako vseobsegajoče, da se v njih lahko sreča in poistoveti vsakdo izmed nas, od najstarejšega, z izkušnjami, grenkimi ali sladkimi, do najmlajšega, čigar oči zrejo z nedopovedljivo začudenostjo, in presenečenjem, v lepoto, ki nas v božičnih dneh obdaja: v svetli žar in lučke vsepovsod, v migljanje zvezd, v neko skrivnostno dobroto ljudi, ki nas obdajajo, da se včasih zazdi, da kar tekmujejo, kdo in s kakšnim darom bi nas najmočneje in najgloblje razveselil.

So pa tudi dnevi, bolj ko se bližamo novoletnim, v katerih človek poskuša obračunati, skuša vsaj bežno preleteti čas zadnjega leta. In tedaj se mu razkrije ali polnost in sočnost preživelega leta, ali vsaj deloma tudi mlačnost in delna neuspešnost, bolje, neizpolnjenost nekaterih sanj, in neuresničenje nekaterih načrtov...

V letošnjem letu smo kot slovenski narod doživeli prav posebne premike, ki so, in še bolj bodo, zaznamovali naše mišljenje za naprej, potem pa tudi naše vsakdanje življenje. Širina in globina teh sprememb se tiče vsakega Slovenca, pa naj živi, kakor pravite in pravimo, v matični Sloveniji, ali v vsem našem zamejstvu, pa tudi v zdomstvu po svetu. In zato se vam čutimo ne samo neverjetno blizu, ampak prav del vas, brez vsakršnih razlik ali ločitev. Mi, kar nas je tukaj zbranih v imenu slovenske nabožne ali cerkvene pesmi, lahko to še posebej občutimo, saj je ni skupine med prebivalstvom, ki bi lahko bolje podoživela in v pesmih izrazila tisto povezanost in navezanost, ki je tako značilna za zapeto pesem. In če ponavadi pravimo, da nas je beseda ohranila kot narod, na Primorskem še posebej, potem se moramo zahvaliti posebej zapeti pesmi.

In v tej zavesti, da nam je pesem toliko dala, da nas je skozi stoletja ohranjala, poživimo v sebi to zavest, obljubimo si, da bomo to pesem še nadalje gojili po svojih močeh, jo skrbno negovali in jo vedno znova bogatili, predvsem pa ohranjali...

To pa že moramo storiti iz hvaležnosti do naših prednikov in v skrbi sami zase, da je ne bi zanemarjali in tako počasi tonili v kulturno praznino.

Naj živi torej, v prihodnjem letu in vseh letih, ki so pred nami, prava, čista in lepa slovenska pesem!

Po strašljivi tragediji v sanjskih krajih jugovzhodne Azije

Prispevki posameznikov in človekoljubnih organizacij

Katastrofa v Aziji je terjala že več kot 160.000 smrtnih žrtev, več tisoč ljudi še vedno pogrešajo, na milijone pa jih je brez strehe nad glavo. Po zadnjih podatkih ZN je na Indoneziji umrlo 104.055 ljudi, na Sri Lanki 30.718, v Indiji 10.022, na Tajskem 5.305, v Somaliji 200, na Maldivih 82, v Maleziji 68 in v Mjanmarju 59. Veliko žrtev in pogrešanih je tudi med tujci. Samo Italijanov pogrešajo nekaj nad 200.

Potres je Sumatro v nedeljo, 26.12., stresel ob 7.58 po krajevnem času. Žarišče potresa je bilo v Indijskem oceanu na zahodni obali Aceha, dosegel pa naj bi magnitudo 9. stopnje po Richterjevi lestvici. To je bil najmočnejši potres na svetu v zadnjih 40 letih.

Strokovnjaki so na območju Indonezije zaznali še 65 popotresnih sunkov. Medtem se tragični obračun potresa, ki je povzročil večmetrske valove cunamije, še vedno dviguje. Znanstveniki so medtem opozorili, da bi bilo število žrtev morda manjše, saj so močan potresni sunek zabeležili, ker pa na tem območju ni senzorjev, ki bi napovedali gibanje popotresnih valov, niso mogli napovedati ničesar in tako tudi ne opozoriti prebivalcev na obali.

Britanski seizmolog z inštituta v Edinburghu David Booth je pojasnil, da se valovi (cunamiji) pomikajo s hitrostjo 500 kilometrov na uro. "Ko se premakne zemeljska skorja pod oceanom, to povzroči premikanje površja, ki se premika s hitrostjo približno 500 kilometrov na uro. Val se v začetku ne dvigne več kot nekaj metrov, vendar njegova višina hitro raste in ti valovi so lahko visoki več kot 50 metrov," pojasnjuje Booth.

Na prizadeta območja medtem že prihaja humanitarna pomoč praktično z vsega sveta. Oblasti pa ob tem opozarjajo še na problem plenjenja in širjenja nalezljivih bolezni. Mednarodna federacija Rdečega križa in Rdečega polmeseca je zaprosila za pet milijonov evrov, s katerimi bi pomagala 500.000 ljudem, ki so jih prizadeli potres in popotresni valovi. EU je za človekoljubno pomoč zagotovila že 1,513 milijarde evrov. Papež Janez Pavel II. je dejal, da je užaloščen zaradi velike tragedije, ki jo je povzročil potres. "Praznovanje Božiča so užalostile novice, ki prihajajo iz JV Azije. "Molimo za žrtve te velike tragedije in upajmo, da bo mednarodna skupnost prizadetemu prebivalstvu namenila pomoč", je dejal sveti oče.

Generalni sekretar Združenih narodov Kofi Annan si je ta konec tedna ogledal opustošenje na Sri Lanki in obljubil, da bodo ZN skušali z vsemi močmi pomagati pri obnovi.

Tudi ameriški show business daruje za prizadeto prebivalstvo v Aziji. Svet zabave je tako kot milijoni drugih ljudi po svetu začel zbirati pomoč za prebivalstvo v južni Aziji. Raznorazni zvezdniki so namreč že začeli darovati in zbirati sredstva.

Steven Spielberg je podaril 1,5 milijona dolarjev. Režiser se je odločil obelodaniti svoj prispevek zato, da bi k darovanju spodbudil še druge.

Skupina Linkin Park je darovala 100.000 dolarjev in obenem pozvala svoje občudovalce, naj jim sledijo. "Če vsak izmed naših fanov daruje deset dolarjev, bo to v veliko pomoč."

Zveza tujih dopisnikov v Hollywoodu (HFPA) je sama zbrala 250.000 dolarjev, najvišjo vsoto pa je kot posameznik vsekakor daroval svetovni prvak formule ena Michael Schumacher, kajti je za žrtve dodelil celih 10 milijonov evrov, za Otroke v stiski pa 1,15 milijonov.

Kje pa se skrivajo vsi ostali bogataši? Ali bi bili tako grozno prikrajšani, če bi se tudi oni spomnili na žrtve te tragedije? Po ocenah indonezijske vlade je po cunamijih v Acehu osirotelo kakih 35.000 otrok. Na začetku tedna so se pojavile vesti, da so te sirote že postale žrtev trgovine z ljudmi, zato je indonezijska vlada prepovedala posvojitve. Podpredsednik Yussuf Kalla je pojasnil, da lahko posamezniki pomagajo tem otrokom z denarnimi sredstvi, vendar bodo ti otroci ostali odgovornost države. Otroke sirote nameščajo po sirotišnicah, islamskih ustanovah ter muslimanskih šolah.

Unicef je sporočil, da že ukrepa proti trgovini z otroki v indonezijski provinci Aceh. Po napovedih bo skupaj z indonezijsko vlado široko po provinci odprl posebne centre, kjer bodo sprejemali več deset tisoč otrok, sirot zaradi potresa.

Športno združenje Olympia

Telovadna božičnica - pester program in bogat Božiček

Foto Bumbaca

Športno združenje Olympia je v torek, 21.decembra, pripravilo "Telovadno božičnico". Čeprav je prehladu in gripi podleglo precej nastopajočih, je v telovadnici na drevoredu XX.septembra v Gorici nastopilo okrog 90 članov društva .

Vsi so prikazali, kaj so se naučili v treh mesecih resnega dela v tej novi sezoni.

Program božičnice je obsegal kar 20 točk, več kot uro programa, celotno pa je bil izdelan izključno s pripadniki društva. Najmlajši otroci skupine Gymplay (telesna vzgoja predšolskih otrok) so prikazali koncentrirano vadbeno uro. Mlajša skupina deklic/ritmičark je otvorila večer s točko "Božički", prikazala pa je tudi skupinsko sestavo s pisanimi trakovi, starejše ritmičarke pa so poleg skupinske sestave z žogami pripravile še individualne proste sestave z drobnimi rekviziti. Orodni telovadci mlajše in starejše skupine so prikazali skoke, akrobatske, polakrobatske, talne elemente, ki so jih v teh prvih treh mesecih osvojili, pridobljeno znanje pa so pokazali tudi pripadniki mlajše in starejše skupine minivolleyja. Kar 8 sestav pa so pripravile športne plesalke/deklice in dekleta mini,junior ter senior skupine Hip Hop.

Prisotne je na začetku nagovoril predsednik društva Gregor Šfiligoj, ob koncu pa je v telovadnico osebno prispel Božiček, ki je vse pripadnike društva - od najmlajših otrok pa do trenerjev - tokrat zares bogato nagradil: vsi so namreč prejeli društveno majico in torbo, sladko darilo - polno bombončkov, velik "panetton" in pa zastonj listke za kino. Tako Božiček kot predsednik sta se seveda zahvalila sponzorjem, ob koncu pa so se vsi posladkali pri zakuski, ki jo je goriško društvo pripravilo vsem nastopajočim in nasploh prisotnim.

Vstopnine za prireditev ni bilo, ob vhodu pa je potekala nabirka prostovoljnih prispevkov za Unicef, s katerim goriško društvo že nekaj let uspešno sodeluje.

Damijana Češčut

Prejeli smo

Nočemo se čutiti tujci v Sloveniji

V četrtek, 28. oktobra 2004, se je v rubriki Primorskih novic "Odmevi med Primorci" pojavila kritika na javni razpis TV SLO za tekmovanje Pesem Evrovizije (EMA 2005), v kolikor so izvajalci skladb, po razpisnih pravilih, lahko le državljani Slovenije. Ta predpis naj bi sprožil val ogorčenja še posebno med Slovenci v Italiji. Ne vidim, zakaj naj bi bili ogorčeni. Mislim, da je povsem normalno, da evropske TV hiše pošljejo na tekmovanje svoje državljane, saj je vendar poudarjena na vseh takih tekmovanjih pripadnost pevca določeni državi. Kriterij ne more biti drugo kot državljanstvo (ne pa nacionalna pripadnost). Ali so se vprašali gospodje kritiki (Spetič, Pahor, Brezigar, Juri, Greblo), kateri državi bi dodelili zmagovalno slavje v primeru, da bi na tekmovanju zmagala italijanska državljanka Ylenia Zobec iz Trsta (Trst, žal, pripada Italiji)? Imeli smo nešteto primerov, zlasti v športnih panogah, kjer so Slovenci v zamejstvu (kot italijanski državljani) želi uspehe za Italijo, ne pa za Slovenijo. In sedaj naj bi v Sloveniji tekmovala pevka, ki bi predstavljala italijansko republiko? Ne gospodje, tako ne more biti, kar tudi ni pravično.

Pravzaprav se ne bi izplačalo niti izgubljati besed glede tega primera, če ne bi ta zadeva indirektno dregnila odnosov Slovenije do Slovencev po svetu in slovenskih manjšincev ter odnosov Italije do Italijanov po svetu in italijanskih manjšincev. Najprej bi bilo treba primerjati in ovrednotiti te odnose.

Kar je meni znano, je Italija ponudila vsem svojim nacionalnim pripadnikom, ki živijo izven njenih meja (vključno manjšincem), italijansko državljanstvo. Seveda pod pogojem, da le-ti to državljanstvo tudi sprejmejo. Dobro vemo, da imajo manjšinci v Sloveniji tudi italijansko državljanstvo in zato nimajo ovir nastopati na tekmovanjih italijanske nacionalne TV.

Nekaj čisto drugega je pa odnos Slovenije do Slovencev po svetu in zamejcev v Italiji. Slovenija (in še prej Jugoslavija) ni priznavala Slovencem po svetu in zamejcem status slovenskih nacionalnih pripadnikov in s tem upravičenih do dodeljevanja državljanstva. Nekateri so le pridobili slovensko državljanstvo (pred osamosvojitvijo) le po ideološkem kriteriju.

V tem je bistvena in tudi pogojujoča razlika med Italijo in Slovenijo glede statusa njenih nacionalnih pripadnikov.

Nekorektno in tudi žaljivo je, od strani predstavnikov zamejskih Slovencev, napadati vodstvo TV Slovenije zaradi njenih legitimnih razpisov, brez konkretnih predlogov za rešitev vprašanja slovenskega državljanstva za nacionalne pripadnike v tujini. Če bi Ylenia imela slovensko državljanstvo, bi ta polemika bila brezpredmetna (vprašanje je seveda tudi, če bi to državljanstvo sprejela). Sicer razumem stališča komunistov (Spetič, Juri itd.), da se nikoli ne bodo zavzemali za podelitev slovenskega državljanstva v diaspori, saj nimajo najmanjšega razumevanja za slovensko nacionalno korist (kot internacionalisti), ker, kot je splošno znano, jim osamosvojitev Slovenije ni bila dobrodošla.

Sicer pa obstaja tudi domneva, da v zamejstvu velika večina slovensko govorečih Italijanov (v glavnem pripadnikov komunistične ideologije) si ne želi slovenskega državljanstva in se radi čutijo tujce v Sloveniji v nasprotju s trditvami gospoda S. Pahorja.

B. Brezigar pravi, da ima vtis, da se nekateri v Ljubljani ne zavedajo, kaj pomeni članstvo v EU, in celo grozi s sodiščem v Luksemburgu. Gospod Brezigar naj ne pozabi, da v Ljubljani (vsaj nekateri demokrati) dobro vedo, kaj pomeni članstvo v EU. Članstvo v EU pa še ne pomeni, da se moramo odreči našim nacionalnim interesom v prid nediskriminiranemu popuščanju tujcem, med katere spadajo tudi prej omenjeni slovensko govoreči Italijani.

Take kritike in modrovanja ob meji služijo le tistim "levičarskim" (v resnici desničarskim) krogom, ki jim je nova Slovenija trn v peti in si prizadevajo za njeno politično in gospodarsko destabilizacijo, posebno po zadnjih volitvah, ko vsi Slovenci upamo v radikalen preobrat.

Pavel Ferluga

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - **Odgovorni urednik** Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Predsednik** dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail **gorica@noviglas.it**
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, **e-mail trst@noviglas.it**
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail **uprava@noviglas.it**
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji **USPI** in Zveze katoliških tednikov v italiji **FISC**

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. januarja, ob 14. uri.

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE NANJ IN PRIDOBI NOVEGA NAROČNIKA!

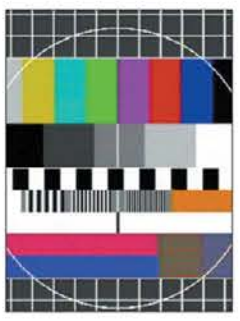

POSAMEZNA ŠTEVILKA:
1,00 €

LETNA NAROČNINA 2005:
Italija: 45,00 €
Slovenija: 48,00 €
Inozemstvo: 85,00 €

Novi naročniki bodo prejeli knjižni dar.

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2005 do 31. januarja 2005, bodo sodelovali pri žrebanju za potovanje z Novim glasom po sledeh svetih Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško v drugi polovici meseca maja 2005.

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 548276 / uprava@noviglas.it
TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it

Sestavljase
Nova Slika Nastajajo
Nove Zamisli
Vaša
Oglaševalska
Agencija

Nov most do slovenskih medijev

Primorski dnevnik · Novi glas · novi matajur · Primorska · Robin · kinemedia · Isonzo Soča

media

TRST IN GORICA

brezplačna številka 800.129452